اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

سه‌شنبه
• ۱۴ آذر ۱۴۰۲
• ۲۱ جمادی‌الاولی ۱۴۴۵
• ۵ دسامبر ۲۰۲۳

• سال سی‌وپنجم شماره پیاپی ۳۷۸۰ • دوره جدید سال دهم شماره ۲۴۶۲ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

رئیس هیات‌مدیره انجمن تولیدکنندگان لوله و اتصالات PVC مطرح کرد
دو راهکار تنظیم بازار مواد اولیه پتروشیمیایی

۵

چهره

رشد ۲ برابری مبادلات تجاری با اتحادیه اوراسیا

وزیر صنعت، معدن و تجارت در آیین افتتاحیه دومین نمایشگاه اختصاصی اوراسیا اظهارکرد: از سال ۲۰۱۹ با امضای توافق ترجیحی با اتحادیه اقتصادی اوراسیا مبادلات تجاری ایران با کشورهای عضو این اتحادیه رشد ۲ برابری داشته است.

عباس علی‌آبادی تاکید کرد: با امضای توافق تجارت آزاد ایران با اتحادیه اقتصادی اوراسیا که به‌زودی در روسیه انجام خواهد شد، مبادلات و همکاری‌های اقتصادی و تجاری افزایش بیشتری خواهد داشت. وی با اشاره به بازار کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا، تصریح کرد: همکاری ایران با این کشورها می‌تواند بازاری ۴۰۰ میلیون نفری را تحت پوشش قرار دهد که سهم بزرگی محسوب می‌شود.

۲

گزارش روز

ماموریت نفتی دانش‌بنیان‌ها

در دولت سیزدهم محوریت توسعه همکاری دو قطب علم‌وفناوری و نفت و گاز ایران به یک اصل مهم تبدیل شده و هر دو از این همکاری نفع برده‌اند.

اکوسیستم اقتصاد دانش‌بنیان با بازارسازی تضمینی صورت گرفته و همچنین بخش نفت و گاز با توسعه و رشد اقتصادی و همچنین صرفه‌جویی در هزینه‌های تولید با تکیه بر تولید بار اول تجهیزات و فناوری‌های گلوگاهی و استراتژیک صنعت نفت به اهداف خود رسیده و این همکاری متضمن رشد اقتصادی کشور نیز شده است. در این میان، سازکار تولید بار اول و همکاری صنعت نفت با شرکت‌های توانمند دانش‌بنیان فعال در این حوزه، نقش کلیدی در توسعه تجارت نفت و گاز ایران داشته که متعاقب این توسعه تجارت، محوریت رشد اقتصادی در بهار و تابستان ۱۴۰۲ نیز با بخش تولید و تجارت نفت و گاز بوده است.

۴

بررسی صمت به مناسبت روز جهانی خاک

جان خاک در خطر است

سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد با اشاره به اینکه خاک منبعی تجدیدناپذیر است، تاکید دارد تامین امنیت غذایی و آینده پایدار مردم در گرو حفظ خاک است. همچنین باتوجه به اهمیت خاک به‌عنوان یکی از مهم‌ترین اجزای طبیعت، اتحادیه جهانی علوم خاک در سال ۲۰۰۳، روز ۵ دسامبر را به‌عنوان روز جهانی خاک نامید. این روز جهانی، اهمیت خاک و ضرورت بهره‌برداری پایدار از آن را برای تمام کشورهای جهان روشن می‌کند. ۹۵ درصد غذای بشر در بستر خاک تولید می‌شود؛ بر همین اساس حفظ حاصلخیزی خاک برای تامین امنیت غذایی از اهمیت بالایی برخوردار است، این در حالی است که این منبع تامین امنیت غذایی در ایران با چالش‌هایی مواجه است که مهم‌ترین آن «فرسایش» است. براساس اخبار، فرونشست دامن بیش از ۱۷ استان کشور را گرفته و عوامل مختلفی از برهم خوردن پوشش گیاهی تا ساخت‌وسازهای بی‌رویه و تغییر کاربری اراضی بر توسعه این پدیده موثرند. موضوع قاچاق خاک نیز همواره در فهرست انتقادات فعالان محیط‌زیست قرار دارد. باتوجه به موارد یادشده، اجرای آمایش سرزمین در کنار مدیریت صحیح منابع از جمله راهکارهایی است که برای حفظ خاک پیشنهاد می‌شود.

۶-۷-۸-۱۰-۱۳

باز هم نفس شهر به شماره افتاد
زیر آسمان خاکستری

۹و۱۶

وزارت راه و شهرسازی
اداره کل راه و شهرسازی استان تهران

آگهی تملک و تحصیل اراضی، ابنیه، تاسیسات و مستحدثات

اداره کل راه و شهرسازی استان تهران — نوبت اول

(در خصوص کمربندی قلعه نو)

بدینوسیله به استناد لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی دولت مصوب ۱۳۵۸/۱۱/۱۷ شورای انقلاب، اداره کل راه و شهرسازی استان تهران قصد تحصیل و تملک اراضی، ابنیه، تاسیسات و مستحدثات واقع در محور جدیدالاحداث قلعه نو در ضلع جنوبی محور ری- ورامین و شهر قلعه نو با نقشه ترسیمی و مختصاتی را دارد، لذا از کلیه دارندگان اسناد مالکیت و صاحبان حق در رابطه با اراضی، تاسیسات و ابنیه واقع در محور فوق‌الذکر درخواست می‌شود ظرف مدت یک ماه از تاریخ انتشار آگهی اسناد و مدارک خود را به دفتر اداره حقوقی واگذاری و ارزیابی خسارات این اداره کل واقع در تهران خیابان استاد نجات‌الهی شمالی پلاک ۳۰۳ (ساختمان ویلا) طبقه اول تحویل نمایند. بدیهی است در صورت عدم مراجعه در موعد مقرر وفق ضوابط و مقررات اقدام خواهد شد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۹/۱۴ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۹/۱۵ اداره کل راه و شهرسازی استان تهران

مناقصه عمومی خرید سنگ آهن

صبانور
شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور (سهامی عام)

شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور در نظردارد جهت تامین خوراک کارخانه همدان خود طی سال ۱۴۰۲ نسبت به خرید سنگ‌آهن با عیار ۴۵ درصد و به تناژ ۱۰۰,۰۰۰ تن (یکصد هزار تن) و (حداقل ۱۰,۰۰۰ تن) از طریق مناقصه عمومی اقدام نماید. لذا کلیه متقاضیان واجد شرایط می توانند جهت دریافت اطلاعات بیشتر با شماره های ۰۲۱۲۷۶۴۵۳۰۸ - ۰۲۱۲۷۶۴۵۳۰۷ - ۰۲۱۲۷۶۴۵۳۰۵ تماس گرفته و یا به آدرس اینترنتی www.sabanour.com قسمت فراخوان - مناقصه مراجعه نمایند و پاکات خود را مطابق شرایط مناقصه با ورود به سامانه تامین‌کنندگان صبانور بصورت دربسته مهرو موم شده، از تاریخ درج آگهی تا تاریخ ۱۴۰۲/۰۹/۲۷ به آدرس سعادت‌آباد نرسیده به خروجی هاشمی‌رفسنجانی شرق- خیابان ۲۶ (حق طلب غربی) پلاک ۴۹ -طبقه سوم (دبیرخانه) تحویل نمایند. مناقصه گزار اختیار کامل در زمینه رد یا قبول هر یک یا تمامی پیشنهادات را داشته و هیچگونه ادعا و اعتراضی در این زمینه مسموع نخواهد بود و به پیشنهادهای مشروط، مبهم و فاقد ضمانت شرکت در مناقصه و همچنین به پیشنهادهایی که بعد از مدت مقرر در آگهی واصل شود ترتیب اثر داده نخواهد شد.

شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور (سهامی عام)

آگهی شناسایی تولیدکنندگان آهک هیدارته

siSco
شرکت فولاد سیرجان ایرانیان

شرکت فولاد سیرجان ایرانیان

شرکت فولاد سیرجان ایرانیان جهت شناسایی تولیدکنندگان آهک هیدراته برای استفاده در کارخانه احیاءِ مستقیم به آدرس کرمان، بردسیر، کیلومتر ۷ جاده نگار، از شرکت‌های توانمند در این زمینه دعوت بعمل می‌آورد.

شرکت‌های متقاضی لازم است جهت دریافت اسناد ارزیابی حداکثر تا تاریخ ۱۴۰۲/۰۹/۲۵ نسبت به مراجعه به سایت sisco.midhco.com در بخش واحدهای سازمانی شرکت و یا تماس با شماره تلفن ۰۳۴-۳۱۲۴۵۷۱۰ اقدام نموده و پس از آن اسناد ارزیابی را به ایمیل SRM@sisco.midhco.com ارسال نمایند.

امور بازرگانی ـ بخش برنامه‌ریزی خرید

چهره

رشد ۲ برابری مبادلات تجاری با اتحادیه اوراسیا

عباس علی آبادی در آیین افتتاحیه دومین نمایشگاه اختصاصی اوراسیا اظهارکرد: وزیر صنعت، معدن و تجارت گفت که از سال ۲۰۱۹ با امضای توافق ترجیحی با اتحادیه اقتصادی اوراسیا مبادلات تجاری ایران با کشورهای عضو رشد ۲ برابری داشته است. وی تاکید کرد: با امضای توافق تجارت آزاد ایران با اتحادیه اقتصادی اوراسیا که به‌زودی در روسیه انجام خواهد شد، مبادلات و همکاری‌های اقتصادی و تجاری افزایش بیشتری خواهد داشت.

علی‌آبادی با اشاره به بازار کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا، تصریح کرد: همکاری ایران با این کشورهای می‌تواند بازاری ۴۰۰ میلیون نفری را تحت پوشش قرار دهد که سهم بزرگی محسوب می‌شود.

وی خاطرنشان کرد: ایران با جمعیتی بیش از ۸۵ میلیون نفر و در اختیار داشتن منابع کم نظیر انرژی، معادن، ظرفیت‌های فراوان صنایع مختلف، خدمات فنی و مهندسی با فناوری بالا و دانش‌بنیان، موقعیت ژئوپلتیکی در منطقه، دسترسی به شبکه‌های مواصلاتی ریلی، جاده‌ای و خطوط حمل‌ونقل بین‌المللی دریایی و دسترسی به شاهراه‌های فعال و لجستیک بین المللی، نقش کلیدی در منطقه دارد.

علی‌آبادی با بیان اینکه در دومین نمایشگاه اختصاصی اوراسیا شاهد ارائه بخشی از توانمندی‌های شرکت‌های ایرانی در حوزه صنعت، معدن و کشاورزی هستیم، تصریح کرد: قوانین سرمایه‌گذاری در ایران، مشوق‌ها و معافیت‌های بسیاری را برای سرمایه‌گذاران به‌ویژه در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در نظر گرفته است و شرکت‌های خارجی می‌توانند در بخش‌های مختلف صنعتی، معدنی، عمرانی پتروشیمی، علمی و فناوری و نفتی سرمایه‌گذاری یا به صورت مشترک با شرکت‌های ایرانی همکاری کنند.

وزیر صمت با بیان اینکه جایگاه بخش خصوصی در توسعه همکاری‌های کشورها بسیار مهم است، تاکید کرد: در این راستا فعالیت هر چه بیشتر اتاق‌های مشترک، ایجاد مراکز تجاری و مشارکت در نمایشگاه می‌تواند به ارتباط کشورها کمک شایانی کند.

وی تصریح کرد: پیگیری مذاکرات انجام شده درباره ضرورت رفع مشکلات توسعه تجارت کشورها در منطقه اوراسیا از جمله لغو روادید تجاری، حل مشکلات حمل‌ونقلی، برقراری خطوط ارتباطی برای شرکت ها، رفع موانع مربوط به نقل و انتقالات مالی و بانکی به‌ویژه ایجاد سازکار تهاتر و استفاده از ارزهای ملی کشورها و تامین استانداردهای طرفین با جدیت بیشتری انجام شود.

علی‌آبادی گفت: انتظار می‌رود برگزاری این نمایشگاه و حضور در میزگردها، زمینه معرفی توانمندی کشورها در زمینه‌های صنعتی، تجاری و اقتصادی و امکان تبادل نظر تجار و بازرگانان را فراهم کند.

نیازی به محدودیت واردات نیست

وزیر صنعت، معدن و تجارت گفت: با ایجاد بازار رقابتی، نیازی به اعمال محدودیت در واردات به‌ویژه لوازم‌خانگی وجود ندارد. به گزارش ایرنا، عباس علی‌آبادی در حاشیه آیین افتتاح دومین نمایشگاه اختصاصی اوراسیا در جمع خبرنگاران با بیان اینکه ایران در زمینه تولید لوازم خانگی یکی از کشورهای بسیار خوب محسوب می‌شود، تصریح کرد: ظرفیت مناسبی در این بخش وجود دارد و معتقدم می‌توانیم با فعالیت بیشتر، نامی ارزشمند و زیبنده شان مردم در منطقه برای تولید این محصولات داشته باشیم و سرمایه‌گذاری‌های خوبی در این زمینه در حال شکل‌گیری است.

وی تاکید کرد: با رفع ناترازی در ابعاد کیفی، کمّی و تنوع، نیازی به محدودیت در واردات وجود ندارد، زیرا وضع محدودیت با هدف ایجاد زمینه و فرصت برای سازندگان داخلی است. علی‌آبادی با تاکید بر اینکه نباید محدودیتی برای واردات وجود داشته باشد گفت: باید به سمت بازارسازی حرکت کنیم و با ایجاد بازار رقابت کامل، نیازی به اعمال محدودیت وجود ندارد.

وی با بیان اینکه گسترش ارتباطات از حوزه‌های صنعتی و تجاری آغاز شده است، اظهارکرد: مسیر گسترش روابط محدود نیست، توسعه را باید در مناسبات مردم و ملت‌ها جست‌وجو کرد و با عمیق کردن همکاری‌ها از طریق توسعه توریسم و گردشگری می‌توان در این راه گام برداشت.

ایجاد زیرساخت‌های برقی‌سازی زمان‌بر است

وی درباره خودرو نیز اظهارکرد: تلاش می‌کنیم با وضع مقررات داخلی صنایع را ترغیب به تراز کردن بازار از نظر کیفیت، تنوع و سلایق کنیم و تاکنون نیز اقدامات بسیاری عملیاتی و اجرایی شده است، اما اقدامات باید عمیق و ریشه دار باشد زیرا نتیجه یک اقدام فوری به سرعت از بین می‌رود.

وزیر صنعت، معدن و تجارت افزود: اقدامات زیرساختی و زیربنایی انجام شده است و صنایع باید به سمت تحول، کار فوق‌العاده و سرمایه‌گذاری بروند، زیرا ایجاد زیرساخت‌های برقی‌سازی کشور و صنایع توسعه‌ای با همکاری کشورها زمان بر است.

به گفته علی آبادی، ثبات بازار خود در این شرایط ادامه دارد و مردم باید کمی صبور باشند. وی همچنین با بیان اینکه نمایشگاه یکی از نمادهای موثر در بهبود فضای زندگی در شهر است، تاکید کرد: تهران شهر بزرگی است و به چندین فضای نمایشگاهی نیاز دارد و ظرفیت‌های فعلی نیز مورد استفاده و بهره‌برداری هستند، فضای نمایشگاه بین‌المللی نیز به همین منظور طراحی شده و متناسب با فضای شهری باید مورد توجه قرار بگیرد.

نیروگاه‌های تهران از مازوت استفاده نمی کنند

مصطفی رجبی مشهدی سخنگوی صنعت برق گفت: هیچکدام از نیروگاه‌های تهران از سوخت مازوت استفاده نمی‌کنند.

به گزارش وزارت نیرو، با شروع فصل پاییز و سرد شدن و سکون هوا و عدم وزش باد در کلانشهرها و به ویژه تهران شاهد تداوم و افزایش آلودگی هوا هستیم.

سخنگوی صنعت برق با اشاره به اینکه نیروگاه‌های مازوت سوز در تهران در چند سال اخیر پلمب شده است، تاکید کرد: هم اکنون هیچ نیروگاهی در تهران از مازوت استفاده نمی‌کند و کمتر از ۱۰ درصد نیروگاه‌های کشور امکان استفاده از سوخت مازوت را دارند و نیروگاه‌ها در مراکز پر جمعیت از سوخت گاز و یا گازوئیل استفاده می‌کنند.

وی تصریح کرد: با توجه به اینکه ۹۰ درصد تولید برق کشور توسط نیروگاه‌های حرارتی تأمین می‌شود، پیش‌بینی ذخیره‌سازی سوخت زمستان این نیروگاه‌ها از قبل انجام شده و با صرفه‌جویی مشترکان در مصرف برق و گاز مشکلی در تأمین برق وجود نخواهد داشت.

رجبی‌مشهدی اظهارکرد: از ۱۴۰ نیروگاه بزرگ کشور فقط ۱۶ نیروگاه بخاری قابلیت مصرف مازوت دارند.

وی افزود: در کل کشور فقط ۱۶ نیروگاه بخاری وجود دارد و بقیه نیروگاه‌ها گازی و سیکل ترکیبی هستند که امکان مصرف مازوت را ندارند، در تهران هم فقط نیروگاه بعثت، نیروگاه بخاری است که از سال ۹۱ بخش مصرف مازوت آن پلمب شده است. وی در پایان تاکید کرد: در تهران برای تأمین برق هیچ نیروگاهی مازوت مصرف نمی‌شود.

توسعه همکاری ایران و کوبا در دستور کار طرفین

رئیس‌جمهور کشورمان گفت: امروز روند جدیدی در روابط ایران و کوبا آغاز شده که موجب توسعه روابط و توسعه همکاری‌های دو کشور خواهد شد.

به گزارش مهر، سیدابراهیم رئیسی، در مراسم امضای تفاهمنامه بین ایران و کوبا در مجموعه فرهنگی-تاریخی سعدآباد اظهار کرد: توسعه همکاری‌ها با کوبا در دستور کار دو کشور قرار دارد.

رئیس‌جمهور در تشریح همکاری‌های بین دو کشور گفت: تا امروز در زمینه علم و فناوری، همکاری‌های زیادی با کشور کوبا داشتیم و یکی از جلوه‌های همکاری بین ایران و کوبا، ساخت واکسن کرونا بود. در عین حال در حوزه‌های کشاورزی، معدن، انرژی و... می‌توانیم شاهد همکاری بین دو کشور باشیم.

وی اظهار کرد: با رئیس‌جمهوری کوبا به این نتیجه رسیدیم که نظام ناعادلانه جهانی باید پایان یابد و به دنبال شکل‌گیری نظامی جدید باشیم؛ به گونه‌ای که از مظلوم دفاع شود و ظالم بتواند سر جای خود نشسته و از ظلم و تبعیض و بیدادگری جلوگیری شود.

رئیسی با اشاره به اتفاق نظر ایران وکوبا در حمایت از مردم فلسطین تاکید کرد: باید یک ائتلاف در حمایت از مردم مظلوم و مقتدر فلسطین در قاره‌های مختلف شکل بگیرد تا بتواند از حقوق حقه مردم فلسطین، حمایت کند. وی با اشاره به اسناد امضاشده میان ایران و کوبا گفت: اسنادی در کوبا و در ایران امضا شدند که با همت وزارت امور خارجه و پیگیری و همکاری مسئولان کوبایی، اجرایی خواهند شد. در ادامه این نشست خبری، میکل

دیاز کانل، رئیس‌جمهور کوبا اظهار کرد: بعد از مذاکرات سودمند بین دو کشور در زمینه‌های گوناگون، به شش سند همکاری دست یافتیم و می‌توان گفت پایه روابط و همکاری‌های بین دو کشور بر یک‌سری اصول مشترک بنا شده است.

وی با حمایت از رویکرد کشورمان گفت: ما حمایت خودمان را از حق مشروع جمهوری اسلامی ایران بر حق حاکمیت خود اعلام کردیم؛ همچنین باید از حمایت جمهوری اسلامی ایران از مبارزه با ظلم علیه مردم غزه، قدردانی کنیم.

در اجرای قانون با کسی تعارف نداریم

رئیس دفتر بازرسی ویژه رئیس‌جمهوری جزییات نحوه کشف تخلفات و برخورد با متخلفان پرونده واردات چای را تشریح کرد.

حجت‌الاسلام درویشیان، در گفت‌وگو با ایرنا، درباره اقدامات و پیگیری‌های دولت در تخلف یک شرکت واردکننده چای تصریح کرد: اواخر سال ۱۴۰۱ به دنبال برخی اطلاعات واصله از جمله نامه جمعی از فعالان صنعت چای به معاون اول رئیس‌جمهور، دستور پیگیری به ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی صادر و همزمان بازرسی ویژه رئیس‌جمهوری و وزارت اطلاعات نیز پیگیری‌های لازم را به عمل آوردند.

درویشیان با اشاره به اینکه بخشی از تعهدات ارزی این شرکت ایفا و بخشی از تعهدات ارزی منقضی شده و نتوانسته آن را ایفا کند؛ اظهار کرد: طبق قانون اصلاحی مبارزه با قاچاق کالا و ارز اگر فعالان اقتصادی نتوانند تعهدات ارزی خود را ایفا کند، مشمول مجازات‌های مربوط به قاچاق کالا و ارز می‌شوند که تا سقف مبلغ مشخصی از این تخلفات در سازمان تعزیرات حکومتی مورد رسیدگی واقع می‌شوند. لذا در حال‌حاضر در این سازمان پرونده‌هایی علیه این شرکت مطرح بوده و برای همه آنها رأی صادر شده است.

وی با بیان اینکه کارت بازرگانی این شرکت حسب رسیدگی‌های سازمان تعزیرات تعلیق شده است، گفت: آن بخشی که بالغ بر ۱۰۰ میلیارد ریال بوده در دادگاه انقلاب مطرح و در حال رسیدگی است و متهم نیز با قرار وثیقه بازداشت شده و اکنون در زندان بسر می‌برد و در یکی از شعب دادگاه عمومی تهران، پرونده وی مطرح رسیدگی است.

رئیس دفتر بازرسی ویژه رئیس‌جمهور با تاکید بر اینکه دولت هیچ خط قرمزی در مبارزه با فساد نمی‌شناسد، عنوان‌کرد: دولت به ویژه رئیس‌جمهوری همانگونه که در رویکردها، سیاست‌ها و شعارهایش مطرح کرده، به هیچ وجه از مبارزه با فساد کوتاه نخواهد آمد و اگر به این قطعیت برسد که فسادی صورت‌گرفته، پرونده را برای رسیدگی به مرجع رسیدگی ارسال خواهد کرد.

نماینده ویژه رئیس‌جمهور در امر مقابله با فساد با بیان این خبر که متخلفین اعطای مجوز و تخصیص دهندگان ارز به مرجع قضایی معرفی شده‌اند، متذکر شد: مبارزه جدی و قاطع با فساد از اولویت‌های مهمی است که همه بخش‌های دولت به آن اهتمام دارند.

در اجرای قانون و برخورد با تخلفات با کسی تعارف نداریم، دولت به هیچ وجه نسبت به برخورد با فساد کوتاه نخواهد آمد و متخلف هر فرد در هر سطحی از مدیریت باشد، پرونده وی مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت.

سخنگوی وزارت امورخارجه

در توافق اخیر با امریکا تضمین لازم را گرفتیم

سخنگوی وزارت امور خارجه گفت: دولت امریکا باید به تعهدات خود در توافق با ایران پایبند باشد و ما در این ارتباط تضمین‌های لازم را گرفتیم چرا که امریکا نشان داده قابل اعتماد نیست. این منابع در دسترس دولت جمهوری اسلامی ایران بوده و می‌توانیم متناسب با نیازهای خود استفاده کند.

کنعانی در واکنش به سوالی در خصوص تلاش کنگره امریکا برای بلوکه کردن پول‌های آزاد شده ایران گفت: طرح بلوکه شدن پول‌های ایران نیازمند تصویب سنا و امضای رئیس‌جمهوری امریکاست و و ما در این ارتباط تضمین‌های لازم را از امریکا گرفته‌ایم.

فلسطین، محور مذاکرات ایران و عمان

سخنگوی وزارت امور خارجه در خصوص سفر وزیر امور خارجه عمان گفت: روابط ما با عمان بسیار مستحکم، دیرینه و توسعه یافته در زمینه‌های مختلف و مبتنی بر منافع مشترک دو کشور است و در خصوص مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی دو طرف مشورت‌های سازنده و تکاملی خوبی دارند.

وی افزود: در سفر وزیر خارجه عمان هم گفت‌وگوهای خوبی در حوزه‌های مختلف سیاسی و اقتصادی داشتیم و این به واسطه سفر وزیر تجارت عمان به ایران و اینکه در آستانه برگزاری بیستمین نشست مشترک اقتصادی دو طرف قرار داریم قابل توجه است.

کنعانی ادامه داد: هر دو کشور معتقد به اقدامات حداکثری برای توقف جنایات رژیم صهیونیستی و رفع محاصره غزه و ارسال کمک‌های بشردوستانه و البته توقف کوچاندن اجباری مردم غزه هستند.

وی گفت: دو کشور موافق هستند که اسرائیل باید اقدامات خود را متوقف و جامعه جهانی به مسئولیت خود عمل کند و اینکه دو کشور تلاش‌های دیپلماتیک خود را در سطح منطقه‌ای و در سطح سازمان‌های بین‌المللی تقویت و این موضوع را تا حصول نتیجه ادامه دهند.

کنعانی بااشاره به سوابق فعالیت‌ها و ابتکار عمل‌های عمان گفت: این کشور همچنان نسبت به پیشرفت مذاکرات رفع تحریم‌ها ادامه می‌دهد و ایران هم از حُسن نیت عمان استقبال می‌کند، اما موضوع اصلی گفت‌وگوهای دیشب مسئله فلسطین بود.

به گزارش ایرنا، ناصر کنعانی در نشست خبری هفتگی خود با خبرنگاران، اظهارکرد: جنایات وحشیانه رژیم صهیونیستی و استمرار جنایات جنگی این رژیم علیه مردم غزه و کرانه باختری را شدیدا محکوم می‌کنیم، بسیار دردناک است ذکه جنایات بی‌رحمانه رژیم علیه شهروندان و غیر نظامیان با شدت ادامه دارد.

سخنگوی وزارت امور خارجه تصریح کرد: رژیم صهیونیستی برای جبران شکست خودش دست به کشتار بیش از ۱۶ هزار نفر فلسطینی زده است که از این میان ۷۰ درصد غیرنظامیان، زنان و کودکان هستند و امریکا بجای اقدامی بازدارنده، عملا در کنار این رژیم قرار گرفته است.

وی بیان کرد: دور جدید حملات رژیم صهیونیستی زمانی آغاز شد که وزیر دفاع امریکا در اتاق کابینه جنگ رژیم صهیونیستی حضور داشت و این نشان دهنده نقش مستقیم امریکا است.

وی بیان کرد: جمهوری اسلامی ایران حمایت از فلسطین را یک اصل اساسی و انسانی و یک اولویت مهم می‌داند و این باید یک اصل اساسی برای همه دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی از جمله سازمان مللی باشد.

کنعانی افزود: ایران تمام تلاش دیپلماتیک خود را به‌کار بسته و در این راستا با دولت‌ها و سازمان‌های مختلف از جمله سازمان همکاری اسلامی، شورای حقوق بشر سازمان ملل و دیگر نهادهایی که می‌توانند کمکی کنند، تعامل و مذاکره کرده و از هیچ فرصتی برای حمایت از فلسطین دریغ نمی‌کند و از همه ظرفیت‌های خود استفاده می‌کند.

سفر هیات پارلمانی عراق به ایران

وی در خصوص سفر هیات پارلمانی عراق به ایران هم، گفت: امنیت مرزهای دو کشور قابل توجه است و اینکه دو طرف بر وجود مرزهای امن، توسعه یافته و شکوفایی مرزها در راستای منافع دو جانبه تاکید دارند. همچنین همکاری‌های نظامی و آموزشی خوبی در این سال‌ها میان دو طرف وجود داشته و این سفر هم به پیشرفت هرچه بیشتر همکاری‌های نظامی کمک خواهد کرد.

سخنگوی وزارت امور خارجه اظهار کرد: امنیت دو طرف در راستای کمک با ارتقای امنیت در منطقه است و این منافع همه طرف‌های منطقه‌ای را تامین می‌کند. امنیت مقوله‌ای یکپارچه و بهم پیوسته است. ایران معتقد است که کشورهای منطقه می‌توانند امنیت را برای یکدیگر تامین کنند؛ وجود نیروهای بیگانه مخل امنیت و ثبات منطقه‌ای است.

انتقاد از رویکرد غیرسازنده اروپا

سخنگوی وزارت امور خارجه در خصوص نکات مطرح شده و موضوعات مورد گفت‌وگو وزیر خارجه کشورمان با بورل مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا گفت: اروپا در ارتباط با مسائل ایران با مواضعی که بعضاً اتخاذ می‌کند یک رویکرد غیرسازنده در ارتباط با همکاری‌های ایران و آژانس است. بارها تاکید کردیم که ایران به تعهدات خود ذیل برجام پایبند بوده و گزارشات آژانس هم صدق می‌کند، این امریکا بود که یکجانبه از برجام خارج شد و تحریم‌های زیادی علیه ایران اعمال کرد.

کنعانی ادامه داد: طبیعی است که چنین اقداماتی نقض صریح قطعنامه ۲۲۳۱ محسوب می‌شود. نکته بعدی اینکه بر اساس خود برجام تعهدات، متقابل است. ایران پس از یکسال خویشتنداری و بی‌عملی دولت‌های اروپایی، حقوق خود را ذیل بندهای ۲۶ و ۳۶ برجام اعمال و گام‌های جبرانی را اتخاذ کرد.

وی افزود: مواضعی که آژانس و تروئیکای اروپایی مطرح کردند به معنای نادیده گرفتن واقعیات گفته شده است و هیچ توجهی به عدول امریکا از تعهدات خود ندارند و اتهامات یکجانبه‌ای را علیه ایران مطرح می‌کنند.

سخنگوی وزارت امور خارجه اظهار کرد: تصریحات به آقای بورل منتقل شد و بحث همکاری‌ها با آژانس مورد تبیین قرار گرفت. ایران به همکاری‌های خود با آژانس ادامه می‌دهد و برخی طرف‌های اروپایی نباید با استفاده از آژانس به دنبال اتخاذ و رویکرد سیاسی علیه ایران باشند. در خصوص فلسطین هم دیدگاه‌های ایران با آقای بورل مطرح شد و ایران به مواضع خوب برخی از کشورهای اروپایی در قبال بحران غزه توجه دارد.

عکس روز

سال‌ها خشکسالی و تغییر اقلیم در سیستان

عکس: ایرنا

ویژه‌تر از خبر

تشکیل شورای روابط تجاری ایران و قطر

شورای روابط تجاری ایران و قطر تشکیل می‌شود.

در گفت‌وگوی تلفنی علی‌اکبر محرابیان وزیر نیرو و شیخ محمد بن حمد بن قاسم العبدالله آل ثانی، وزیر صنعت و تجارت قطر، بر تشکیل شورای روابط تجاری ایران و قطر به‌منظور توسعه روابط اقتصادی دو کشور تاکید شد. به گزارش وزارت نیرو، در آستانه برگزاری نهمین اجلاس کمیسیون همکاری‌های مشترک اقتصادی ایران و قطر، محرابیان در مذاکره با عبدالله آل ثانی با اشاره به برقراری روابط سیاسی مطلوب بین دو کشور ایران و قطر، گفت: بین دو طرف روابط سیاسی بسیار خوبی حاکم است و این مهم حاصل تلاش‌های دوجانبه ایران و قطر است؛ براین‌اساس برگزاری نهمین اجلاس کمیسیون همکاری‌های مشترک اقتصادی ایران و قطر در ماه جاری فرصتی مناسب برای ارتقای سطح روابط اقتصادی دو کشور خواهد بود. همچنین وزیر صنعت و تجارت قطر در این گفت‌وگوی تلفنی گفت: با توجه به اهمیت توسعه روابط تجاری دو کشور در حاشیه اجلاس پیش‌رو، شورای روابط تجاری ایران و قطر تشکیل و به‌واسطه آن برنامه‌ریزی‌های لازم برای توسعه اقتصادی و نیز برگزاری بزرگ‌ترین همایش و نمایشگاه تجاری دو کشور انجام می شود. نهمین اجلاس کمیسیون مشترک ایران و قطر با حضور شیخ محمد بن حمد بن قاسم العبدالله آل ثانی وزیر صنعت و تجارت قطر و هیات همراه به میزبانی وزارت نیرو از ۱۸ تا ۲۰ آذر در تهران برگزار می‌شود. این کمیسیون در قالب چهار کمیته تخصصی شامل کمیته تجارت (بازرگانی، صنایع و اتاق‌های بازرگانی، بانکی، گمرکی و بیمه)، کمیته زیر ساخت (راه و شهرسازی، کشاورزی و فناوری اطلاعات و ارتباطات و کار)، کمیته اجتماعی و فرهنگی (گردشگری و صنایع‌دستی، بهداشتی، علوم و پژوهش، قضائی و حقوقی) و کمیته انرژی (آب و فاضلاب، برق و نفت و گاز و محیط‌زیست) برگزار می‌شود، در خلال آن تفاهم‌نامه‌ها و توافقات دو کشور موردبحث و تبادل نظر قرار خواهد گرفت و در سایه آن زمینه‌های لازم برای پیشبرد توافقات و اقدامات عملی فراهم خواهد شد. در کمیته تخصصی تجارت ۱۷ نماینده، کمیته زیرساخت ۶ نماینده، کمیته انرژی ۷ نماینده و کمیته اجتماعی ۱۱ نماینده در سطح مدیران کل از همه دستگاه‌های دولتی حضور خواهند یافت.

وضعیت تولید صنایع های‌تک در سال ۲۰۲۳

عکس: صمت

عملکرد مناطق مختلف جهان و کشورهای پیشرو در زمینه تولید صنعتی در هفتمین ماه از سال ۲۰۲۳ نشان می‌دهد آسیا کماکان موتور محرک تحولات صنعتی جهان است و رونق تولید از اروپا و امریکا (اعم از شمالی و جنوبی) رخت بربسته است. این موضوع که پیامد مستقیم گسست زنجیره جهانی تامین، فضای جداسازی و ریسک‌زدایی از اقتصاد بین‌الملل است، بیشترین اثر را روی صنایع های‌تک گذاشته است. عمده این صنایع طی سال‌های پساکرونا به دلیل رشد تقاضای ناشی از هوشمندشدن روندها، جهش اتوماسیون و افزایش نقش هوش مصنوعی و سایر فناوری‌های نسل ۴ انقلاب صنعتی، در جهان رشد قابل‌توجهی را تجربه کردند. با این‌حال از اوایل امسال این رشد با نوسان چشمگیری همراه بوده و آینده این بخش از اقتصاد و تولید در جهان را در هاله‌ای از ابهام فروبرده است.

نشانه‌های بروز روندی جدید در جهان

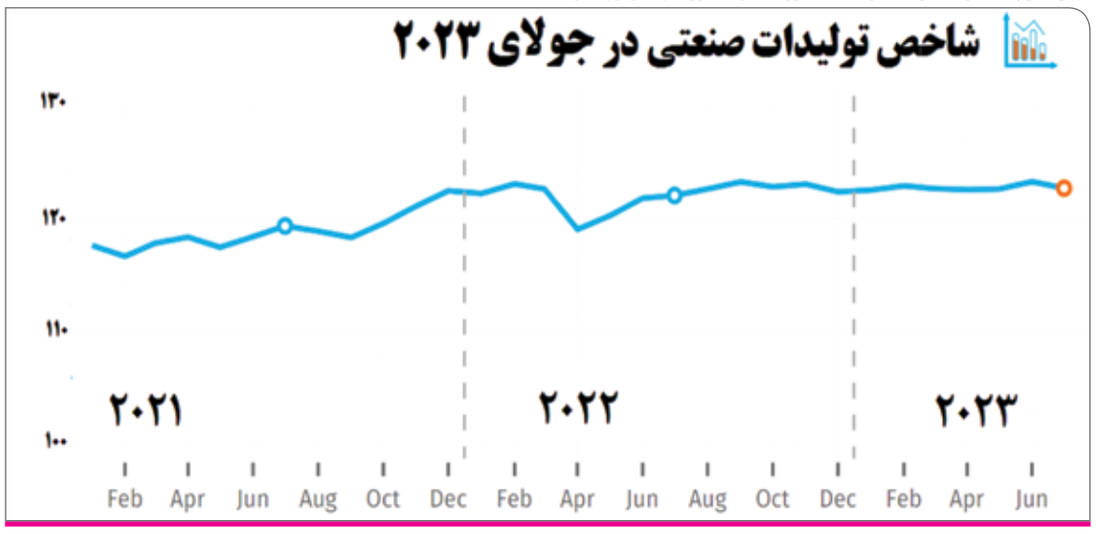
کاهش صادرات مواد اولیه موردنیاز برای ساخت تراشه‌های پیشرفته، امنیتی‌شدن برخی فلزات، تلاش برای ممانعت از ورود برندهای چینی به بازار خودروی اروپا و امریکای شمالی، افزایش سرمایه‌گذاری روی داخلی‌سازی زنجیره‌های تامین و نزدیک‌کردن زنجیره‌ها به قطب‌های تولید صنعتی یا سپردن این زنجیره‌ها به هم‌پیمانان در سطح بازارها در کنار تنظیم سیاست‌های صنعتی و اولویت دادن به اقتصاد ملی به جای تجارت آزاد در سطح دولت‌ها از مهم‌ترین نشانه‌های بروز روندی جدید در جهان است. کاهش نرخ رشد شاخص تولید صنعتی محصولات با فناوری بالا در آخرین گزارش یونیدو نشان می‌دهد این محصولات و سازندگان آنها به عنوان عالی‌ترین ساخته‌های بشر و مهم‌ترین شرکت‌های جهان با بیشترین سطح از پیچیدگی و ایجاد ارزش افزوده، مسیر سختی برای ادامه حیات دارند. هم‌زمان با این وضعیت می‌توان ادعا کرد بخت به کشورهای در حال توسعه رو کرده و مشارکت در تولید محصولات صنعتی پیچیده برای بسیاری از بازیگران کمتر شناخته‌شده قابل دسترس شده است. متنوع‌سازی مسیرهای تامین، فضا را برای استفاده از توان طیف وسیعی از کشورها در زنجیره جهانی تامین فراهم کرده است که یکی از مهم‌ترین بخش‌ها، حوزه تولیدات های‌تک و محصولات با فناوری بالا است. این گزارش با نگاهی به آمارهای گزارش ماه جولای سازمان توسعه صنعتی ملل متحد، چشم‌انداز تولید در صنایع با فناوری بالا و های‌تک را بررسی خواهد کرد و فرصت بزرگ کشورها برای پیوستن به باشگاه سازندگان محصولات فناور را بررسی می‌کند.

در جولای ۲۰۲۳، جهان یکی از کمترین نرخ‌های رشد تولید صنعتی خود را طی سالیان اخیر تجربه کرد. سال گذشته در همین ماه، شاخص تولیدات صنعتی جهان در جولای ۲۰۲۲ به میزان ۲/۵ درصد رشد کرد. در جولای ۲۰۲۱ نیز این شاخص به میزان ۸ درصد رشد کرد که عموما از ناحیه افت شدید تولید در سال‌های بروز همه‌گیری کرونا بود.

تفاوت عمده شاخص تولیدات صنعتی در ماه جولای ۲۰۲۳ با ماه مشابه در سال‌های ۲۰۲۲ و ۲۰۲۱ این است که نقش اروپا در رشد شاخص تولیدات صنعتی به شدت کمرنگ شده و امریکای شمالی و جنوبی نیز از ضعف تولید رنج می‌برند. همین عامل نیز موجب شده تا نرخ رشد تولیدات صنعتی جهان در ماه جولای امسال به نیم درصد تنزل پیدا کند.

افت شدید نرخ رشد تولید در کالاهای با فناوری بالا و متوسط رو به بالا در کنار تداوم افت تولید در محصولات با فناوری متوسط رو به پایین و پایین موجب شده تا جهان وضعیتی رکودی را در زمینه تولید صنعتی تجربه کند.

به طور واضح بررسی داده‌های ۷ماهه نخست سال ۲۰۲۳ و نیز سال ۲۰۲۲ نشان می‌دهد نرخ رشد محصولات صنعتی با سطح فناوری متوسط رو به بالا چمشگیرتر از سایر بخش‌ها و رشته‌فعالیت‌هاست. در واقع مقایسه روند رشد «صنایع با فناوری متوسط و بالا» با «صنایع با فناوری متوسط» و «صنایع با فناوری متوسط رو به پایین» نشان می‌دهد جهان اهمیت بیشتری برای با فناوری بالا قائل است و سرمایه‌گذاران و مصرف‌کنندگان التفات بیشتری به کالاهای صنعتی های‌تک دارند.

نرخ رشد شاخص تولید محصولات صنعتی با فناوری بالا و متوسط رو به بالا- یونیدو

سال	ژانویه	فوریه	مارچ	آپریل	می	ژوئن	جولای
۲۰۲۳	۱/۷	۱/۱	۲/۴	۲/۳	۳/۸	۲/۴	۱/۸
۲۰۲۲	۵/۱	۶/۳	۴/۶	۲	۳/۹	۴/۲	۴/۷

نرخ رشد شاخص تولید محصولات صنعتی با فناوری متوسط رو به پایین- یونیدو

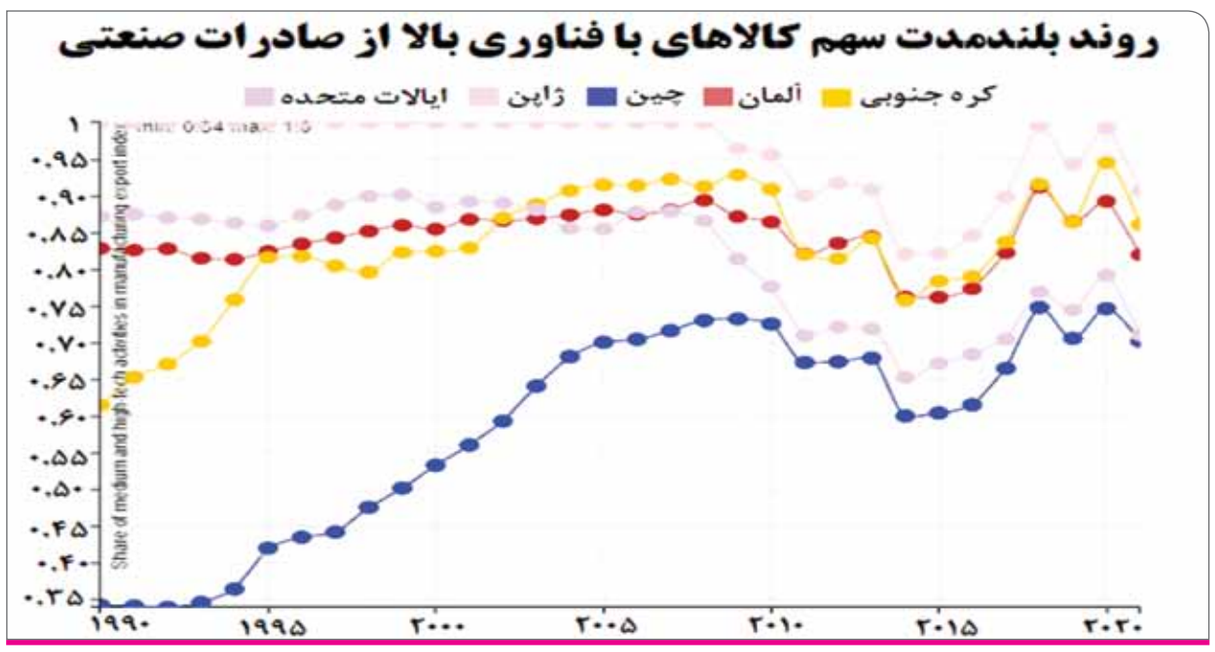
۲۰۲۳	-۱/۱	-۱	-۰/۳	-۲/۴	-۰/۳	۰/۳	-۰/۹
۲۰۲۲	۱/۷	۲/۹	۱/۹	۰/۲	۰/۷	۱/۸	۰

نرخ رشد شاخص تولید محصولات صنعتی با فناوری پایین- یونیدو

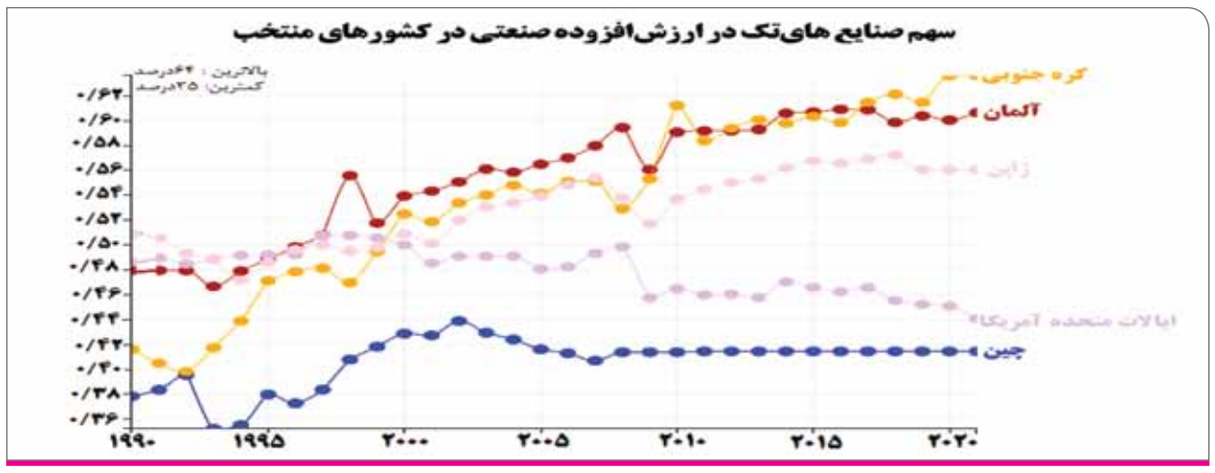
۲۰۲۳	-۱/۵	-۲/۴	-۲/۸	-۴/۹	-۲	-۲/۲	-۰/۹
۲۰۲۲	۳/۷	۵/۶	۳/۶	۲	۳/۱	۱/۸	۱/۱

این موضوع از آن جهت از اهمیت بالایی برخوردار است که به سیاستگذار برای تنظیم قواعد و مقررات، و تدوین سیاست‌های اقتصادی در حوزه‌های مختلف تجاری، صنعتی، مالی و پولی خط داده و به سمت مطلوب هدایت می‌کند. در عین حال مرور تجربیات تاریخی توسعه در کشورهای نیم‌کره غربی و نیم‌کره شرقی جهان نشان می‌دهد کشورها تنها زمانی به رفاه و سعادت می‌رسند که بتوانند به مصرف‌کننده کالاهای خام و صادرکننده کالاهای با فناوری بالا تبدیل شوند.

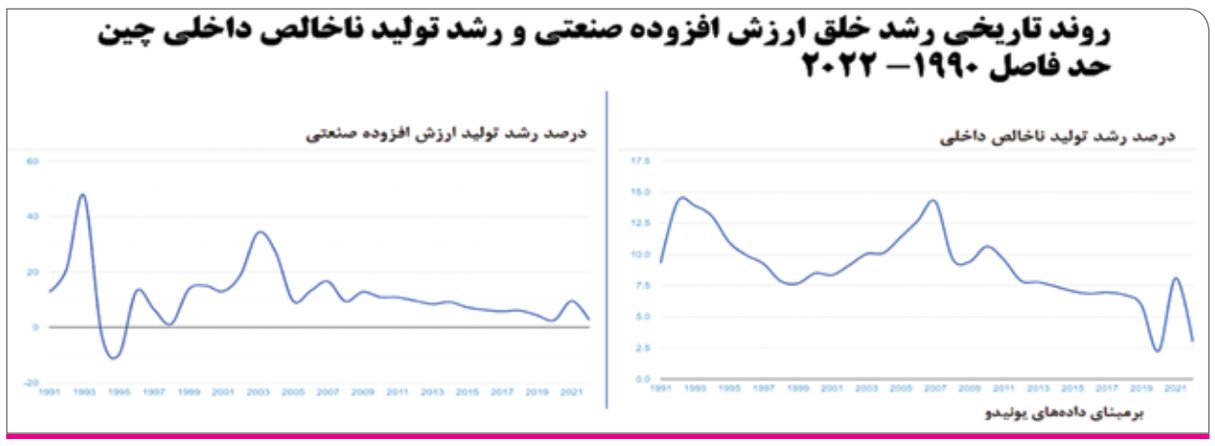
این موضوع آن‌قدر از اهمیت بالایی برخوردار است که بسیاری از تحلیل‌گران، دلیل تنش‌های ژئوپلیتیک در سال‌های اخیر و وقوع جنگ‌های تجاری را ناشی از تلاش کشورهایی نظیر چین، هند، کره جنوبی، ژاپن و... برای کاهش مصنوعی ارزش پول ملی در راستای تقویت صادرات صنعتی می‌دانند. وضعیتی که البته در چین رنگ و بوی متفاوتی داشته و به ورود این کشور به باشگاه دارندگان فناوری‌های مرزی و بسیار امنیتی منتج شده است. بررسی آمارهای بلندمدت خلق ارزش افزوده صنعتی یا صادرات محصولات با فناوری بالا در شش کشور صنعتی نشان می‌دهد ترس از ظهور ابرقدرتی تازه در شرق آسیا بی‌دلیل نیست.

از این منظر اهمیت بسیاری دارد دولت‌ها به خوبی رابطه بین افزایش قدرت ملی و رشد صادرات صنعتی یا رشد تولید محصولات با فناوری بالا را درک کرده و در سیاست‌های اقتصادی مدنظر قرار دهند. نگاهی به حرکت سریع چین در طول یک دوره زمانی سی ساله نشان می‌دهد چین هنوز هم از منظر سهم صنایع های‌تک و با فناوری بالا از ارزش افزوده صنعتی در زمره کشورهای متوسط است و فاصله قابل‌توجهی با رقبای خود اعم از آلمان یا ژاپن دارد اما تلاش این کشور برای ورود به باشگاه اقتصادهای صنعتی و پیشرفته، ستودنی است. نمودار مقایسه وضعیت این کشور با ایالات متحده، کره جنوبی، ژاپن و آلمان به خوبی گویای جهش خیره‌کننده این کشور در زمینه تولید صنعتی است. درس مهم جهش چین این است که برای رسیدن به مرز کشورهای پیشرفته و مرفه، باید رشد اقتصادی به اولویت راهبردی سیاستگذار تبدیل شده و همه مقولات با توجه به این مهم تعریف و تنظیم شوند.

نگاهی به آمارهای اقتصادی این کشور در طول یک دوره زمانی ۳۰ساله حد فاصل ۱۹۹۰ میلادی تا ۲۰۲۰ میلادی گویای این موضوع است که چین به مدت بیش از ۲۵ سال از رشد مثبت تولید ارزش افزوده صنعتی برخوردار بوده ضمن اینکه به مدت بیش از سه دهه موفق شده نرخ رشد تولید ناخالص داخلی خود را در محدوده بیش از ۷ درصد نگه‌دارد. موضوعی که به وضوح مرهون سیاست‌های باثبات و موزون دولت چین و اتخاذ راهبرد تقدم رشد اقتصادی بر سایر اولویت‌هاست.

همزمان با این وضعیت، مشاهده شرایط ایران طی بیش از ۳۰ سال نشان می‌دهد سیاستگذاری اقتصادی در کشور با ثبات و تعادل همراستا نبوده است. طبیعی است در شرایطی که در طول سه دهه، اقتصاد ایران چهار بار به ورطه رشد اقتصادی منفی سقوط کرده یا نرخ رشد ارزش افزوده صنعتی شش بار منفی شده است، امکان سرمایه‌گذاری برای ورود به فاز تولید محصولات با فناوری بالا و تولید کالاهای پیچیده امکان‌پذیر نیست. با اینکه ورود اقتصادهای پیشرو به عرصه ساخت و صدور کالاهای پیچیده تنها با واسطه ثبات اقتصادی و سیاستگذاری معقول و موزون قابل دستیابی نیست اما شواهد اقتصادی روشنی وجود دارد که نشان می‌دهد بدون حداقلی از ثبات، امکان جذب و تشکیل سرمایه برای جهش تولید به سمت روندهای پیشران و پیچیده ممکن نیست. بدیهی است اگر در ایران رشد اقتصادی موضوعی در اولویت بود یا تدبیر بخش صنعت مسئله‌ای راهبردی و حیثیتی بود، نباید در بلندمدت چنین نوسان شدیدی پیدا می‌کرد.

نکته نهایی گزارش نیز حول همین موضوع است. تا مادامی که نوسان بخش جدانشدنی اقتصاد ایران است، امکان ورود ایران به باشگاه کشورهای صنعتی ممکن نیست. سیاستگذاران اقتصادی کشور باید با توجه به اهمیت روزافزون تولید کالاهای صنعتی های‌تک و با فناوری بالا در نقشه اقتصاد جهان ترتیبی اتخاذ کنند که اقتصاد ایران به ثبات رسیده و امکان سرمایه‌گذاری در فناوری، نیروی انسانی و نوآوری را پیدا کنند. بدون برخورداری از بنگاه‌های فناور و تاب‌آور که مرزهای اقتصاد را جابه‌جا می‌کنند، رفاه و قدرت ملی ایران همواره در معرض نوسان و بی‌ثباتی قرار خواهد داشت و مسائلی نظیر اشتغال جوانان و تحصیل‌کردگان، مهاجرت نیروی انسانی، رشد جمعیت، رشد تولید ثروت و کاهش خام‌فروشی قابل حل‌وفصل نخواهد بود.

ایران امروز این فرصت را دارد که با توجه به سه مقوله ریسک‌زدایی از اقتصاد بین‌الملل، متنوع‌سازی زنجیره تامین و تنش‌های ژئوپلیتیک به بازتعریف نقش خود در نظام اقتصاد بین‌المللی پرداخته و با اصلاح سیاستگذاری اقتصادی و تقدم‌بخشی به رشد تولید و رشد اقتصاد، جایگاه خود را در زنجیره تامین جهان بازیابد. تحقق این موضوع با توجه به ظهور انقلاب صنعتی جدیدی که به کمک هوش مصنوعی و ربات‌ها در حال وقوع است، می‌تواند به دگرگونی اقتصاد ایران در سالیان پیش‌رو کمک کند. بی‌توجهی به این تحول عظیم نیز می‌تواند ریسک‌های جدیدی را برای اقتصاد و جامعه ایران به همراه داشته باشد. نبض حیات اقتصاد ایران اگر با تولید محصولات صنعتی و با فناوری بالا بزند، طبیعی است بخش چشمگیری از مشکلات کشور قابل حل است.

منبع: مرکز مطالعات استراتژیک کارآفرینی مجمع کارآفرینان ایران

یادداشت

ضرورت همکاری دانش‌بنیان‌ها با صنعت نفت

سیدعلی مرتضوی - کارشناس حوزه سیاست‌گذاری اقتصادی

در سال‌های اخیر، بخش استخراج نفت و گاز رشد قابل‌توجهی داشته که آن را به یک محرک حیاتی در اقتصاد کشور تبدیل کرده است. رشد بیش از ۲۵.۶ درصدی این بخش در تابستان ۱۴۰۲ اهمیت آن را در توسعه کلی اقتصادی کشور نشان می‌دهد. فراتر از سهم آن در رشد اقتصادی، حرکت این بخش به سمت صنعتی شدن، فرصت‌هایی برای نوآوری و پذیرش فناوری در صنعت نفت و گاز ایجاد کرده است.

یکی از حوزه‌های کلیدی که شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند باعث رشد اقتصادی شوند، تولید دکل‌های حفاری افقی انحرافی است که به‌نام سیستم‌های هدایت‌شونده چرخشی (RSS) نیز شناخته می‌شود. این دکل‌ها برای افزایش استخراج نفت، به‌ویژه در مخازن نفتی رایج ضروری هستند. استفاده از RSS به‌طور قابل‌توجهی هزینه استخراج نفت را با امکان حفاری افقی برای رسیدن به مخازن نفتی خاص کاهش می‌دهد. در حال حاضر، تنها سه کشور در جهان دانش فنی تولید این تجهیزات را دارند. ایران قصد دارد با سرمایه‌گذاری هدفمندی افزون بر ۵۰۰ میلیارد تومان به بخشی از این گروه منتخب تبدیل شود. ایران با تولید این تجهیزات نوآورانه در داخل، نه‌تنها می‌تواند وابستگی به تامین‌کنندگان خارجی را کاهش دهد، بلکه فرصت‌های صادراتی جدیدی نیز ایجاد می‌کند.

موفقیت یک شرکت دانش‌بنیان در توسعه ماشین حفاری چاه‌های نفت و گاز با ظرفیت بالا، ظرفیت رشد اقتصادی را از طریق همکاری صنعت نفت و شرکت‌های دانش‌بنیان توانمند نشان می‌دهد. این شرکت با حمایت صندوق نوآوری و شکوفایی ریاست جمهوری این دستگاه را طراحی و تولید کرد که می‌تواند به عمق بیش از ۴ هزار متر برسد. قیمت رقابتی این تجهیزات تولید داخل در مقایسه با جایگزین‌های خارجی بر تاثیر اقتصادی آن افزوده، زیرا باعث صرفه‌جویی در ارز ارزشمند کشور می‌شود.

سازکار تولید اولین بار همراه با همکاری صنعت نفت و شرکت‌های دانش‌بنیان در توسعه بخش نفت و گاز ایران موثر بوده است. دولت سیزدهم بر گسترش بازار تضمینی تجارت نفت خام با سرمایه‌گذاری در بومی‌سازی تجهیزات و تشویق به تولید برای اولین بار تمرکز کرده است. این همکاری بین شرکت‌های دانش‌بنیان و صنعت نفت پایه‌های محکمی را برای رشد اقتصادی بخش نفت و گاز ایجاد می‌کند. گسترش بازارهای نفت حاصل از حمایت شرکت‌های دانش‌بنیان، محرک مهمی در قرار گرفتن بخش نفت و گاز به‌عنوان محرک اصلی اقتصادی با نرخ رشد ۲۵.۶ درصدی در تابستان ۱۴۰۲ بوده است.

توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان در بخش نفت و گاز علاوه بر کمک به رشد اقتصادی، مزایای دیگری نیز به همراه دارد. ایجاد شغل، انتقال فناوری و نوآوری را ترویج می‌کند. تلاش‌های تولید داخلی و بومی‌سازی وابستگی به تامین‌کنندگان خارجی را کاهش می‌دهد و قابلیت‌های داخلی را ایجاد می‌کند. این به‌نوبه خود، صنعت نفت و گاز پایدارتر و انعطاف‌پذیرتر را تقویت می‌کند. علاوه بر این، حضور شرکت‌های دانش‌بنیان قوی، انگیزه‌ای برای فعالیت‌های تحقیق و توسعه، جابجایی مرزها در پیشرفت‌های فناوری و ارتقای رقابت در بازار جهانی است.

برای تحقق کامل ظرفیت رشد اقتصادی شرکت‌های دانش‌بنیان در بخش نفت و گاز، حمایت و منابع لازم برای آنها ضروری است. این شامل سرمایه‌گذاری‌های مالی، دسترسی به امکانات تحقیق و توسعه، فرصت‌های همکاری با دانشگاه‌ها و موسسات تحقیقاتی، و چارچوب‌های نظارتی مطلوب است. علاوه بر این، پرورش محیطی که کارآفرینی، خلاقیت و نوآوری را تشویق کند برای جذب و حفظ استعدادها در این زمینه بسیار مهم است.

در نهایت اینکه، نقطه عطف توسعه همکاری‌های بین شرکت‌های دانش‌بنیان با صنایع کشور را در بخش نفت و گاز شاهد هستیم در جایی که با حضور این شرکت‌ها در صنعت برداشت نفت و گاز، تحولی بزرگ در ورود فناوری به این صنعت رخ داده است. تولید بار اول در شرکت‌های دانش‌بنیان نقش محوری در توسعه تجارت و رشد اقتصادی بخش نفت و گاز ایران دارند و موجب شده بخش استخراج نفت و گاز به محرک اصلی اقتصاد کشور تبدیل شود؛ همچنین تداوم این رشد نیازمند نوآوری، فناوری و بومی‌سازی تجهیزات برای بهینه‌سازی استخراج نفت است. از همین‌رو سازکار تولید بار اول در صنعت برداشت نفت و گاز یک محور کلیدی در این بخش است.

شرکت‌های دانش‌بنیان در ارتقای توسعه تجارت و رشد اقتصادی در بخش نفت و گاز ایران نقش موثری دارند. این شرکت‌ها از طریق همکاری با صنعت نفت و سرمایه‌گذاری در تولید و بومی‌سازی تجهیزات برای اولین بار، زمینه را برای تحقق ظرفیت اقتصادی بخش نفت و گاز فراهم می‌کنند. ایران با تولید تجهیزات نوآورانه در داخل می‌تواند اتکا به تامین‌کنندگان خارجی را کاهش دهد و فرصت‌های صادراتی جدیدی ایجاد کند. توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان در این بخش نه‌تنها به رشد اقتصادی کمک می‌کند، بلکه باعث ایجاد شغل، انتقال فناوری و نوآوری می‌شود. برای بهره‌برداری کامل از ظرفیت این شرکت‌ها، ارائه پشتیبانی و منابع کافی برای ارتقای صنعت نفت و گاز پایدار و انعطاف‌پذیر ضروری است.

بررسی صمت از نقش دانش‌بنیان‌ها در توسعه صنعت نفت و گاز

ماموریت نفتی دانش‌بنیان‌ها

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

در دولت سیزدهم محوریت توسعه همکاری دو قطب علم‌وفناوری و نفت و گاز ایران به یک اصل مهم تبدیل شده و هر دو از این همکاری نفع برده‌اند. اکوسیستم اقتصاد دانش‌بنیان با بازارسازی تضمینی صورت گرفته شده و همچنین بخش نفت و گاز با توسعه و رشد اقتصادی و همچنین صرفه‌جویی در هزینه‌های تولید با تکیه بر تولید بار اول تجهیزات و فناوری‌های گلوگاهی و استراتژیک صنعت نفت به اهداف خود رسیده‌اند و این همکاری متضمن رشد اقتصادی کشور نیز شده است. در این میان، سازکار تولید بار اول و همکاری صنعت نفت با شرکت‌های توانمند دانش‌بنیان فعال در این حوزه، محور کلیدی در توسعه تجارت نفت و گاز ایران داشته که متعاقب این توسعه تجارت، محوریت رشد اقتصادی در بهار و تابستان ۱۴۰۲ نیز با بخش تولید و تجارت نفت و گاز بوده است. صمت در این گزارش نظر صاحب‌نظران امر را در این زمینه جویا شده که در ادامه می‌خوانید. با ما همراه باشید.

عکس: صمت

توسعه اقتصادی کشور با محوریت نفت و گاز

ایران بزرگ‌ترین ذخایر نفت و گاز جهان را در اختیار دارد که توسعه بخش نفت و گاز خود را به محوری کلیدی در رشد اقتصادی کشور تبدیل کرده است. ایران برای به حداکثر رساندن ظرفیت این بخش، بر لزوم تمرکز بر صنعت نفت و گاز و توسعه زنجیره‌های ارزش آن تاکید می‌کند . با سرمایه‌گذاری در نوسازی و بازسازی پالایشگاه‌های مستهلک و نیمه فعال در کشورهای تحت تحریم یا همسو، به دنبال ایجاد بازار تضمینی برای تجارت نفت خام خود است.

نقش شرکت‌های دانش‌بنیان در بازارسازی برای نفت

شرکت‌های دانش‌بنیان نقش مهمی در توسعه بخش نفت و گاز ایران دارند و به‌عنوان پلی برای توسعه تجارت و رشد اقتصادی عمل می‌کنند. ایران با ذخایر فراوان نفت و گاز، اهمیت تمرکز بر این بخش و توسعه زنجیره‌های ارزش خود را درک کرده است. با این حال، به‌دلیل چالش‌های ناشی از بازارهای سنتی نفت خام، دولت رویکرد خود را به سمت ایجاد بازار تضمین شده برای تجارت نفت خود تغییر داده است.

ایران برای دستیابی به هدف بازار تضمین‌شده برای تجارت نفت خام، از روش‌های سنتی تجارت نفت فاصله گرفته و در عوض به توان فنی و مهندسی داخلی متکی است. شرکت‌های دانش‌بنیان در صنعت پالایشگاه نقش تعیین‌کننده‌ای در این فرآیند دارند. این شرکت‌ها به تخصص لازم برای بازسازی و نوسازی پالایشگاه‌ها با جایگزینی تجهیزات گلوگاه و بهبود فرآیندهای تولید مجهز هستند. این شرکت‌های دانش‌بنیان در ازای خدمات فنی و مهندسی خود، سهامدار پالایشگاه‌های فراساحلی می‌شوند که در بازسازی آنها کمک می‌کنند.

شرکت‌های دانش‌بنیان همچنین با بهبود بهره‌وری استخراج و انتقال نفت به رشد اقتصادی بخش نفت و گاز ایران کمک می‌کنند. این شرکت‌ها با بهره‌گیری از تخصص خود به کاهش اتلاف زمان استخراج و انتقال در شبکه کمک می‌کنند. آنها در جهت بهینه‌سازی فرآیندها و اجرای فناوری‌های نوآورانه برای اطمینان از استخراج و حمل‌ونقل کارآمد و موثر منابع نفت و گاز کار می‌کنند. این امر منجر به افزایش بهره‌وری و کاهش هزینه‌های عملیاتی می‌شود و رشد اقتصادی این بخش را بیشتر افزایش می‌دهد.

مکانیسم تولید بار اول و بومی‌سازی تجهیزات

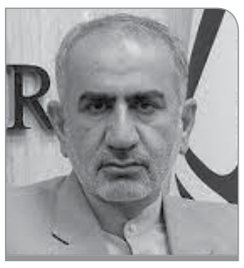
سازکار تولید بار اول همراه با همکاری صنعت نفت و شرکت‌های دانش‌بنیان توانمند، محرک اصلی توسعه بخش نفت و گاز ایران بوده است. این مکانیسم بر سرمایه‌گذاری در تولید و بومی‌سازی تجهیزات برای اولین‌بار تمرکز دارد. صنعت نفت با مشارکت با شرکت‌های دانش‌بنیان از تخصص فنی و راهکارهای نوآورانه آنها بهره می‌برد که منجر به توسعه و تولید تجهیزات بومی‌سازی شده است. این امر نه‌تنها وابستگی به تجهیزات وارداتی را کاهش می‌دهد، بلکه باعث رشد صنایع داخلی و افزایش فرصت‌های شغلی می‌شود.

دولت سیزدهم با تمرکز بر همکاری با شرکت‌های دانش‌بنیان و سرمایه‌گذاری در تولید و بومی‌سازی تجهیزات برای اولین بار، توانسته بازار تضمینی تجارت نفت خام خود را گسترش دهد. ایران با بهره‌گیری از توانمندی‌های فنی و نوآوری‌های شرکت‌های دانش‌بنیان، فرصت‌های صادراتی خود را متنوع می‌کند و وابستگی خود را به بازارهای سنتی نفت خام کاهش می‌دهد. این گسترش بازارهای نفت که توسط شرکت‌های دانش‌بنیان تسهیل می‌شود، زمینه را برای تحقق رشد اقتصادی در بخش نفت و گاز ایران فراهم می‌کند.

سهم این بخش در رشد اقتصادی کشور مشهود است و در تابستان ۱۴۰۲ میزان رشد اقتصادی بخش استخراج، تولید و تجارت نفت گاز با نرخ رشد ۲۵.۶ درصد رکوردشکنی کرده است.

> رویکرد تولید بار اول باید از طریق ترک تشریفات انجام شود

سازکار «تولید بار اول» زمینه‌ساز دانش‌بنیان شدن صنعت نفت و گاز

جعفر قادری، عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با صمت با اشاره به رفع مشکلات خرید محصولات شرکت‌های دانش‌بنیان و اقدامات معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهور با ایجاد کارگروه تولید بار اول در راستای ترک تشریفات مزاحم در این بخش، گفت: یکی از مشکلاتی که دستگاه‌های اجرایی مطرح می‌کنند این است که ناچاریم کل خریدهایمان را از طریق مناقصات انجام دهیم. این عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه انجام مناقصات زمان‌بر است، بیان کرد: شاید کالای مشابهی در این بخش وجود نداشته باشد؛ بنابراین رویکرد تولید بار اول باید از طریق ترک تشریفات انجام شود.

قادری با اشاره به موضوع تولید بار اول در قانون جهش تولید دانش‌بنیان بیان کرد: البته موضوع تولید بار اول از سوی معاونت علمی فناوری رئیس‌جمهور نیز مدنظر قرار گرفته که با در نظر گرفتن همه جهات ما می‌توانیم بسیاری از مشکلات در بخش فروش محصولات شرکت‌های دانش‌بنیان را برطرف کنیم.

عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی گفت: موضوع تولید بار اول می‌تواند مزیت‌های اقتصادی زیادی برای شرکت‌های دانش‌بنیان داشته باشد. همچنین با تولید بار اول می‌توانیم معضلات واحدهای تولید شرکت‌های دانش‌بنیان را برطرف کنیم.

این نماینده مجلس در ادامه افزود: در بین صنایع مختلف، بخش نفت و گاز بیشترین همکاری را با قطب علم و فناوری کشور در زمینه تولید بار اول داشته است و ثمرات آن را در توسعه تجارت و همچنین بومی‌سازی تجهیزات راهبردی صنعت نفت و گاز می‌بینیم. عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی در پایان با اشاره به ارتباط بین دانش‌بنیان شدن صنعت نفت و گاز با تکیه بر تولیدات بار اول، اظهار کرد: شرکت‌های دانش‌بنیان در بخش نفت و گاز عملکرد فعال و خوبی داشته و بخش عمده‌ای از تجهیزات استراتژیک صنعت نفت ایران توسط همین شرکت‌های توانمند دانش‌بنیان، بومی‌سازی و تولید بار اول شده‌اند. از همین‌رو تولید بار اول و ساخت داخل تجهیزات، فناوری‌ها و اقلام استراتژیک و گلوگاهی صنایع نفت و گاز اثرگذاری بالایی در حرکت صنعت نفت ایران به سمت خودکفایی داشته است و تداوم این رویکرد باعث خواهد شد که سازکار تولید بار اول زمینه‌ساز دانش‌بنیان شدن صنعت نفت و گاز کشور شود.

> صنعت نفت و گاز ایران توانسته به‌خوبی از مزیت تولید بار اول و همکاری با شرکت‌های دانش‌بنیان استفاده کند

«تولید بار اول» با مزیت‌های اقتصادی فراوان

علیرضا ورناصری، عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با صمت با اشاره به رفع مشکلات خرید محصولات شرکت‌های دانش‌بنیان و اقدامات معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهور با ایجاد کارگروه تولید بار اول در راستای ترک تشریفات مزاحم در این بخش، گفت: موضوع تولید بار اول که از سوی معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهور مدنظر قرار گرفته می‌تواند فرصت مناسبی برای دانش‌بنیان‌ها جهت فروش محصولشان قلمداد شود.

عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه دستگاه‌هایی در کشور وجود دارد که نیازمند محصولات دانش‌بنیان در کشور هستند، بیان کرد: نیاز این دستگاه‌ها باید در کمترین فرصت ممکن تهیه شوند؛ بنابراین دولت هم حمایت خود را از سال‌های قبل در زمینه تولیدات داخلی اعلام کرده است.

این نماینده مجلس با بیان اینکه برای اینکه فرصتی برای رقابت محصولات دانش‌بنیان در بازار به وجود بیاید، باید از این شرکت‌ها حمایت کنیم، بیان کرد: به اعتقاد من، بیشتر از حمایت‌های انجام‌شده، ارتقای کیفیت محصولات شرکت‌های دانش‌بنیان است؛ بنابراین اگر این اتفاق رقم بخورد هم می‌تواند نیاز دستگاه مربوطه را برطرف کند و هم بازاری برای محصولات دانش‌بنیان در کشور به وجود آورد.

این عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه حمایت از فروش محصولات شرکت‌های دانش‌بنیان باید تا آخرین مرحله ادامه پیدا کند، بیان کرد: اگر این اتفاق رقم بخورد و نهایتا موضوع به این مسئله ختم شود که بتوانیم نیاز داخلی را با تولید با کیفیت داخلی تامین کنیم، این مسئله حتما مزیت‌های اقتصادی خوبی برای کشور رقم خواهد زد.

ورناصری تاکید کرد: رویکرد تولید بار اول بسیار عالی است و ما این موضوع را در ادامه سیاست‌های حمایتی از شرکت‌های دانش‌بنیان می‌دانیم که می‌تواند مزیت‌های اقتصادی برای کشور به وجود بیاورد. صنعت نفت و گاز ایران توانسته به خوبی از مزیت تولید بار اول و همکاری با شرکت‌های دانش‌بنیان استفاده کند و بدین‌ترتیب به سمت بومی‌سازی فناوری‌ها و تجهیزات راهبردی خود برود.

> با رعایت قوانین باید موانع پیش‌روی فروش محصولات شرکت‌های دانش‌بنیان را برطرف کرد

حرکت در مسیر توسعه فناوری‌های راهبردی

کیومرث سرمدی، عضو کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با صمت با اشاره به رفع مشکلات خرید محصولات شرکت‌های دانش‌بنیان و اقدامات معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهور با ایجاد کارگروه تولید بار اول در راستای ترک تشریفات مزاحم در این بخش، گفت: در راستای رشد تولید و مهار تورم راهکارهای متعددی از جمله توجه و حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان را پیش‌رو داریم.

وی افزود: به واقع موضوع فعالیت‌های شرکت‌های دانش‌بنیان هم در مجلس و هم در دولت در سال‌های اخیر موردحمایت قرار گرفته‌اند. با این حال، حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان صرفا محدود به ارائه تسهیلات یا رفع موانع شروع کار این شرکت‌ها نمی‌شود.

این نماینده مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه وقتی یک شرکت دانش‌بنیان وارد تولید طرحی می‌شود، حتما باید دولت در زمینه بازار فروش این محصولات سیاست‌هایی را مبنای کار خود قرار دهد، ادامه داد: دولت باید شرکت‌های خصوصی و دولتی را نسبت به خرید محصولات دانش‌بنیان هدایت کند، چراکه فروش محصولات این شرکت‌ها به رونق تولید کمک کرده و می‌تواند باعث بزرگ شدن شرکت‌های دانش‌بنیان شود. این رویکرد مهم با همکاری صنایع به نتیجه خواهد رسید و صنعت نفت و گاز ایران در این زمینه موفق عمل کرده است. سرمدی در ادامه با اشاره به همکاری قطب علم و فناوری کشور با قطب صنعت نفت و گاز کشور در ۱سالیان اخیر و اثربخش بودن این همکاری گفت: تمرکز بر رویکرد تولید بار اول در صنعت نفت و گاز ایران، موجب توسعه فناوری‌های راهبردی و تجارت انرژی ایران شده است.

وی با اشاره به تمرکز بر رویکرد تولید بار اول از سوی معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور بیان کرد: معتقدم هر راهکار قانونی که بتواند خرید محصولات شرکت‌های دانش‌بنیان را تسهیل کند، حتما می‌تواند به رونق اقتصادی فعالیت‌های دانش‌بنیانی در کشور کمک کند. سرمدی تصریح کرد: تمرکز بر رویکرد تولید بار اول از سوی معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور می‌تواند حائز مزیت‌های اقتصادی برای شرکت‌های دانش‌بنیان باشد و هم به اشتغال افزایی کشور کمک کند؛ بنابراین با رعایت قوانین باید موانع پیش‌روی فروش محصولات شرکت‌های دانش‌بنیان را برطرف کرد.

سخن پایانی

براساس این گزارش، سازکار تولید بار اول و همکاری صنعت نفت با شرکت‌های توانمند دانش‌بنیان فعال در این حوزه محور کلیدی در توسعه تجارت نفت و گاز ایران داشته که متعاقب این توسعه تجارت، محوریت رشد اقتصادی در بهار و تابستان ۱۴۰۲ نیز با بخش تولید و تجارت نفت و گاز بوده است؛ در دولت سیزدهم محوریت توسعه همکاری دو قطب علم‌وفناوری و قطب نفت و گاز ایران به یک اصل مهم تبدیل شده که هر دو از این همکاری نفع برده‌اند، اکوسیستم اقتصاد دانش‌بنیان با بازارسازی تضمینی انجام‌شده و همچنین بخش نفت و گاز با توسعه و رشد اقتصادی و همچنین صرفه‌جویی در هزینه‌های تولید با تکیه بر تولید بار اول تجهیزات و فناوری‌های گلوگاهی و استراتژیک صنعت نفت به اهداف خود رسیده‌اند و این همکاری متضمن رشد اقتصادی کشور نیز شده است و به گسترش بازارهای صادراتی نفت و گاز رسیدیم و این گسترش بازارهای نفتی به کمک شرکت‌های دانش‌بنیان زمینه‌سازی تحقق رشد اقتصادی بخش نفت و گاز در تابستان ۱۴۰۲ شده، جایی که بخش نفت و گاز به‌عنوان پیشران اقتصادی کشور با رشد ۲۵.۶ درصدی قرار گرفته است.

مافیای معدن در سایه سوءمدیریت رشد می‌کند

معدن سودده زیان‌آور

برخی معتقدند در بخش‌هایی از معادن ایران مافیاهایی به وجود آمده که تلاش می‌کند معادن پر سود و فعال را ضرر‌ده اعلام کنند تا در نهایت ایـن معـادن به بخش خصوصی واگذار شـود و خود ایـن افراد چنین معادنی را خریـداری کرده و در آن فعالیت کنند. این مسـئله حتی در بخش تجهیزات معدنی هم به چشـم می‌خورد، یعنی برخی از افراد سـودجو در معادن ورود پیدا می‌کنند و فاکتورهایی را برای خرید تجهیزات معدنی جعل می‌کنند و یا فاکتورسازی انجام می‌دهند.

کارشناسـان و فعالان حوزه معدن اتفاق نظر دارند که یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی که بخش معدن را به رکود و تعطیلی کشـانده معظل فراگیری به نام مدیران رانتی است. بر این اساس باید هرچه سریع‌تر در مبانی و روش‌های مدیریتی در این حوزه‌های تجدید نظر شود و بنیان‌های درستی برای مدیریت یکپارچه‌کننده، انگیزشی و تیم‌محور تعریف و اجرا شود.

در گزارش امروز صمت نگاهی داریم به فعالیت مافیایی که در سایه امن مدیران رانتی و سوء مدیریت در جریان است.

عکس: صمت

باطله‌های ارزشمند

حمید صفری، مشاور فنی سابق مدیرعامل مس آذربایجان بیان کرد: تحقیقات فراوانی بر روی باطله‌های معدنی و مواد ارزشمندی که در آنها وجود دارد انجام داده و به نتایج خوبی رسیده‌ایم. یعنی بر اسـاس حدس و گمان چیزهایی نگفته‌ایم. بنابراین می‌دانسـتیم عیارهای باطله هایی که مورد بررسی قرار داده‌ایم موارد ارزشمندی هستند که باید بر روی آنها کار شود.

به گزارش بازار، وی افزود: متاسفانه بسیاری از تحقیقاتی که توسط افراد با تجربه و تحصیل کرده در حوزه معادن و باطله‌های معدنی صورت گرفته و به نتایج خوبی هم رسیده‌اند را افراد سودجو و منفعت طلب از بین بردند، تا اعلام کنند برخی از معادن که اتفاقا فعالیت‌های خیلی خوبی هم داشتند ضرر‌ده شده‌اند تا این معادن را به بخش خصوصی واگذار کنند.

صفـری تاکیـد کـرد: در واقع افرادی که چنین ادعاهایی در خصوص چنین معادنی داشـتند، می‌خواستند معادن فعال و پر سود را ضرر‌ده اعلام کنند و این‌ها را بعدا خودشان خریداری کرده و بر رویشـان فعالیت انجام دهند که این موارد معضل بزرگی برای بخش معدن ایران به حسـاب می‌آید.

■ سفارش‌های صوری

ایـن فعـال معدنی تصریح کرد: در بخش خرید تجهیزات معدنی هم همین مشـکلات به وجود آمده اسـت. یعنی تجهیزاتی که یکبار از شـرکت‌های بزرگی مثل سـوئدلا خریداری شده است، دوباره فاکتورسـازی می‌کنند و می‌گویند این ماشـین‌آلات خریداری شده است، درحالی که این تجهیزات سال‌ها قبل خریداری شده و مورد استفاده هم قرار گرفته است.

به گفته وی؛ طبق قراردادهایی که با شـرکت تولیدکننده تجهیزات معدنی سـوئدلا داشـتیم، اگر تجهیزات معدنی‌مان تا پنج سـال به هر دلیلی خراب می‌شـد آنها به صورت رایگان تعمیرش می‌کردند. درحالی که برخی از این افراد، دوباره قطعات یدکی ماشین‌آلات را فاکتورسازی کردند که رقم‌های میلیاردی در این فاکتورها نوشته می‌شد.

مشاور فنی سابق مدیرعامل مس آذربایجان اظهارکرد: باطله معدنی مس عناصر ارزشمند بسیار زیادی دارد که می‌توانیم از آنها مواد بسـیار ارزشـمند و پرکاربردی را اسـتخراج کنیم، ولی هنوز به خاطر نداشـتن تجهیزات لازم چنین اتفاقی روی نداده و مجبور شـده‌ایم که با کشور چین یک قرارداد ۲۵ سـاله ببندیم و باطله‌های معدنی ارزشـمندمان را در اختیار آنها قرار دهیم تا آنها از این باطله‌ها بهره‌برداری کنند.

■ تجهیزات داریم یا نداریم؟

وی در خصوص تجهیزات مس سـونگون بیان کرد: درحال‌حاضر تجهیزات مس سـونگون در سـطح بسـیار بالایی قرار دارد و بعد از مس سرچشـمه، مس سونگون ماشین‌آلات بسیار خوبی را وارد کرده اسـت. این فعال معدنی در خصوص تجهیزاتی که در ایران تولید می‌شـوند گفت: در ایران هم تجهیزات معدنی خوب و با کیفیتی ساخته می‌شود. به عنوان مثال یک سری تجهیزات نیاز داشـتیم به اسـم سلول، که قطر آن پنج متر و ارتفاع آن ۱۱ متر است. بنابراین تجهیزاتی که حجم بسـیار زیادی دارند، برای واردات دچار مشـکلات خاصی می‌شوند، برای همین بهترین کار این بود که این تجهیزات در داخل کشور ساخته شود. وی افزود: نقشه این سلول‌ها توسط شرکت سـوئدی به ایران فرستاد شـده و زیر نظر مشاوران و ناظران این تجهیزات در ماشین‌سازی تبریز ساخته شد. زیرا به تعداد ۲۲ سلول در مس سونگون نیاز داشتیم که واردات آنها واقعا کار مشکلی بود، ولی توسط ماشین‌سازی ایرانی موفق به ساخت این تجهیزات شدیم.

صفری تاکید کرد: بنابراین در ایران هم کارخانجات بسیار خوبی هستند که طی سال‌های اخیر موفق شـده‌اند تجهیزات خوبی در حوزه معدنی بسـازند و تحویل دهند. برای همین در بسـیاری از موارد فقط تجهیزات اصلی و اساسی را وارد کرده و مابقی تجهیزات در ایران ساخته می‌شوند.

وی گفت: بنابراین می‌توان برای سـاخت تجهیزات خوب از شـرکت‌های ماشین‌سـازی ایرانی هم اسـتفاده کرد. زیرا در این مدت نشـان داده‌اند که از قابلیت‌های خوبی برای ساخت تجهیزات باکیفیت برخوردار هستند. صفری خاطرنشان کرد: ولی در این حوزه از یک سو بحث تجهیزات و سلامت فیزیکی مطرح است، از سوی دیگر هم بحث تکنولوژی‌های مطرح است. متاسفانه چیزی کـه مـا الان نداریم بحث تکنولوژی‌های لازم اسـت. به عنوان مثال سـنگ‌هایی که از کوه پایین می‌آورند توسـط دسـتگاه‌ها خرد می‌شود، یعنی می‌توانیم کانی مس را از سنگ‌ها جدا کنیم. ولی برای جداسـازی عناصر ارزشـمند دیگرنیاز به تکنولوژی قوی داریم. درحالی که تکنولوژی‌هایی که ما هم اکنون اسـتفاده می‌کنیم خیلی ضعیف اسـت. برای همین نمی‌توانیم بسیاری از مواد و عناصر مهم را از کانی جدا کنیم و سمت باطله‌ها فرستاده می‌شوند.

وی افزود: برای نبود همین تکنولوژی‌ها است که باطله‌های معدنی ما دارای عناصر ارزشمندی هسـتند که نمی‌توانیم با تکنولوژی خوب یا همان علم شـیمی آنها را استخراج کنیم، برای همین حتی با وجود گران نرخ بودن این عناصر وارد بخش باطله‌های معدنی می‌شوند.

ناکارآمدی صوری

سـالار باوند کارشـناس و فعال معدنی هم چندی پیش گفت: برخی مسئولان برای آنکه بتوانند معادن را به افراد مدنظر خودشان واگذار کنند، تلاش می‌کنند تا فعالیت معادن را ناکارآمد جلوه دهند. به گزارش ماین نیوز باوند ادامه داد: یکی از چالش‌های اصلی در حوزه معادن را واگذاری غیر اصولی معادن دانسـت که بخشـی از آن از طریق قراردادهای پیمان مدیریت شکل می‌گیرد. وی در شرح الگوی «پیمان مدیریت» گفت: این شیوه که از اواخر دولت ششـم در حوزه معادن شـکل گرفت و بررسی مجموعه‌های معدنی که به این شکل واگذار شـده‌اند نشـان می‌دهد افرادی که برای مدیریت انتخاب شـده اند، از تخصص و توان مدیریتی لازم برخوردار نیستند و با اعمال نفوذ موفق می‌شوند بر صندلی مدیریت بنشینند. این کارشناس و فعال معدنی معتقد است این سیاست سبب شده است که مجموعه‌های معدنی به سمتی و سویی سوق داده شوند که واگذاری آن توجیه پذیر باشد.

■ حق‌السهم دولتی

باوند با اشاره به تفاوت قرارداد پیمان مدیریت با پیمانکاری گفت: پیمان مدیریت یعنی گروهی که مدیریت یک مجموعه را بر عهده می‌گیرند، صرفا با دولت پیمان می‌بندند و هیچ سرمایه‌گذاری در معدن انجام نمی‌دهند و به ازای این قرارداد درصد، حقوق یا حق السـهم از دولت می‌گیرند. وی افزود: کسـی که از طریق قرارداد پیمان مدیریت در یک مجموعه معدنی فعالیت می‌کند نه سرمایه دارد و نه تجهیزات و ماشین‌آلات و همه این امکانات از دولت است و آن شخص یا گروه فقط به جای دولت تصمیم می‌گیرد، کار می‌کند و امضا می‌کند. اما در قرارداد پیمانکاری، سـرمایه‌گذاری و تامین ماشـین و آلات و تجهیزات بر عهده پیمانکار اسـت. باوند با اشـاره به ایجاد گلوگاه‌هایی در این نوع قراردادها گفت: برای آنکه بتوانند معادن را به افراد خاص واگذار کنند، در قراردادها مواردی را ذکر می‌کنند یا قیمتی را پیشنهاد می‌دهند تا افرادی که به طور طبیعی در مزایده معادن شرکت می‌کنند، حاضر به مشارکت نشوند و بتوانند افرادی که مدنظر خود را به عنوان برنده مزایده اعلام کنند.

سخن پایانی

به‌باور کارشناسـان سـوءمدیریت آسیب بسیار بزرگی را نه‌تنها به بخش معدن که به تمامی حوزه‌های اقتصادی کشور وارد کرده اسـت. نبود هماهنگی میان دسـتگاه‌های مدیریتی و دولتی و موازی‌کاری‌های بیهوده، فقدان تخصص کافی، تصمیم‌گیری‌های شـتابزده نهادهای دولتی و در نهایت کمبود آموزش‌های مدیریتی از جمله مسـائلی اسـت که سال‌ها اسـت بخش معدن کشـور را آزار می‌دهد تا جایی که گفته شـده اسـت اصلی‌ترین معضل معدن پس از نبود تجهیزات و ماشین‌آلات معدنی سوء مدیریت است.

نوبت دوم

فراخوان مناقصه ۵۲۴۷۴۵۳۸
مناقصه عمومی یک‌مرحله‌ای

شرکت فولاد خوزستان «سهامی عام»

شرکت فولاد خوزستان در نظر دارد انجام فعالیت اجرایی ذیل را طبق شرح کار و خدمات تدوین شده مندرج در اسناد مناقصه پس از ارزیابی کیفی از طریق مناقصه به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید. لازم به ذکر است باتوجه به اینکه اعلام آمادگی و دریافت اسناد مناقصه از طریق وب‌سـایت مدیریت تامین کنندگان به آدرس الکترونیکی https://pim.ksc.ir انجام خواهد شـد. ضروری اسـت مناقصه‌گران در صورت عدم عضویت قبلی مراحل ثبت نام در سایت مذکور را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

الف) موضوع مناقصه: پابیت‌ریزی و تراشکاری یاتاقان‌های پابیتی

ب) شـرح مختصری از مشـخصات و مقادیر کار: تعمیر و بازسـازی تعداد ۴۲ عدد یاتاقان‌های پابیتی گندله‌سازی و فولادسازی در قطرهای مختلف شامل ۱۸۰- ۲۵۰- ۳۲۰- ۲۲۰- ۸۰ در شرکت فولاد خوزستان با استفاده از روش‌های ماشینکاری و شیمیایی

ج) محـل اجـرای خدمـات و مدت انجام کار: محل انجـام خدمات/ پروژه در واحد **تعمیرات مکانیک کارگاه مرکزی** شـرکت فولاد خوزستان و مدت اجرای قرارداد از تاریخ ابلاغ شروع بکار توسط کارفرما **۳ سال** می‌باشد.

د) شرایط مناقصه‌گران متقاضی:

- داشتن ظرفیت آزاد (تعدادی و ریالی) در رشته مربوطه (باتوجه به نوع مناقصه)
- دارا بودن رتبه‌بندی متناسب با موضوع مناقصه از سازمان برنامه و بودجه کشور (حسب مورد)
- داشتن سابقه مفید در رابطه با موضوع مناقصه و حسن‌شهرت در فعالیت‌های گذشته براساس رزومه کاری و توان فنی و مهندسی
- دارا بودن صلاحیت ایمنی معتبر از اداره تعاون کار و رفاه اجتماعی براساس ماده ۲ و ۳ آیین‌نامه ایمنی امور پیمانکاری مصوب وزارت کار و امور اجتماعی در تاریخ ۱۳۸۹/۰۳/۰۵
- دارا بودن گواهی صلاحیت معتبر از اداره تعاون کار و رفاه اجتماعی موضوع تصویب‌نامه شـماره ۳۸۳۲۶/ت ۲۷۰۵۶ه مورخ ۸۱/۰۹/۰۵ هیات محترم وزیران درخصوص انجام خدمات موضوع مناقصه
- توانایی ارائه ضمانتنامه شرکت در مناقصه به مبلغ **۱,۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰** ریال
- توانایی تهیه ضمانتنامه انجام تعهدات (در صورت برنده شدن) به میزان ۵٪ بار مالی پیمان براساس نرخ پیشنهادی
- **در تعیین برنده مناقصه و در شرایط برابر اولویت با شرکت‌های بومی استانی است.**

تذکر: حسـب مورد ارائه یک نسـخه از اساسـنامه شرکتنامه و آگهی تاسیس و آخرین آگهی تغییرات ثبت شده در روزنامه رسمی کشور و هر گونه گواهی مبنی بر واجد شرایط بودن شرکت مطابق با مفاد آگهی الزامی می‌باشد.

هـ) محـل و مهلـت و چگونگـی دریافت مدارک مناقصه‌گـران: از کلیه متقاضیان دعوت به عمل می‌آید پس از انتشـار آگهی در این فراخوان و حداکثر تا تاریخ **۱۴۰۲/۰۹/۲۱** با مراجعه به نشانی اینترنتی فوق‌الذکر ضمن تکمیل فرآیند ثبت‌نام و تایید نهایی آن و ارسال درخواست اعلام آمادگی از طریق وب‌سـایت مذکور نسـبت به بارگذاری مدارک مورد نیاز به همراه مسـتندات مربوطه مطابق با اطلاعات درخواست شـده در وب‌سـایت اقدام نمایید تا ارزیابی لازم وفق آیین‌نامه و دسـتورالعمل ارزیابی کیفی شرکت فولاد خوزستان بر روی مدارک ارسالی مناقصه‌گران به عمل آید.

تاکید می‌گردد اعلام آمادگی و ارسال مدارک، هیچگونه حقی را برای متقاضیان جهت شرکت در مناقصه‌های آتی این شرکت ایجاد ننموده و مدارک الصاقی و همچنین کسب امتیاز براساس معیارهای ارزیابی کیفی و توانمندی‌های بهداشتی و زیست محیطی (HSE) می‌باشد.

ضمنا اسناد مناقصه برای متقاضیان واجد شرایط در مرحله ارزیابی کیفی نیز از طریق آدرس مذکور قابل دریافت خواهد بود. همچنین زمان برگزاری جلسه توجیهی (سایت ویزیت) پیش از اعلام قیمت، زمان تحویل و گشایش پاکات در اسناد مناقصه درج شده است.

(ارائه معرفی‌نامه و کارت ملی برای متقاضیان شرکت در مناقصه و نمایندگان شرکت‌ها در همه مراحل لازم و ضروری می‌باشد).

و) نام و نشانی کارفرما: خوزستان اهواز- ابتدای بزرگراه خلیج‌فارس- بلوار فولاد خوزستان- شرکت فولاد خوزستان- کدپستی: ۶۱۷۸۸-۱۳۱۱۱

ضمنا متقاضیان می‌توانند جهت کسـب اطلاعات بیشـتر با شـماره تلفن ۰۹۸۶۱۳۲۱۳۶۴۱۳ آقا/خانم احسـان سلطانی‌منش (کارشناس امور قراردادها) تماس حاصل فرمایند.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۹/۱۱ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۹/۱۴

روابط عمومی شرکت فولاد خوزستان

رئیس هیات‌مدیره انجمن تولیدکنندگان لوله و اتصالات PVC مطرح کرد

دو راهکار تنظیم بازار مواد اولیه پتروشیمیایی

در ماه‌های گذشته، همراهی نهادهای تصمیم‌ساز با پیشنهاد انجمن‌های تخصصی در خصوص افزایش میزان عرضه رزین PVC به بالای ۱۱ هزار تن توانسـته اسـت تا حدود زیادی به کاهش التهاب در بازار کمک کند. به گزارش دنیای اقتصاد، عباسعلی متوسلیان، رئیـس هیات‌مدیره انجمن تولیدکنندگان لوله و اتصـالات PVC با تایید این موضوع، معتقد است که با وجود این، میزان رقابت‌های غیراصولی در ماه‌های ابتدایی سال ۱۴۰۲ در بـورس، باعث شـده تا واحدهای تولیدی، برای تامین گریـد S۶۵، در مجموع ۲۰۳۳ میلیارد تومان از سرمایه خود را در رقابت‌های سوداگرانه از دست بدهند.

بـه گفته وی چالش‌هایی از این قبیل باعث شـده واحدهای تولیدی صنایع تکمیلی پتروشـیمی همواره به کاهش ظرفیت تولیدی خود حتی به زیر ۳۰درصد دچار شوند. از نظر متوسلیان راهکار حل این مسائل در «اصلاح مکانیزم رگولاتوری در مدیریت عرضه، تقاضـا و قیمت‌گذاری رزین PVC و ایجاد یـک روند پایدار در عرضه بالای ۱۱۰۰۰ تن این رزین، حداقل تا پایان سال است».

شـرح ایـن گفت‌وگو را ملاحظه می‌کنیـد. در حال حاضر وضعیـت عرضه و تقاضای محصولات پلیمری، به‌خصوص رزین PVC چگونه است؟ گفته می‌شود خرید مواد اولیه برای گروه لوله و اتصالات در شـرایط بهتری از سـال‌های قبل قرار دارد. به نظر شـما این گزاره تا چه حد درست است و دلایل آن چیست؟ چه پیشنهادهایی در این زمینه دارید؟

رزین PVC یک محصول اسـتراتژیک اسـت که در صنایع مختلف از جمله ساختمان، پزشـکی، خودروسازی، غذایی، پوشاک، کیف و کفش و چرم مصنوعی مورد مصرف قرار می‌گیرد و با کالاهایی که مایحتاج اصولی هستند، ارتباط دارد و در حوزه‌های زیرساختی هم در حوزه‌های آب‌رسـانی، کشـاورزی و فاضلاب‌های شهری کاملا نقش‌آفرین است. در حوزه صنعت لوله و اتصالات PVC، تخصیص بهنگام گرید سوسپانسیون ۶۵ موسوم به S۶۵؛ همراه با قیمت‌گذاری منطقی، یکی از خواسـته‌های اساسی این صنعت بوده که البته در ماه‌های گذشته، همراهی نهادهای تصمیم‌ساز با پیشنهاد انجمن‌های تخصصی در خصـوص افزایـش میزان عرضه رزین به بالای ۱۱۰۰۰ تن، توانسـته اسـت تا حدود زیادی به کاهش التهاب در بازار کمک کند. با وجود این، برآیند وضعیت عرضه و تقاضا در بورس کالا، گویای این مطلب است که شرایط فعلی با وضعیت مطلوب فاصله زیادی دارد؛ چراکه میزان رقابت‌های غیراصولی در ۸ ماه ابتدایی سـال ۱۴۰۲ در بورس، باعث شـده تا واحدهای تولیدی، برای تامین گرید S۶۵، در مجموع ۲۰۳۳ میلیارد تومان از سـرمایه خود را در رقابت‌های سـوداگرانه از دسـت بدهند. به‌رغم آنکه ایران در بین ۱۰ کشـور تولیدکننـده این رزین قرار دارد، مکانیزم‌های به کار گرفته شـده در نحوه عرضه، تقاضا و قیمت‌گذاری این رزین، تاکنون نتوانسته است دغدغه تولیدکنندگان صنایع پایین‌دست برای تامین پایدار مواد اولیه را به طور کامل برطرف کند.

■ درحال‌حاضر چه مشکلات و چالش‌هایی سد راه این هدف شده‌است؟

در کنار ضعف در سیستم رگولاتوری، باید به این موضوع نیز توجه کرد که یکی از دلایل اصلی در آشفتگی بازار PVC، نوسانات نرخ ارز و فاصله عمیق به وجود آمده در نرخ بازار آزاد و نرخ ارز نیما بوده که باعث ورود سفته‌بازان به بازار PVC شده و در نهایت، خسارت واقعی از وضعیت به وجود آمده، نصیب تولیدکنندگان واقعی و مصرف‌کننده نهایی شده است. چالش‌هایی از ایـن قبیل باعث شـده واحدهـای تولیـدی صنایـع تکمیلی پتروشـیمی همواره با کاهش ظرفیـت تولیدی خود حتی به زیـر ۳۰درصد روبه‌رو شوند.

از نظر اقتصادی اگر ظرفیت یک بنگاه تولیدی از ۶۵درصد پایین‌تر بیاید، اصلا اقتصادی نبوده و عملا واحدهایمان را به قول معروف غیراقتصادی کرده‌ایـم که قطعا راهکار آن اصلاح مکانیزم رگولاتوری در مدیریـت عرضه، تقاضا و قیمت گـذاری رزین PVC و ایجاد یک روند پایدار در عرضه بالای ۱۱۰۰۰ تن این رزین، حداقل تا پایان سال است.

■ بر اساس متغیرهای تجربی که در بازار مشاهده می‌کنید، به نظرتان در آینده بازار PVC به کدام سو خواهد رفت؟

در حـوزه PVC، پیش‌بینی می‌شـود که میـزان تقاضا برای رزین PVC تا سـال ۲۰۲۹ با رشـد ۶درصدی مواجه شـود که البته در بخش لولـه و اتصالات PVC نیز بیشـترین سهم تقاضا در صنعت ساختمان و کشـاورزی خواهد بود. به همین خاطر، ظرفیت جهانی تولید پلی‌وینیل کلراید قرار است تا سال ۲۰۲۴ میلادی شاهد رشدی خیره‌کننده باشد و به‌طور بالقوه از رقم ۵۶ میلیون و ۱۳۰هزار تن در سال ۲۰۱۹، به ۶۵ میلیون و ۶۰۰هزار تن در سال ۲۰۲۴ برسد و مجموع ظرفیت جهانی تولید پی‌وی‌سی در بازه زمانی یادشـده ۱۷درصد افزایش می‌یابد که سـهم چین در افزایش تولید این محصول ۵۰درصد خواهد بود. کشور هند هم که یکی از بازیگران اصلی در حوزه تولید و مصرف رزین PVC اسـت، از حیث افزایش ظرفیت تولید پی‌وی‌سی در جایگاه دوم قرار خواهد گرفت و انتظار می‌رود تا سال ۲۰۲۴ میلادی از رقم یک میلیون و ۵۸۰هزار تن سال ۲۰۱۹ میلادی به ظرفیت ۴ میلیون و ۲۷۰هزار تن دست یابد.

با وجود افزایش ظرفیت تولید رزین PVC در صنایع بالادسـت کشورهای در حال توسـعه، نگاهی به شرایط اقتصاد جهانی نشـان می‌دهد که اقتصاد کشورها، تا به این اندازه در شـرایط شـکننده قرار نداشته و کشورهای بیشـتری در حال ورود به دوران رکود هسـتند؛ این موضوع تقاضای واقعی در بازارهای مختلف، از قبیل مسکن، فولاد، پتروشـیمی و ... را کاهش داده و این شـرایط با استارت پلنت‌های جدید تولید رزین PVC در کشـورهای چین و هند همزمان شـده است که از قبل با پیش‌بینی افزایش مصرف جهانی، نسـبت به راه‌اندازی پلنت‌های جدید اقـدام کرده‌اند. این وضعیت در کوتاه‌مـدت می‌تواند مـازاد عرضه زیادی را به بازارهای جهانـی تزریق کند و حتی به نقطه‌ای برسد که قیمت‌های بازار به زیر قیمت تمام‌شده سوق یابد.

کندشدن اقتصاد جهان و در رأس آن به رکود رفتن اقتصاد چین، به همه اقتصادها و از جمله به اقتصاد ایران صدمه می‌زند، چرا که حیطه عمل آن بسیار گسترده است. هر چند در شرایط تحریم در ایران زندگی می‌کنیم و مناسبات تجارت بین‌الملل کمتر به ایران مربوط می‌شود، با این همه امروز ما هم مثل بسیاری از کشورها می‌توانیم از رکود در سطح جهان نگران شویم و آثار آن را بر بازارهای خود ارزیابی کنیم.

بـرای اینکه بتوانیم زنجیره ارزش صنعـت PVC خود را از چالش رکود فراگیر و از طرفی مازاد عرضه جهانی، تا حد امکان حفظ کنیم، نیاز است تا به جای صادرات مواد خـام با ارزش افزوده کم، ارزش‌آفرینی در صنایع پایین‌دسـت داخلی را در اولویت نهادهای سیاسـتگذار قرار دهیم و با تغییـر در رویکردها، در کنار دیپلماسـی فعال اقتصادی همراه با اصلاح سیاست‌های بالادست صنعت PVC، امکانـی را فراهم کنیم تا توسـعه فراگیر زنجیره ارزش به طور کامل محقق شود.

یادداشت

دیکته نانوشته غلط ندارد

شهرام شریعتی
کارشناس و فعال معدن

مرحوم دکتر محمود احمدزاده هروی که نخستین وزیر صنایع و معادن بعد ازانقلاب بودند و بعد از آن هم مدتی طولانی ریاست سازمان زمین‌شناسی ایران را بر عهده داشتند، تعریف می‌کردند که وقتی برای ادامه تحصیلات عالی به دانشگاهی در آلمان رفته بودند، استادی به ایشان تکلیف کرده بود که نقشه زمین‌شناسی منطقه جنگلی پوشیده از درخت با عمق خاک بسیار زیاد را تهیه کند و در جواب اینکه «در این منطقه که حتی یک سنگ هم وجود ندارد، چطور می‌توان نقشه زمین‌شناسی تهیه کرد؟» از استاد شنیده بودند که: باید این مشکل را خودت حل کنی.

بیش از نیم‌قرن پیش، دنیا راهکارهای رسیدن به معدنکاری زیست‌محیطی و شناخت زیرزمین بدون تخریب را شناسایی کرده بود و ما امروز بعد از گذشت این‌همه سال تازه در پی مطرح کردن این پرسش هستیم که چگونه می‌توان این دو حوزه را در کنار هم قرار داد و چطور می‌توان خطرات معدنکاری را برای محیط‌زیست کاهش داد.

این وظیفه سازمان محیط‌زیست است و یکی از ایرادهایی که همواره معدنکاران به این سازمان وارد می‌دانند، عدم تهیه دستورالعمل‌های لازم است. به‌عبارت‌دیگر تا زمانی که سازمان محیط‌زیست پروتکل‌های معدنکاری زیست‌محیطی را برای معادن روباز، زیرزمینی، معادن فلزی، فلزات غیر آهنی، غیرفلزی، زغال‌سنگ و... به تفکیک تهیه و منتشر نکند، این مشکل قطعا حل نخواهد شد.

وظیفه معدن و صنایع معدنی در خود علم مشخص است، وظایف آن روشن است و چگونگی عمل به آن از پیش تعیین‌شده است اما آنچه مربوط به موضوع محیط‌زیست است باید توسط سازمان مربوطه مدیریت شود.

درحال‌حاضر در کشور حدود ۷ یا ۸ هزار معدن فعال وجود دارد و با توجه به گستره جغرافیایی ایران بخش کمی از مساحت زمینی تحت اجرای فعالیت‌های معدنی است.

به عقیده من باید سازمان محیط‌زیست و معدنکاران دورهم بنشینند و درباره اینکه چگونه می‌توان این خطرات را کاهش داد با همفکری و همدلی به نتیجه مشترکی برسند.

تا جایی که به یاد دارم این اقدامی است که شاید از بیش از ۱۰ یا ۱۲ سال گذشته، مرتب تکرار شده است و حتما قبل از آن هم از سوی نخبگان و موسفید کرده‌های این حوزه این پیشنهادشده بود و تقاضا کرده بودند که سازمان محیط‌زیست این پروتکل‌ها را باید بنویسد و اجرایی کند.

اما متاسفانه این اقدام تا به امروز جامعه عمل نپوشیده است. تعطیل کردن معدن راهکار نیست. جلوگیری از تولید، مثل دیکته نانوشته‌ای است که قطعا غلط ندارد.

موضوع دیگر این است که دولت موظف است ۱۵ درصد از حقوق دولتی دریافتی از معدنکاران را صرف آبادانی مناطق معدنی کند. این درحالی است که بسیاری از معدنکاران از پرداخت حقوق دولتی شانه خالی می‌کنند. این حقیقتی غیر قابل انکار است همانطور که در بسیاری از کشورها و در کشور خودمان بسیاری از صاحبان کسب‌وکارها از پرداخت مالیات فرار می‌کنند.

اما به هر روی گاهی دولت هم پرداخت سهم مناطق معدنی از حقوق دولتی را نادیده می‌گیرد. اگر دولت نمی‌تواند از معدنکار حقوق دولتی را اخذ کند باید تدبیری برای حل این مشکل بیندیشد.

اما متقابلا نباید از هزینه حقوق دولتی برای آبادانی مناطق تحت فعالیت معادن سرباز بزند. وظیفه معدنکار سر جای خود و وظیفه دولت و دیگر سازمان‌ها هم به جای خود. توسعه جنگل‌ها، مراتع، توسعه زیرساخت‌های معدنی، توسعه اکتشافات و... همه جزو وظایف بخش حاکمیت معدن کشور است.

اما برای پاسخ به این سوال که برای کاهش فرسایش خاک در جریان فعالیت معدنی چه باید کرد می‌توان گفت؛ با توجه به مشخص بودن عرصه معدن، در صورت توسعه زیرساخت‌ها و تدوین نقشه ملی راه‌ها و دسترسی‌های محلی معدنی و صنعتی و... ، تخریب‌ها کاهش خواهد یافت.

معدنکار موظف است مناطقی را آباد کند و بر اساس اقلیم و شرایط منطقه درخت و درخچه بکارد.

این کارها جزو وظایف قانونی و مسئولیت‌های اجتماعی‌اش است اما دولت هم قرار است که ۱۵ درصد از حقوق دولتی را صرف صرف ترمیم و احیای منطقه کند.

نمی‌توان از معدنکار پول گرفت و هیچ اقدامی برای بهبود وضعیت معدنکاری انجام نداد.

همچنین به نظر می‌رسد سازمان محیط‌زیست نیز برای رفع این دست از مشکلات و توجه به منابع زمینی مانند خاک، باید پای کار بیاید و کنار معدندار بایستد.

گزارش صمت از پیامدهای معدنکاری به مناسبت روز جهانی خاک

این خاک عمر ماست...

عکس: صمت

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

گفته می‌شود نرخ فرسایش خاک در کشور بیش از ۷ برابر دنیا است و از سوی دیگر با مشکل فرونشست زمین روبه‌رو هستیم که شکلی بسیار نگران‌کننده به خود گرفته است. در واقع گویی درحال‌حاضر آلودگی هوا چالش اصلی کشور نیست. چالش اصلی تغییر اقلیم است، پدیده فرونشست زمین و فرسایش خاک است که وضعیتی بی‌بازگشت و جبران نشدنی است. باتوجه به شرایط بحرانی زیست‌محیطی کشور از جمله معضل ویرانگر فرسایش خاک، پدیده خطرناک فرو نشست زمین، تشدید فرآیند تغییرات اقلیمی و تبعات آن، دیگر تردیدی نیست که اولویت اول کشور باید پیوستن به کاروان توسعه پایدار و گام نهادن در حیطه صنایع و معدنکاری سبز و دوستدار محیط‌زیست باشد تا از این رهگذر، هم منابع تامین اقتصادی کشور حذف نشود و هم محیط‌زیست، این دارایی یگانه و تجدیدناپذیر، محفوظ بماند.

در گزارش امروز صمت تورج فتحی، معاون دفتر حفاظت و مدیریت زیست محیطی آب و خاک سازمان حفاظت محیط‌زیست و مهدی کلاهی، استاد دانشگاه و کارشناس حوزه اجتماعی-محیط‌زیستی درباره اقدامات ضروری که برای خفاظت از خاک باید مد نظر قرار گیرد، نظرات خود را با ما در میان گذاشتند.

ارزیابی زیست محیطی

تورج فتحی، معاون دفترحفاظت و مدیریت زیست محیطی آب و خاک سازمان حفاظت محیط زیست: معمولا معدنکاری یکی از فعالیت‌های انسانی است که به طور ذاتی و اجتناب‌ناپذیری با فرسایش و آلودگی خاک ارتباط دارد. به عبارت دیگر تمام فعالیت‌های معدنی، مقادیر قابل توجهی فرسایش و آلودگی خاک را به دنبال دارند. یکی از راه‌های کاهش فرسایش خاک و جلوگیری از ایجاد آلودگی و تخریب گسترده در فعالیت معدنی آن است که پیش از انجام فعالیت معدنی، مطالعات مقدماتی با هدف حفاظت از محیط‌زیست، به خصوص مطالعاتی مانند ارزیابی اثرات محیط زیستی انجام شود. در این نوع مطالعه؛ به بررسی شاخص‌های مختلف در فعالیت معدنی پیش رو پرداخته و با توجه به روش استخراج و کانه‌آرایی، تاثیر باطله‌های فرآوری و باطله‌های سنگین بر محیط خاک بررسی شده و در نهایت با توجه به عمق و گستردگی هر یک از این اثرات بر محیط خاک، تدابیر و تمهیداتی پیش‌بینی می‌شود که منجر به کاهش اثرات فعالیت معدنی بر محیط‌زیست و محیط پیرامونی معدن شود.

به عنوان مثال اگر یک معدن روباز را در نظر بگیریم که به صورت «پیت» باید استخراج شود، قبل از طراحی و اجرای آتشباری معدن، باید لایه خاک نباتی محدوده پیرامون پیت معدن جمع آوری و در سایت مشخصی نگهداری شود. این خاک باید در پروسه حفاری و بعد از پایان فعالیت معدنی، دوباره برای احیای پوشش گیاهی منطقه مورد استفاده قرارگیرد.

آلودگی خاک و توسعه آن

یکی دیگر از اثرات فعالیت‌های معدنی، آلودگی خاک است. اهمیت آلودگی خاک آنجا بیشتر می‌شود که با توجه به شرایط جغرافیایی هر منطقه، عواملی مانند بارش، شرایط طبیعی منطقه را تحت تاثیر فعالیت‌های معدنی قرار داده و با ایجاد زهاب‌های اسیدی، احتمال انتشار عناصر سنگین همراه ماده معدنی به محیط‌زیست و خاک محدوده محتمل شود.

بنابراین همه این موارد باید در مطالعات ارزیابی محیط‌زیست مد نظر قرار گیرد تا درباره سازکار مدیریت آنها و نحوه کاهش اثرات، اقدامات و تدابیر لازم پیش‌بینی شود.

فرآیند دوبخشی احیا

یکی از مهم‌ترین پیشنهادات مطرح برای کاهش اثرات زیست محیطی فعالیت‌های معدنی بر منابع آب و خاک، اجرای برنامه‌های احیا و بازسازی در معادن است. این فرآیند باید در دو بخش اتفاق بیفتد. بخش اول فعالیت‌های بازسازی و احیاست که همزمان با فعالیت معدنی و بهره‌برداری از معدن صورت می‌گیرد به این معنا که باید همزمان با فعالیت معدنی، برنامه‌های بازسازی اجرا شود و مرحله دوم بعد از پایان کار فعالیت معدنی است که تمام ابعاد از جمله سینه‌کارهای استخراج، محل تاسیسات کارخانه‌های کانه‌آرایی و سدهای باطله و... همه در قالب برنامه‌های بازسازی و احیا قرار می‌گیرند. در این فرآیند تلاش می‌شود این مناطق تا جای ممکن به شکل طبیعی اولیه خود بازگردانده شوند. اجرای این فرآیند شاید نخستین و مهم‌ترین اقدامی است که پس از پایان کار، می‌تواند به احیای محیط‌زیست منطقه کمک کند.

دولت هم در زمینه فعالیت‌های معدنی باید نظارتی دو بخشی داشته باشد. یک بخش تدوین استراتژی‌های کلان و سیاست‌گذاری برای فعالیت معادن بوده و بخش دوم نیز شامل وضع قوانین و ضوابط محیط‌زیستی فعالیت‌های معدنی می‌شود. دولت در این دو عرصه تکلیفی بر عهده دارد که باید با برنامه‌ریزی دقیق اجرایی شود.

مسئولیت اجتماعی

مهدی کلاهی، استاد دانشگاه و کارشناس حوزه اجتماعی-محیط‌زیستی: پیش از این هم بارها گفته شده که رویکرد محیط‌زیستی، عدم استفاده از منابع و ذخایر خدادادی نیست، بلکه رویکرد؛ استفاده بهینه از منابع طبیعی با کمترین آسیب و عوارض است. همچنین باید راهی یافت تا اکوسیستم منطقه بعد از پایان کار معدنکاری نه تنها به حالت قبل که به شکل بهتری برگردانده شود. این مهم جزو وظایف مسئولیت اجتماعی معادنکاران است. در دنیای امروز برای این اجرای این وظیفه، راهکارهایی یافت و اجرایی می‌شود. به عنوان مثال یکی از روش‌هایی که از سوی انجمن احیای اکوسیستم، یا بهتر است بگوییم انجمن بازسازی اکوسیستم در دنیا پیشنهاد شده، تعریف استاندارد و اصولی برای معادنکاری و اجرای فرآیند عملیاتی بر اساس این استاندارد است.

رعایت اصول هشتگانه

بنابراین اگر معدنکاری درصدد بهره‌برداری از ذخایر زیرزمینی است باید در چارچوب اصول و قواعدی فعالیت کند که متشکل از ۸ اصل کلی است. در صورت رعایت این اصول، آسیب‌های معدنکاری به محیط‌زیست و منابع آب و خاک تا حد زیادی کاهش می‌یابد. به عبارت دیگر؛ در گام نخست باید برای فعالیت‌های معدنی، چارچوبی مشخص داشته و ملزم به رعایت این اصول باشیم و در گام دوم این اصول باید در جهت حفاظت از خاک و بهبود رفاه اجتماعی منطقه باشد.همچنین این استانداردسازی چارچوبی فراهم می‌کند تا تصمیمات بازسازی مبتنی بر راه و روش درست و منطبق بر واقعیت‌های میدانی و انعطاف‌پذیر باشد.

اگر بخواهیم این استانداردها را فهرست کنیم، باید همه گرودران از ابتدا تاانتهای کار درگیر برنامه‌ریزی برای معادن باشند. منظور از گرودران کسانی هستند که تحت تاثیر یک پروژه قرار می‌گیرند یا از یک پروژه تاثیر می‌پذیرند. یعنی یک پروژه یا روی معادن تاثیر دارد یا از معادن تاثیر می‌پذیرد. به این بخش «گرودران»می‌گوییم. به عبارت دیگر این بخش از کسانی تشکیل شده که در یک پروژه معدنی یا دارای قدرت هستند یا دارای منفعت، یا به هر نوعی به این فعالیت علاقمند هستند و ذی‌نفع به شمار می‌روند.

پس ابتدا باید تحلیلی در مورد گرودران انجام گیرد و مشخص شود چه کسانی در فرآیند معدنکاوی و بهره‌برداری، باید درگیر پروژه شوند. در کل، مشارکت همه گرودران از شروع تا پایان معدنکاری باید مد نظر قرار بگیرد.

از علوم انسانی تا فنی و مهندسی

اصل دوم این است که بخش معدنکاری فقط بحث فنی، مهندسی و سنگ شناسی و... نیست. بلکه علوم بسیاری در این مسئله دخیل هستند که شامل منابع طبیعی، کشاورزی، منابع طبیعی و حتی انسان شناسی، علوم اجتماعی و جامعه شناسی و روانشناسی می‌شود. بنابراین گام دوم یا اصل دوم در این استاندارد این است که در فرآیند معدنکاری باید از انواع دانش‌های موجود استفاده شود. اجرای این بخش نیز به مسئولیت اجتماعی معدنکاران بازمی‌گردد. در بخش دیگری از وظایف مسئولیت اجتماعی معدنکاری به این نکته می‌رسیم که در صورت بروز مشکل حتی پس از پایان کار، بازهم معدنکار موظف به تامین هزینه و امکانات برای رفع مشکل است. بنابراین مجموعه یا تلفیقی از دانش‌ها برای مدیریت و سپس احیای معدن مورد نیاز است.

تعریف مرجع

اصل سوم احیای اکوسیستم‌های معدنی تاکید دارد؛ تغییرات محیطی که در عرصه معدنکاری صورت می‌گیرد در بلند مدت منطبق با اکوسیستم مرجع، رصد شده و در نهایت احیا و بازسازی بر اساس اکوسیستم‌های مرجع اجرایی شود. منظور از اکوسیستم مرجع منطقه‌ای با مشابهت کامل به محدوده معدنکاری است تا تغییرات پوشش گیاهی و منابع آن در طول مدت معدنکاری مد نظر قرار بگیرد.

اصل چهارم ناظر به فرآیندهای بازسازی اکوسیستم است. به عبارت دیگر بازسازی اکوسیستم فرآیندهایی دارد و ما نمی‌توانیم صرفاً با کاشت نهال به احیا منطقه بپردازیم. در نهایت اینکه فرآیندهای بازسازی اکوسیستم باید بر اساس اصل پایداری و توجه به ظرفیت‌های منطقه صورت گیرد.

شاخص اندازه‌گیری

اصل بعدی در این استاندارد این است که شاخص‌های اندازه‌گیری با توجه به اصول یادشده، تدوین شده و برای ارزیابی میزان موفقیت در احیای اکوسیستم مورد استفاده قبرار گیرند. این شاخص‌ها باید از سوی یک تیم بیرونی مانند تشکل‌های بخش خصوصی یا نهادهای محلی معدنی تدوین شده و بر روند ارزیابی نظارت کنند.

کمال‌گرایی در بازسازی

اصل بعدی، هدف‌گذاری تحقق احیای اکوسیستم در بالاترین سطح بهبودی و احیا است. در اینجا پای و دانش‌های دیگر به میان می‌آید تا بالاترین سطح بهبودی تعیین شود و به قول معروف نقشه راهی در جهت رسیدن به این استاندارد و این هدف طراحی شود.

ارزش‌های تجمعی

اصل بعدی آنکه در ساختار اجرای پروژه‌های بزرگ، نباید دنبال ارزش‌های جزئی و فردی بود و تمرکز باید بر ارزش‌های تجمعی باشد. برای تحقق بهره از ارزش‌های تجمعی نیز نیاز به علومی مانند اکولوژی، علوم اجتماعی و ... داریم.

اصل تداوم

آخرین اصل که اصل هشتم است می‌گوید؛ کلیه فرآیندهای بازسازی و ترمیم اکوسیستم باید به صورت مداوم اتفاق بیفتد. یعنی فعالیت‌های ترمیمی نه فقط در مقطع خاصی یا روز خاصی بلکه در طول سال‌های برداشت و بعد از برداشت نیز باید اجرا شوند. برای اجرای این اصل نیاز به تداوم در فعالیت‌ها و نظارت و پایش روند کار هستیم.

در کل امروزه پاسخ‌های علمی، پاسخ‌های محیط زیستی و پاسخ‌های اجتماعی برای معدنکاران و فرآیند معدنکاری و برداشت معادن کاملا مشخص است و تنها نیاز است که ما این چند اصل را رعایت کنیم.

اگر این ۸ اصل رعایت شود و دولت به عنوان یک ناظر و نهاد بالادستی، روند اجرای این اصول هشتگانه را تحت نظارت قرار دهد، می‌توان به نتایج قابل قبولی در این عرصه رسید. همچنین در کنار سازکار یاد شده، دانشگاهیان و تشکل‌ها و نهادهای مردمی و اهالی بومی باید به عنوان کمیته راهبردی تعیین شوند. در این صورت منافع حاصل از معدنکاری، در دراز مدت هم منجر به توسعه معادنکاری می‌شود و هم برای مردم محلی و کل کشور سودمند است.

> معمولا معدنکاری یکی از فعالیت‌های انسانی است که به طور ذاتی و اجتناب‌ناپذیری با فرسایش و آلودگی خاک ارتباط دارد

> رویکرد محیط‌زیستی، عدم استفاده از منابع و ذخایر خدادادی نیست، بلکه استفاده بهینه از منابع طبیعی با کمترین آسیب و عوارض است

سخن پایانی

وقتی موضوع از دست رفتن و فرسایش خاک مطرح می‌شود، فرونشست زمین نخستین اتفاقی است که رخ داد آن به ذهن می‌رسد.

در این پدیده لایه‌های خاک نشست می‌کنند و علاوه بر اینکه نمی‌توان ساختار خاک را به شکل قبل درآورد، قابلیت جذب آب در خاک هم از بین می‌رود و شدت جاری شدن روان‌آب و سیلاب نیز بیشتر می‌شود. خلاصه کلام آنکه آسیب به خاک جبران شدنی نیست.

بنابراین امروز باید بیش از هرچیز دیگری، نگران آثار و تبعات ناشی از فرسایش خاک و تغییر اقلیم باشیم و راهی جز افزایش سازگار کردن و تاب‌آوری در حوزه‌های گوناگون برای مقابله با آن وجود ندارد.

نوبت دوم
شناسه ۱۶۱۵۰۶۶

«فراخوان مناقصه عمومی بصورت فشرده»

شرکت آب منطقه‌ای آذربایجانغربی در نظر دارد "عملیات تکمیلی ایستگاه‌های پمپاژ و شبکه اصلی آبیاری و زهکشی پیرانشهر" را به روش مناقصه عمومی بصورت فشرده، بر اساس قانون برگزاری مناقصات و آیین‌نامه اجرایی بند (ج) ماده (۱۲) قانون برگزاری مناقصات، به مناقصه گران واجد شرایط مطابق با بخشنامه‌های شماره ۹۴/۱۳۰۴۳۹ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۴ و ۹۵/۵۷۶۷۵۶ مورخ ۱۳۹۵/۳/۳۱ سازمان برنامه و بودجه کشور با پایه ۵ و بالاتر در رشته آب، واگذار نماید. کلیه مراحل برگزاری ارزیابی و مناقصه از دریافت اسناد ارزیابی و مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند. اضافه می‌نماید وجود شرایط ذیل الزامی است:

* حداقل دارای ظرفیت ریالی آزاد به مبلغ ۶۵۶،۱۳۴،۲۷۵،۸۴۲ ریال باشد (ظرفیت تعدادی نیز حداقل یک مورد آزاد باشد.)
* نام مناقصه گران می‌بایست در سایت ساجار موجود بوده و دارای صلاحیت و رتبهٔ کاری معتبر و متناسب نیز باشند.

«اطلاعات مناقصه و زمانبندی»

۱. **موضوع مناقصه و محل اجرای پروژه:** عملیات تکمیلی ایستگاه‌های پمپاژ و شبکه اصلی آبیاری و زهکشی پیرانشهر

۲. **محل اجرای کار:** شهرستان پیرانشهر

۳. **مبلغ برآورد اولیه:** حدود ۶۵۶،۱۳۴،۲۷۵،۸۴۲ ریال

۴. **محل تامین اعتبار:** از محل طرح‌های عمرانی

۵. **مبلغ تضمین شرکت در ارجاع کار:** ۲۱،۸۲۳،۰۰۰،۰۰۰ ریال

۶. **قیمت فروش اسناد ارزیابی و مناقصه:** ۵۰۰،۰۰۰ ریال

۷. **مدت اجرا:** ۸ ماه (شامل ۶ ماه عملیات اجرایی و ۲ ماه بهره‌برداری آزمایشی)

۸. **مدت اعتبار پیشنهادات قیمت:** شش ماه

۹. **دستگاه مناقصه گزار (کارفرما):** شرکت آب منطقه‌ای آذربایجان‌غربی به نشانی ارومیه، بلوار شهید باهنر تلفن: ۰۴۴-۳۳۴۴۰۰۹۲

۱۰. **دستگاه نظارت:** شرکت مهندسان مشاور آبگیر

۱۱. **مهلت زمانی دریافت اسناد ارزیابی و مناقصه از سایت:** ساعت ۱۹ روز چهارشنبه تاریخ ۱۴۰۲/۰۹/۱۵

۱۲. **مهلت زمانی و محل ارائه پاکت (الف) تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار:** ساعت ۹ صبح روز پنجشنبه تاریخ ۱۴۰۲/۰۹/۳۰ تحویل به دبیرخانه حراست و امور محرمانه شرکت به نشانی: آذربایجان‌غربی، ارومیه، بلوار شهید باهنر، دبیرخانه حراست و امور محرمانه شرکت آب منطقه‌ای آذربایجان‌غربی

۱۳. **مهلت زمانی ارائه پیشنهاد (ارزیابی و مناقصه):** ساعت ۹ صبح روز پنجشنبه تاریخ ۱۴۰۲/۰۹/۳۰

۱۴. **زمان بازگشایی پاکات ارزیابی کیفی:** ساعت ۱۰ صبح روز پنجشنبه تاریخ ۱۴۰۲/۰۹/۳۰ حداکثر دوهفته بعد از این تاریخ قیمت‌های پیشنهادی شرکت‌های حائز حداقل امتیاز ارزیابی گشوده خواهد شد).

۱۵. **محل بازگشایی پیشنهادات:** سالن اجتماعات شرکت آب منطقه‌ای آذربایجان‌غربی

۱۶. **اطلاعات تماس دستگاه مناقصه گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر درخصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت (الف):** شماره تلفن تماس: ۰۴۴-۳۱۹۸۷۲۶۰

۱۷. توضیح اینکه اصل تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار بایستی در مهلت مقرر به دبیرخانه حراست و امور محرمانه شرکت در قالب پاکت (الف) ارائه شود و تصویر آن نیز در سایت تدارکات الکترونیکی دولت در محل مورد نظر بارگذاری گردد. کلیه محتویات پاکت (ب)، اسناد ارزیابی و مدارک و اسناد مربوط به مناقصه گزار و همچنین پاکت (ج) **بایستی پس از مهر و امضای دیجیتال** در سایت تدارکات الکترونیکی دولت بارگذاری شود. توجه شود که عودت اسناد در قالب سی‌دی مورد قبول نمی‌باشد و همچنین چنانچه مناقصه گران، اسناد ارزیابی و مناقصه را به طریقی غیر از سایت مذکور تهیه نمایند و نام آنها به‌عنوان خریدار در سایت مذکور ثبت نشده باشد، به قیمت پیشنهادی ترتیب اثر داده نخواهد شد. شرکت در مناقصه به صورت گروه مشارکت، مورد قبول نبوده و در صورت ارائه پیشنهاد به صورت مذکور، ترتیب اثر داده نخواهد شد. لازم به ذکر است که ابتدا اسناد ارزیابی کیفی مناقصه گران گشوده شده و پس از ارزیابی و امتیازدهی به مناقصه گران، پیشنهادات قیمت (پاکات الف، ب، ج) حائزین شرایطی که حداقل امتیاز ارزیابی کیفی را کسب نموده‌اند، در جلسه مناقصه باز و خوانده خواهد شد. پاکت (الف) مناقصه گرانی که امتیاز لازم را کسب نکرده‌اند عودت داده شده و پاکات (ب) و (ج) آنان نیز مردود شناخته خواهد شد و هیچ اعتراضی مسموع نخواهد بود.

۱۸. این مناقصه حداقل با ۵ مناقصه گر که حداقل امتیاز ارزشیابی کیفی را کسب نموده‌اند، برگزار خواهد شد.

۱۹. **آدرس و تلفن اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه:** مرکز تماس ۰۲۱-۴۱۹۳۴ دفتر ثبت‌نام ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۹/۱۱ — تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۹/۱۴

شرکت آب منطقه‌ای آذربایجانغربی

گپ‌وگفت

چالش‌های صادرات محصولات کشاورزی

کیمیا ملکی: صادرات محصولات کشاورزی از ارکان مهم تجـارت بین‌الملل و اهرمی کارسـاز در ارتباطات سیاسی به‌شمار می‌رود. تقویت صادرات به‌ویژه در بخش کشاورزی که با شناسایی و معرفی بازارهای هدف جدید صادراتی و گسـترش آنها امکان‌پذیر خواهد بود، توسعه اقتصادی کشور را تسهیل خواهد کرد.

میزان صادرات محصولات کشاورزی در ۶ ماه نخست امسال براساس گزارش سـازمان توسعه تجارت ۲۶۱۸ هـزار تن به ارزش ۱۵۶۷ میلیون دلار بوده که نسـبت به مدت مشـابه سـال گذشـته از نظر وزنی ۴ هزار تن کاهش داشـته، اما از نظر ارزشی ۲۲ میلیون دلار رشد داشـته است. این در حالی است که به‌عقیده فعالان این حـوزه ظرفیت صادراتی بخش کشـاورزی بیش از ارقام یادشـده اسـت و می‌توان این رقم را به ۲ برابر رسـاند، اما مشـکلات موجود در این بخش مانع از رسـیدن به نتیجه مطلوب می‌شـود. از مشکلات موجود در صادرات محصـولات کشـاورزی می‌تـوان به نبـود کانتینرهای یخچـال‌دار، نبود سـردخانه‌های مناسـب، بـالا بودن هزینه حمل‌ونقل، نابسـامانی‌های نرخ ارز و عدم انطباق اسـتاندارد محصولات تولیدی کشـور با استانداردهای کشورهای پذیرنده محصول اشاره کرد.

براساس آخرین آمار اعلامی گمرک، در ۵ ماه ۱۴۰۲، در مجموع ۲ میلیون و ۱۶۹ هزار تن محصول کشاورزی بـه ارزش یک میلیـارد و ۶۲ میلیـون دلار به خارج از کشور صادر شده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱۰.۱۴ درصد از لحاظ ارزشی و ۷.۷ درصد از لحاظ وزنی افزایش داشته است. محصولات کشاورزی تنها سهم ۵.۵ درصدی از صادرات کشـور دارد، این در حالی است که براسـاس آخرین گـزارش بانک مرکزی، کشـاورزی در ایـران بزرگ‌ترین بخش اقتصادی پس از بخش خدمات اسـت که حدود ۲۶ درصد تولیـد ناخالص داخلی و ۲۶ درصد صادرات غیرنفتـی را به خود اختصاص می‌دهد، همچنین محل اشـتغال ۲۳ درصد شـاغلان کل کشور اسـت و بیش از ۸۰ درصد غذای کشـور در این بخش تامین می‌شـود. با این حال به‌دلیـل بی‌توجهی به این بخش ارزآور از ظرفیت واقعی آن استفاده نشده و به‌گفته

عبـدالله مومونـدی، مدیرکل ترویج، دانش و فناوری وزارت جهاد کشـاورزی از ۱۲۷ میلیـون تـن تولیـد محصـولات متنـوع کشاورزی بیش از ۵۲ میلیون تـن به‌عنوان ضایعات هدر می‌رود.

صمت بـه منظـور بررسـی بیشـتر این موضـوع به گپ‌وگفـت با مجتبی شـادلو، رئیس اتحادیـه باغداران تهران پرداخت.

◉ سـردخانه‌های محصولات کشاورزی اکنون در چه وضعیتی قرار دارند؟

بیش از چند دهه اسـت که شـاهد رشد قابل‌توجه‌ای در احداث سردخانه محصولات کشاورزی هستیم که تا حدی پاسخگوی تولیدات اسـت، اما اصلی‌ترین چالش مربوط به پراکندگی و ظرفیت سردخانه‌ها است.

◉ سردخانه‌ها چه تاثیری در صادرات محصولات کشاورزی دارند؟

احداث سـردخانه برای محصولات باغی، راهکاری در جهت رونق صادرات و کوتاه شـدن دست واسطه‌هاست. در واقع بدون توسعه سردخانه امکان تولید پایدار وجود نخواهد داشت و در هر فصل تولید، بخشی از محصول به ضایعات تبدیل خواهد شد، چراکه سردخانه‌ها به‌عنوان مراکز ذخیره‌سـازی، نقش مهمـی در کاهش ضایعات محصـولات کشـاورزی و تنظیم بـازار داخـل و رونق صادرات دارند.

◉ میـزان تولید محصولات کشـاورزی در سـال جاری را چه طور ارزیابی می‌کنید؟

امسـال نسـبت به مدت مشابه سـال قبل ۴۵ درصد افزایـش تولید داشـتیم. باتوجه به ایـن افزایش تولید، نیاز به زیرسـاخت‌هایی برای افزایش صادرات داریم که یکی از این موارد احداث سردخانه‌هایی در موقعیت‌های مناسب است.

◉ موقعیـت مکانـی سـردخانه‌ها چـه تاثیری بر قیمت تمام شده محصول دارد؟

در شهرسـتان‌های تک‌محصولی، سـردخانه‌ها فصلی بوده و تنها در بازه‌ای خاص از سـال فعال هسـتند که همین موضوع هزینه سـنگینی را بر دوش تولیدکننده می‌گذارد.

◉ به نظر شما چالش‌های اصلی در مسیر صادرات محصولات کشاورزی چیست؟

کمبـود سـردخانه چالش جـدی در حـوزه صادرات محصولات کشـاورزی نیسـت. مهم‌ترین مشـکلات در مسیر صادرات محصولات کشاورزی حمل‌ونقل و معطلی در گمرکات است.

برخـی از اوقـات شـاهد معطلی چنـدروزه محموله صادراتی در مرز هسـتیم و اگر کانتینـر یخچال‌دار در ایـن مـدت یخچال را خامـوش کند، محصـول از بین می‌رود و اگر روشـن بگذارد هزینـه حمل‌ونقل افزایش می‌یابـد که همـه این عوامـل در نرخ محصـول موثر خواهد بود. نبود تاسیسـات سـردخانه‌ای، نبـود پایانه خـاص محصولات کشـاورزی در گمرکات، مشـکلات مرتبـط با ترانزیت و حمل‌ونقل محصولات صادراتی اعم از کمبود کامیون‌های یخچال‌دار سـبب برگشت برخی از محصولات از کشـورهای هدف صادراتی می‌شود. در مجمـوع می‌توان گفت بلاتکلیفی کامیون‌های حمل بار در گمـرک و رفـع تعهدات ارزی حاصـل از صادرات از مهم‌ترین مشکلات پیش روی صادرکنندگان است.

تاراج خاک، از شایعه تا واقعیت!

صمت صحت‌وسقم قاچاق خاک از کشور را بررسی کرد

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

مدت‌هاسـت که در رابطه با قاچـاق خاک خبری به گوش می‌رسـد و پس از تکذیب یکی از مسـئولان، به فراموشی سـپرده می‌شود تا دوباره این خبر در شرایطی دیگر مطرح شـود. این در حالی اسـت که موضوع قاچاق خاک همواره در فهرسـت انتقادات فعالان محیط‌زیسـت قرار داشـته و معتقدند قاچاق خاک از دهه ۸۰ شروع شده و همچنان نیز ادامه دارد. درعین حال خروج خاک از کشـور به هر شکل و عنوان قاچاق محسـوب شده و ممنوع است. طبق قانون، هرگونه قاچاق نیز جرم محسـوب شده و با شخص متخلف برخورد می‌شود.

صمت به بهانه روز جهانی خاک به بررسی موضوع «قاچاق خـاک» پرداخته تا صحت‌وسـقم این خبر پرحاشـیه را از کارشناسان محیط‌زیست جویا شدیم.

«خاک و آب، منشا زندگی»

بـا توجه بـه اهمیت خاک به عنـوان یکـی از مهم‌ترین اجزای طبیعت، اتحادیه جهانی علوم خاک در سـال ۲۰۰۳، در راسـتای ارج نهـادن به اهمیت خاک و جلوگیـری از تخریب و نابودی آن، روز ۵ دسامبر را به عنوان روز جهانی خاک نامید. این روز جهانی، بزرگداشتی است که اهمیت خاک و ضرورت بهره‌برداری پایدار از آن را برای جوامع مختلف در سراسر جهان آشکار می‌سازد سازمان ملل متحد نیز در همین راستا سال ۲۰۱۵ را به عنوان سال جهانی خاک‌ها تعیین کرد و در ایران نیز چند سـالی مراسـم روز جهانی خـاک با میزبانی معاونـت آب و خاک وزارت جهاد کشـاورزی و همکاری دستگاه‌های مختلف از جمله پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری برگزارمی‌شود. امسال نیز این مراسم با محوریت وزارت جهادکشـاورزی، درسطح ملی و اسـتانی با هدف افزایش فرهنگ عمومـی و بهره‌برداران در زمینه اهمیـت حفاظت از خاک برگزار می‌شـود. به گفته دبیر اجرایی مراسـم گرامیداشـت روز جهانی خاک، تمرکز مراسم روز گرامی‌داشت خاک امسال بر بهره‌برداران با هدف حفاظت از خاک و مسئولان با هدف تامین منابع مورد نیاز در طول برنامه هفتم توسعه است.

علیرضا پرستار با اشاره به «خاک و آب، منشا زندگی» به عنوان شـعار روز جهانی خاک گفت: این شعار امسـال از سوی سازمان فائو مطرح شد و در واقع اهمیت خاک در کنار آب را از سوی این سازمان بین‌المللی نشان می‌دهد.

تجارت خاک؛ از شایعه تا حقیقت

خبرهـای مرتبـط بـا قاچاق خاک به کشـورهای عرب حاشـیه خلیج‌فـارس هراز چندگاهی مطرح و در صدر خبرهای رسـانه‌ها و فضـای مجازی قرار می‌گیـرد. بعد از مدتی هم بـا تایید گروهی و تکذیب گروهی دیگر به فراموشی سپرده می‌شود. حال مدتی است صحبت از قاچاق خاک اسـتان‌های شمالی نیز در برخی از رسانه‌ها مطرح شده و البته مانند همیشه با حاشیه‌هایی همراه است.

قاچاق خاک شـامل انواع خاک، حتی خاک رس می‌شود. این در حالی است که خاک یکی از پرارزش‌ترین دارایی‌های زیست‌محیطی کشور اسـت که تولید هر سانتی‌مترمکعب آن در طبیعت یک قرن طول می‌کشـد و از سوی دیگر کشـور ما در زمره کشورهایی است که بیشـترین فرسایش خاک را متحمل می‌شود. بر اساس اطلاعات سـالانه به‌طـور میانگین ۲ میلیارد تن فرسـایش خاک در کشـور اتفاق می‌افتد و در این شـرایط خبر قاچاق خاک از سـواحل جزایر هرمزگان و جنگل‌ها، عمق این فاجعه را نمایان‌تر می‌سازد.

بر اسـاس اخبار منتشـر شده، کشـورهای حاشـیه خلیج‌فارس ازجملـه امـارات از جدی‌تریـن مشـتریان خاک ایران هسـتند و برخی سـودجویان با بهانه‌های مختلف خاک حاصل‌خیز کشـور را به کشـورهای حوزه خلیج‌فـارس همچون امارات صـادر می‌کنند تـا صرف سـاخت جزایر مصنوعی شـود. برخی دیگر نیـز به بهانه صـادرات محصـولات گلدانی، خاک صادر می‌کننـد، برخی هم در پوشش سیمان این کار را انجام می‌دهند. البته چندی است صحبت از قاچـاق خاک جنگل‌های شـمالی نیز می‌شـود. بنابر گزارش‌ها، خـاک جنگل بعـد از چوب بیشـترین ارزش را بـرای قاچاقچیان دارد.

هرچند مسـئولان با تکذیب این دست از اخبار، بر برخورد شدید با متخلفان تاکید دارند؛ اما به نظر می‌رسـد این ممنوعیت راهی از پیش نگرفته و همچنان خبرهایی از گوشه و کنار به گوش می‌رسد.

نظرات متناقض

اسماعیل کهرم، مشاور سازمان حفاظت محیط زیست/ مهر ۹۹:
هر کامیون خاک سیستان و بلوچستان ۸ دلار به کشورهای حوزه خلیج‌فارس فروخته می‌شود.

وحیـد پورمـردان، مدیرکل حفاظت محیط‌زیسـت سیسـتان و بلوچستان/ مهر ۹۹:
هرگونه برداشـت خاک و حمل غیرمجاز آن (قاچاق خاک) در این استان صحت ندارد.

علـی مراد اکبری، معاون آب و خاک وزارت جهاد کشـاورزی/ آذر ۱۴۰۰:
چنین مسئله‌ای به هیچ عنوان صحت ندارد، اگر کسی مستندی در این زمینه دارد ارائه کند تا پیگیری کنیم.

سمیه رفیعی، رئیس فراکسیون محیط‌زیست مجلس/ آذر ۱۴۰۰:
نه‌تنها از این خاک استفاده نکردیم بلکه شاهد تداوم قاچاق خاک کشور به کشورهای حوزه خلیج‌فارس هستیم.

حمید رضا پیروان، رئیس گروه تحقیقات و مهندسـی حفاظت از آب و خاک / آذر ۱۴۰۰:
طبـق آمارها و نظرهای کارشناسـی، کشـورهای عربی حاشـیه خلیج‌فـارس از جملـه امارات و قطر، مقصد نهایـی خاک‌های ایران هستند.

فریبـرز عباسـی، سرپرسـت معاونـت آب و خـاک وزارت جهاد کشاورزی/ اردیبهشت ۱۴۰۱:
در زمینه جابه‌جایی یا قاچاق خاک خلاءهای ضوابطی زیادی دیده می‌شود.

علیرضا پاک فطرت، عضو کمیسـیون آموزش و تحقیقات مجلس/ خرداد ۱۴۰۲:
مقـدار زیـادی از مواد خـام کشـور از جمله خاک زراعـی ما به کشورهای عربی قاچاق و در باغچه‌های آنها استفاده می‌شود.

نظـرات متناقض و تکذیب‌هـای پی در پی ابهامـات در رابطه با قاچاق خاک را بیشـتر می‌کند. در نتیجه سـراغ فعالان حوزه خاک رفتیم تا صحت‌وسقم قاچاق خاک را از آنها نیز جویا شویم.

فروش خاک جنگل‌های هیرکانی قاچاق نیست، بلکه نوعی برداشت غیر مجاز از خاک جنگلی است

عاقبت تلخ جنگل‌های هیرکانی

منوچهر گرجی، نایب رئیس انجمن خاک ایران در رابطه با قاچاق خاک به صمت گفت: طی ۸ سال گذشته موضوع قاچاق خاک بارها مورد بررسی قرار گرفت و هر بار تکذیب شد. حداقل می‌توان گفت؛ قاچاق خاک به حدی نیست که تهدیدی برای کشور به همراه داشته باشـد. بنابراین طرح قاچاق خاک، تنها ایجاد یک خط خبری موازی است تا به این واسطه موضوعات مهم دیگر پنهان شود.

وی با انتقاد از صحبت‌های حسـن روحانی، رئیس دولت دوازدهم مبنی بر قاچاق خاک ایران اظهارکرد: در زمان اعلام این خبر نیز اعلام کردم که اگر قاچاق خاک صورت می‌گیرد به عنوان رئیس‌جمهوری وقت به جای صحبت در رابطه با این موضوع، جلوی آن را بگیرید.

▣ قاچاق خاک موضوع مهمی نیست

گرجـی با بیان اینکـه می‌توان فرض را بر قاچاق خاک گذاشـت، افزود: فرض کنیم یک میلیون تن خاک در سال قاچاق می‌شود، این رقم یعنی برای قاچاق کالای مورد نظر باید ۱۰۰ هزار کامیون بزرگ از کشـور خارج شود. حال سـوال من از افرادی که بر قاچاق خاک تاکید دارند این است که سالانه ۲ میلیارد تن فرسایش خاک داریم که هیچ‌گونه اقدامی در راسـتای جلوگیری از آن نمی‌شود، حال به فکر قاچاق مقدار اندکی خاک هستید؟ در نتیجه اگر موضوع قاچاق خاک صحت داشته باشد هم موضوع مهمی نیست.

▣ دلایل فرسایش خاک

نایـب رئیـس انجمن خاک ایـران با بیان دلایل فرسـایش خاک اظهارکرد: فرسایش خاک در بسیاری از نقاط جهان بزرگ‌ترین تهدید برای سلامت خاک و خدمات اکوسیستمی به شمار می‌رود. فرسایش خاک موجب حذف سـطح حاصلخیز خاک و کاهش فضای مناسب برای ریشه‌زایی گیاهان می‌شود. گرجی با تاکید بر تاثیرات منفی این روند بررشد و عملکرد محصولات کشاورزی گفت: این در حالی است که به دلیل بی‌توجهی‌ها، شاهد فرسایش خاک در بیشتر نقاط کشور هستیم. همچنین گسترش صنایع، تغییر کاربری زمین‌های کشاورزی و توسعه ویلاسازی در اراضی کشاورزی و مواردی از این دست، منجر به کاهش عرصه‌های کشاورزی و تخریب بالای خاک شده است. وی با اشـاره به فـروش خاک جنگل‌های هیرکانـی گفت: فروش خاک جنگل‌های هیرکانی قاچاق محسـوب نمی‌شـود و به نوعی برداشت غیر مجاز خاک جنگلی اسـت. در اصـل فروش «خاک جنگلی» در کشـور مجاز بوده و کافی است سری به برخی از گل‌فروشی‌ها بزنید تا شـاهد این موضوع باشـید. اما تداوم این روند بدون شـک منجر به نابودی جنگل‌ها خواهد شـد و بارها نیز در رابطه با این موضوع به سـازمان جنگل‌ها هشدار داده‌ایم. ایـن موضوع بسـیار جدی اسـت و امیدواریـم هر چـه زودتر به آن رسیدگی شود.

▣ اصلاح قانون خاک

گرجی با اشـاره به چالش‌های مطـرح در صادرات گیاهان گلدانی نیز گفت: در قانون خـاک، بندی مبنی بر ممنوعیت صادرات خاک آمده اسـت. زمان تنظیم این بند، پیشـنهاداتی مطرح شـد که این ممنوعیت به طور مطلق بیان نشود و استثنایی برای آن قائل شویم. این پیشـنهاد مورد پذیرش واقع نشـد. حال با گذشت چند سال به دلیل، کلی‌گویی آمده در قانون، در صادرات برخی از گیاهان گلدانی با محدودیت‌هایی مواجه شـده‌ایم که موضوع بـا بازنگری و اصلاح قانون قابل رفع است.

موضوعاتی مهم‌تر از قاچاق خاک کشاورزی را تهدید می‌کند که باید برای جلوگیری از آنها چاره‌ای اندیشید

موضوعاتی مهم‌تر از قاچاق خاک وجود دارد

ارسـلان قاسمی، رئیس کمیسیون کشاورزی و صنایع غذایی اتاق تعاون ایران با اشاره به اهمیت حفظ منابع پایه آب و خاک به صمت گفت: در بخش کشاورزی با سه موضوع پایه آب، خاک و هوا روبه‌رو هسـتیم که منابع آب و خاک در اختیار نشر بوده و تغییرات دمایی از اختیار ما خارج است.

وی افـزود: حفظ منابع پایه آب و خاک موضوعی مهم اسـت که باید به صورت ویژه پیگیری شـود. چرا که برای ایجاد چند سـانتی متـر خاک بهره‌ور، قرن‌ها زمان لازم اسـت و در نقطه مقابل با بروز پدیده‌هـای جوی مانند باران‌های سیل‌آسـا، سـیل و طوفان، منابع خاک به سهولت و سرعت نابود می‌شوند.

وی در رابطه با صحت و سـقم قاچاق خاک به کشـورهای حاشیه خلیج‌فـارس اظهارکرد: مدتی موضوع قاچاق خاک پر رنگ شـد اما چیـزی به عنوان قاچاق خاک وجود نـدارد. چرا که قاچاق خاک به معنای خروج حجم زیادی خاک از کشـور است و قابل پنهان‌کاری نیست.

▣ قاچاق خاک اندک است

قاسمی با بیان اینکه حتی در صورت صحت قاچاق خاک، حجم آن بسیار اندک اسـت، افزود: مدتی اعلام کردند که خاک جزیره هرمز قاچاق می‌شـود. در حقیقت خاک این منطقه از کالاهای ارزشـمند محیط زیستی بوده و دارای خاصیت تنوع رنگ است. بنابراین ممکن اسـت در مقیاس‌های کوچک به صورت کالای همراه مسافر جابه‌جا شـود اما باز هم نمی‌توان قاچاق خاک را به عنوان یکی از معضلات حوزه کشاورزی قلمداد کرد.

وی افـزود: در اصل عدم بهره‌وری و اسـتفاده بهینه و حفظ منابع آب و خاک مشـکل اصلی بخش کشاورزی است. در نتیجه بیشتر از موضوع قاچاق خاک باید به فکر حفظ این منابع باشیم.

▣ عربستان خاک ندارد!

رئیس کمیسـیون کشـاورزی و صنایع غذایی اتـاق تعاون ایران، در بیان دلیـل اهمیت خاک ایران بـرای کشـورهای عربی حاشـیه خلیج‌فـارس گفـت: بسـیاری از کشـورهای عربـی حاشـیه خلیج‌فـارس حاصلخیز نیسـتند، برای نمونه عربستان با وجود تولید محصولات کشاورزی غیر اقتصادی همچنان سرمایه‌گذاری‌های عظیمی در بخش کشاورزی دارد. در کل موضوعـات مهم‌تر از قاچاق خاک درحال‌حاضر کشـاورزی را تهدید می‌کند که باید برای جلوگیری از آنها چاره‌ای اندیشید.

سخن پایانی

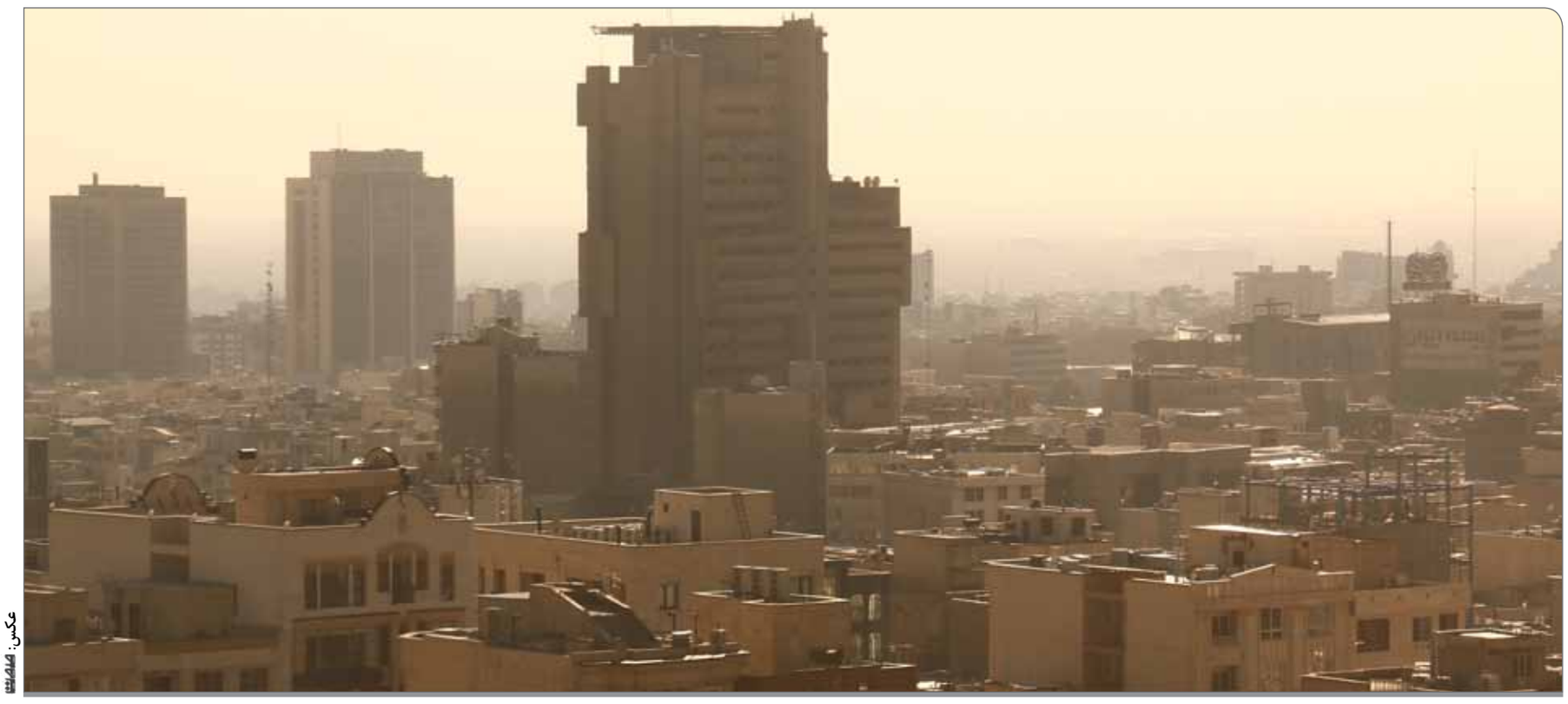
ایـن گـزارش با هدف بررسـی صحت و سـقم قاچـاق خاک به کشورهای عربی حاشیه خلیج‌فارس شروع شد اما در ادامه ماجرا با واقعیت تلخ دیگری روبه‌رو شدیم؛ فروش خاک جنگل‌های هیرکانی. آن هم نه برای خارجی‌ها بلکه برای خودی‌ها!

ظاهرا این‌بار سـودجویانی در بازار وجـود دارند که بعد از چوب، خـاک جنگل‌هـای هیرکانی را به تـاراج می‌برند تا بـه گلدان‌های خانگی و فضاهای باز سرسبزی ببخشند.

موضوعی که با هشـدارهای فعالان محیط زیسـت همراه است و کاش برای این درختان تدبیری اندیشیده شود تا در آینده شاهد از بین رفتن جنگل‌ها نباشیم.

بررسی صمت از تاثیر مصرف انرژی بر آلودگی هوا

نفس شهر به شماره افتاد

عکس: صمت

دست‌کم بیش از نیم قرن است که کارشناسان محیط‌زیستی نگران هوای آلوده‌ای هستند که شهروندان تنفس می‌کنند. مسلما یکی از مهم‌ترین مسائل زیست‌محیطی امروز که با آن مواجهیم، آلودگی هوا است. دلیل اصلی این موضوع، انتشار گازهای گلخانه‌ای است که از احتراق سوخت‌های فسیلی حاصل می‌شود. دی‌اکسیدکربن ناشی از احتراق این سوخت‌ها با بیشترین سهم میان سایر گازهای گلخانه‌ای بیش از تمام آلاینده‌ها مسئول آلوده شدن هوا است. آلودگی هوا و تغییرات آب‌وهوایی بسیاری از مسائل و مشکلات زیست‌محیطی، اقتصادی و اجتماعی را به وجود می‌آورد.

متاسفانه بخش اعظم انرژی مصرفی در ایران به‌وسیله سوخت‌های فسیلی تامین می‌شود. این سوخت‌ها دارای انواع آلاینده‌های سمی و خطرناک هستند که از راه‌های مختلف به محیط‌زیست و در نهایت به زنجیره غذایی انسان وارد می‌شوند، گرچه اثرات زیست‌محیطی استفاده از سوخت‌های فسیلی بر آب‌های سطحی و زیرزمینی، خاک، هوا، پوشش گیاهی و... بی‌شمار است، اما مبحث آلودگی هوا، اثرات گلخانه‌ای و ذرات و اثر خنک‌کنندگی آنها بیشتر موردتوجه است. صمت در این گزارش دلایل اصلی آلودگی هوا را از نگاه کارشناسان بررسی کرده است.

قانون هوای پاک پیچیده نیست

آلودگی هوا یکی از بزرگ‌ترین معضلات محیط‌زیستی کلان‌شهرها و از عوامل اصلی تهدیدکننده سلامت شهروندان است که همه‌ساله به‌ویژه در فصول سرد، مشکلات زیادی را برای مردم کشورمان ایجاد می‌کند.

در این میان، باوجود اینکه منابع متحرک شامل خودروها، موتورسیکلت‌ها، وانت‌بارها، کامیون‌ها، تریلرها، اتوبوس‌ها و... عامل اصلی آلودگی هوای بیشتر کلان‌شهرهای کشور محسوب می‌شوند، اما منابع ساکن شامل واحدهای مسکونی، تجاری و اداری به همراه صنایع، کارخانجات، پالایشگاه‌ها، نیروگاه‌ها و... نیز نقش مهمی در تشدید انتشار آلاینده‌ها در بسیاری از شهرهای بزرگ دارند. اینکه باید حمل‌ونقل عمومی را گسترش دهیم یا باید سوخت را استاندارد کنیم یا با صنایع آلاینده برخورد کنیم و... این‌ها همه زیرمجموعه قانون هوای پاک است و نکته عجیبی ندارد.

اقدامات در زمینه حفظ محیط‌زیست، سال‌های سال است که انجام گرفته و از قبل از انقلاب تا الان، مسئولان امور زیست‌محیطی موظف بوده‌اند با آلاینده‌ها برخورد کنند. هر سال با اوج گرفتن آلودگی هوا در کلان‌شهرهای کشور، این پرسش تکراری، پررنگ می‌شود که به‌راستی چرا این معضل هر سال بدتر شده و کسی را یارای حل آن نیست؟

به این ترتیب، در یک جمع‌بندی صنایع دولتی و شبه‌دولتی، نیروگاه‌ها، پالایشگاه‌ها، کارخانه‌ها و خودروسازان، مسبب اصلی آلودگی هوای شهرها هستند و نقش مردم در آلودگی هوا کمتر است؛ اگرچه صفر نیست.

از سویی، بر اساس مفاد قانون هوای پاک که در سال ۱۳۹۶ مصوب شده است، بیش از ۲۰ دستگاه مختلف در کشور متولی رفع یا کاهش آلودگی هوا هستند، اما با گذشت حدود ۶ سال همچنان بخشی از آیین‌نامه‌های اجرایی آن مورد بی‌توجهی قرار گرفته و به مرحله اجرا نرسیده‌اند که جای تاسف دارد.

در برابر محیط‌زیست احساس مسئولیت کنیم

علی‌اکبر رجایی، کارشناس انرژی در خصوص آلودگی هوای کشور به صمت توضیح داد: باید توجه کرد که آلودگی هوای کشور در شرایط گوناگون متفاوت است. برای مثال، اکنون ریزگردها در مناطق مرزی کشور دائم در حال پیشروی هستند و ممکن است تا تهران هم بیایند و این موضوع یکی از اصلی‌ترین دلایل آلودگی هوای کشور است.

وی در ادامه افزود: اینکه به‌طور دائم مازوت سوزی را مقصر آلودگی هوا بدانیم، درست نیست، چرا که درحال‌حاضر، در فصل گرما این اتفاق رخ نمی‌دهد و این موضوع بیشتر به فصل سرما برمی‌گردد که ناترازی گاز به اوج می‌رسد. ما باید قبول کنیم که بنزین ما استاندارد نیست. طبق آمارهای موجود، تنها ۲۰ درصد از بنزین تولیدشده در داخل استاندارد است. اگر با کارشناسان سازمان محیط‌زیست صحبت کنید، اعداد و ارقام عجیبی در رابطه با این موضوع ارائه می‌دهند که قابل تامل است.

رجایی خاطر نشان کرد: متاسفانه انرژی به علت فراوانی در کشور ما ارزان است و همین موضوع باعث شده تا استفاده از خودروهای شخصی برای سفرهای درون و برون‌شهری بیشتر از کشورهای دیگر باشد. از طرفی، سیستم حمل‌ونقل عمومی همراه با افزایش جمعیت کلان‌شهرها رشد نداشته که این موضوع نیز بر تعداد خودروهای تک‌سرنشین افزوده است.

▣ رفع مشکل آلودگی نیاز به فرهنگ‌سازی دارد

او گفت: قبل از هر اقدام و سیاست‌گذاری برای حل مشکل آلودگی هوا باید فرهنگ‌سازی نیز شکل بگیرد تا هر فردی و نهادی به‌نوبه خود نسبت به مصرف انرژی و حفاظت از محیط‌زیست احساس مسئولیت کند. این که برنامه‌ریزی درستی از سوی مسئولان برای حفاظت از محیط‌زیست شکل نمی‌گیرد، کاملا درست است و نیاز به همفکری دارد، اما تا زمانی که برای حفاظت از محیط‌زیست و کاهش آلودگی‌های زیست‌محیطی همکاری نشود، نمی‌توانیم به آینده پاک امیدوار باشیم.

این کارشناس اذعان کرد: به اعتقاد و باور بسیاری از روانشناسان و کارشناسان در امر خانواده و اجتماع؛ ریشه و بنیان بسیاری از رفتارها و عملکردها را باید در نهاد خانواده جست‌وجو کرد. بیشتر پدران و مادران به مسائل زیست‌محیطی به‌عنوان یک اصل نگاه نمی‌کنند، بلکه آن را به‌صورت یک اتفاق یا یک واکنش تصادفی لحاظ می‌کنند. بنابراین در نهاد خانواده و جامعه ما نگاه تربیتی حاکم، نگاه زیست‌محیطی را در خود جای نداده است.

رجایی متذکر شد: اهمیت محیط‌زیست در دنیای امروز کمتر از حفظ انرژی و مدیریت انرژی نیست، اما برای بحث انرژی ۲ وزارتخانه مهم (نیرو و نفت) در نظر گرفته شده و در عوض، قانون‌گذار برای محیط‌زیست در حد یک سازمان بسنده کرده است که این سازمان نیز باتوجه به آسیب‌های وارده و محدودیت‌های سازمانی مانند نیروی انسانی و جایگاهی و... بیشتر نقش انفعالی و واکنشی داشته و دارد.

وی در پایان افزود: آلودگی هوا، فارغ از خسارت‌های بسیاری که به زیربنای اقتصادی کشور وارد می‌کند، سلامتی مردم را به خطر می‌اندازد. مرگ سالانه ۱۷ هزار نفر در سوانح رانندگی و فوت شدن ۲۰ هزار نفر سالانه به‌دلیل آلودگی هوا فقط ۲ نمونه از آسیب‌های بی‌پایانی است که جامعه را به خود درگیر کرده است. اثرات منفی آلودگی هوا بر جامعه باید از ابعاد گوناگون بررسی شود. از منظر حقوق شهروندی استمرار معضل آلودگی هوا به جامعه نشان می‌دهد که حقوق شهروندی رعایت نمی‌شود. انسان‌ها در جامعه ۲ حقوق فردی و اجتماعی خود را طلب می‌کنند و چنین معضلاتی هردو حق اجتماعی و فردی را به‌خطر می‌اندازد.

در زمینه هوای پاک قانونی وجود ندارد

مژگان جمشیدی، کارشناس انرژی، در ارتباط با آلودگی هوا به صمت گفت: موضوع آلودگی هوا، بحث دیروز و امروز نیست و کمابیش نزدیک به ۳۰ سال است که ما با موضوع آلودگی به‌صورت خاص دست‌وپنجه نرم می‌کنیم.

اقدامات مختلفی برای کاهش آلودگی هوا انجام گرفته است، اما این اقدامات در مقایسه با رشد جمعیت، افزایش تعداد خودروها در سطح کلان‌شهرها و به طور کل در سراسر کشور، بسیار کم و ناچیز بوده و متاسفانه از یک دوره‌ای به بعد، در زمینه هوای پاک هیچ قانونی وجود ندارد.

وی در ادامه افزود: امروز شاهد یک بازگشت به گذشته هستیم؛ کشوری که روی دریایی از سوخت‌های فسیلی خوابیده است و سومین ذخایر گازی جهان را دارد، در نیروگاه‌ها و صنایع از مازوت استفاده می‌کند. این اتفاق در ۵ سال اخیر افتاده است و هر سال میزان مصرف مازوت در کشور بیشتر می‌شود.

▣ فقط خودروها مقصر نیستند

وی با بیان اینکه روز به روز بر میزان آلودگی در سطح کشور بیشتر می‌شود، گفت: مشکل آلودگی هوا فقط به‌دلیل وجود خودروها نیست و درحال‌حاضر مشکل اصلی، صنایع و کارخانه‌ها هستند که از مازوت استفاده می‌کنند. از طرفی، کوچک‌ترین عمل و حرکتی برای توسعه ناوگان حمل‌ونقل عمومی در کلان‌شهرها انجام نگرفته است. تا زمانی که در صنایع از مازوت استفاده می‌شود، ما رنگ آسمان آبی را نخواهیم دید. درحال‌حاضر ما شاهد آن هستیم که وضع آلودگی هوا به‌صورت سالانه وخیم‌تر می‌شود و هیچ بهبودی در زمینه آلودگی هوا حاصل نمی‌شود.

متاسفانه کوچک‌ترین اراده‌ای برای رفع بحران آلودگی هوا و همین‌طور رفع سایر مسائل زیست‌محیطی وجود ندارد.

▣ صنایع نفتی ما توان برطرف کردن آلودگی را ندارند

جمشیدی گفت: اگر ما می‌خواهیم وضعیت وخیم محیط‌زیست و همچنین آلودگی هوا برطرف شود، دولت باید پاسخگو باشد که چرا کشوری که سومین ذخایر گازی جهان را دارد، در نیروگاه‌ها و صنایع از مازوت استفاده کند. اگر مازوت زیاد است، مشکل را از باید از طریق دیگری برطرف کرد. یکی از دلایلی که ما نمی‌توانیم مازوت را صادر کنیم، فقط به مسئله تحریم‌ها برنمی‌گردد، چرا که دلیل اصلی، آلاینده بودن و درصد بالای گوگرد در این مازوت است. صنایع نفتی ما توان این را ندارند که بتوانند این آلودگی را برطرف کنند. به‌طورقطع صنعت نفت ما به‌قدری پیشرفته نیست که مازوت ما، درصد بالایی آلایندگی دارد و هیچ کشوری حاضر به خرید آن نیست.

وی در پایان گفت: بنابراین اگر انتظار داریم مشکل محیط‌زیست، آلودگی هوا و همچنین سایر مشکلات حل شود، باید سیاست‌ها را تغییر دهیم. باید بپذیریم که نمی‌توان تا ابد، خودمان برای خودمان تولید کنیم و بی‌نیاز از علم و دانش روز دنیا باشیم. متاسفانه موضوع آلودگی هوا، مانند گذشته نیست که یک پدیده تک علتی باشد، بلکه یک کلاف پیچیده‌ای از انبوه مشکلات است که به همین سادگی‌ها حل نخواهد شد.

سخن پایانی

آلودگی هوای تهران، جزو بزرگ‌ترین مشکلات شهری است که مدت زمان زیادی است، در حال دست‌وپنجه نرم کردن با این معضل اساسی هستیم.

آلودگی ناشی از دود خودروها، بنزین بی‌کیفیت و همچنین مازوت‌سوزی، بلای جان شهروندان پایتخت شده است و سالانه جان بسیاری را می‌گیرد. آلودگی فقط مربوط به تهران نیست، بلکه در بسیاری از کلان‌شهرها چنین مشکلی وجود دارد.

با گذشت بیش از ۶ سال از اجرای قانون هوای پاک هنوز دستگاه‌های دولتی در اجرای آن کوتاهی می‌کنند و با یک تخمین ساده می‌توان درک کرد که خسارت‌های ناشی از آلودگی‌های هوا در بخش‌های مختلف بیشتر از بودجه‌ای است که می‌تواند برای اجرای قانون هوای پاک صرف شود.

با اقداماتی همچون نوسازی و نصب فیلتر برای آلاینده‌ها؛ نوسازی حمل‌ونقل و هم‌چنین بهسازی فعالیت نیروگاه‌ها... می‌توان این خسارت‌ها را کاهش داد، اما آنچه باید بیشتر به آن توجه کرد، بحث مدیریت مصرف گاز در فصل سرد سال است که اگر خوب به آن توجه نشود، به‌اجبار نیروگاه‌های ما باید از سوخت‌های آلوده مانند مازوت استفاده کنند، بنابراین باید این فرهنگ‌سازی از خود مسئولان شروع شود.

در حوزه مصرف گاز وقتی به آمارها نگاه می‌کنیم، مصرف گاز در کشور ما حدود ۶ تا ۷ برابر سرانه جهانی است و ۳ برابر کل اتحادیه اروپا مصرف گاز داریم، در سایر حوزه‌های انرژی هم همین وضعیت وجود دارد.

متاسفانه در حوزه‌های مختلف شاهد آن هستیم که منابع طبیعی خدادادی به‌هدر می‌رود و باعث آلودگی زیست‌محیطی به‌ویژه هوا می‌شود که نیاز است در این حوزه اقداماتی اساسی انجام پذیرد.

یادداشت

راه‌حل نجات از فرسایش خاک

محمد درویش
کارشناس محیط‌زیست

فرسایش خاک یک پدیده طبیعی است که به دلیل از بین بردن لایه‌های خاک سطحی رخ می‌دهد، اما فعالیت‌های انسانی باعث تسریع این فرآیند شده است. به طور عمومی، فرسایش خاک به دلیل حذف پوشش گیاهی یا اقداماتی که منجر به خشک شدن زمین شده، ایجاد می‌شود.

فعالیت‌هایی مانند کشاورزی، استخراج معدن، ساخت‌وساز و فعالیت‌های تفریحی از جمله عواملی هستند که به فرسایش خاک منجر می‌شوند. فرسایش خاک باعث کاهش باروری خاک شده و می‌تواند تاثیر منفی بر عملکرد محصولات داشته باشد.

همچنین، آبی که از خاک فرسوده جاری می‌شود، می‌تواند رسوبات سنگینی ایجاد کند که باعث مسدود شدن جریان آب در رودخانه‌ها و جوی‌ها شده و در نهایت باعث سیلاب شود.

هنگامی که فرسایش خاک رخ می‌دهد، احتمال وقوع دوباره آن افزایش می‌یابد. این کتاب منبعی مهم برای معرفی فرسایش خاک و ابزارهای تخمین و ارزیابی این پدیده است.

از سوی دیگر، سیلاب‌ها یکی از اصلی‌ترین دلایل فرسایش خاک است.

مهم‌ترین شیوه در مهار خسارت‌های ناشی از وقوع سیلاب‌ها و کاهش ضریب سرعت هرزآب در کشور، بازگرداندن پوشش گیاهی تبیین سرزمین است.

نمی‌توان با عملیات سازمانی نظیر آبخیزداری و سدسازی، اطمینان حاصل کرد که از وقوع خطرات احتمالی سیلاب جلوگیری شود و مخاطره‌هایی که کشور را تهدید می‌کند، کاهش یابد.

در واقع با بکارگیری عملیات سازمانی، فشار دام بر مراتع چند برابر حد مجاز شده و جاده‌های غیراصولی ساخته می‌شود و در نتیجه با تغییر کاربری، اراضی جنگلی از بین می‌رود و اقداماتی نظیر سازماندهی آبخیزداری در پایین‌دست و سدسازی نمی‌تواند به حل این مشکل کمک کند.

برای حل بحران فرسایش خاک و تشدید هرزآب‌ها باید تاب‌آوری را در مراتع و جنگل‌ها افزایش پیدا کند. امروزه، حوزه‌های آبخیز به‌شدت تحت تاثیر تنش‌های طبیعی و انسانی قرار گرفته است و توانایی آنها برای بازیابی و سازگاری با شرایط تغییر یافته به تاب‌آوری حوزه‌ها بستگی دارد.

اصولا تاب‌آوری جنگل به مفهوم ظرفیت یک جنگل در جذب و تحمل فشارها، خطرات و تخریب‌های بیرونی و سازماندهی و بازسازی خویش هست.

همچنین نباید در حریم و مسیر رودخانه‌ها و آبراهه‌ها اجازه ساخت‌وساز داده شود. بایستی در مناطق حساس سیستم‌های هشدار سیل نصب شود و همچنین در هر استان با تهیه نقشه خطر سیل در زمان هشدار سیل از تجمع مردم در مناطق خطر با اعلام هشدارهای لازم جلوگیری شود.

درحال‌حاضر تفکر قالب به موضوع ساخت‌وساز تمرکز دارد و سعی بر این است که با ساخت سدهای مخزنی کوچک و زاویه بندی آبراهه‌ها به روش سیمان اندود، مشکلات حل شود؛ اما در واقعیت باید با اقدامات جایگزین مشکل معیشت دامداران حل و از این افراد خواسته شود تا تعداد دام‌های خود را با توجه به ظرفیت موجود افزایش دهند. از این رو برای حل مشکلات بیشتر از فعالیت‌های سخت افزاری به اقدامات نرم افزاری نیاز است که باید به آنها توجه شود.

حل مشکلات نیاز مبرم به هنر مدیریت دارد. ضرورت است با برنامه‌ریزی و استفاده از نیروی کار متخصص موانع پیش رو برداشته شود تا هر چه سریع‌تر در جهت حفظ خاک، اراضی جنگلی و منابع طبیعی گام‌های موثری برداشته شود. در غیر این صورت اگر حتی منابع مالی کافی برای حل این مشکلات تامین شود، باز هم کاری از پیش نمی‌رود و سرمایه‌های کشور از بین می‌رود.

کشور باید در جهت تعادل بخشی به آب‌های زیر زمینی قدم بردارد. در وضعیتی که ۱۶۰ میلیارد مکعب بیشتر از ظرفیت سفره‌های زیرزمینی آب برداشت شده است.

برای جلوگیری از این اقدامات باید چاه‌های غیرقانونی به وسیله انواع اهرم‌ها مانند گشت بازرسی، تشویق یا آگهی‌ها، شناسایی شوند و با شناسایی چاه‌ها و تشکیل پرونده، طبق قانون با افرادی که چاه‌ها را حفر یا از آنها بهره‌برداری غیر مجاز می‌کنند، برخورد شود. همچنین برای چاه‌های مجاز کنتور تعبیه شود.

با اینهمه تاکنون حدودا در ۲۵ درصد از حوزه‌های آبخیز کشور عملیات آبخیزداری انجام شده و بر روی ۷۵ درصد هیچ عملیاتی صورت نگرفته است. مطالعات ۱۸ میلیون هکتار دیگر از حوزه‌های آبخیز کشور آماده اجرا است که اجرای این سطح از عملیات حدود ۴۰هزار میلیارد تومان اعتبار نیاز دارد.

بنابراین برای جلوگیری از فرسایش بیشتر خاک باید مدیریت و حساسیت بیشتری در این حوزه اعمال کرد.

تاثیر ساخت‌وسازهای بی‌رویه بر ساختار طبیعی خاک بررسی شد

از مسئله تا تهدید فرسایش خاک

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

ساخت‌وسازها می‌توانند نقش مهمی در فرسایش خاک داشته باشند، به ویژه در صورتی که در طراحی، اجرا و مدیریت ساختمان‌ها و زیرساخت‌ها به جوانب مرتبط با حفاظت از خاک و کنترل فرسایش توجه کافی نشده باشد. ساختمان‌ها و سازه‌هایی که بر روی خاک ساخته می‌شوند، می‌توانند تغییرات جبران ناپذیری در الگوی نفوذ آب به خاک ایجاد کنند. این تغییرات ممکن است باعث افزایش جریان سطحی و رشد فرسایش شود. همچنین پاکسازی زمین برای ساخت‌وساز و توسعه شهری، ساختار طبیعی خاک را مختل می‌کند و آن را بیشتر در معرض فرسایش قرار می‌دهد.

سایه ساختمان‌ها بر روی زمین با مماعنت از تابش مستقیم آفتاب بر روی خاک، منجر به کاهش تبخیر خاک و برقراری تراز رطوبتی مناسب در خاک شده و فرآیند فرسایش خاک را تسریع می‌کند.

برداشت مصالح طبیعی مانند شن، ماسه و سنگ، در فرایند سات‌وساز نیز می‌تواند منجر به نابودی پوشش خاکی و لایه‌های حفاظتی خاک شده و فرسایش را تسریع کند. بنابراین، برای کاهش تاثیر منفی ساخت‌وساز بر فرسایش خاک، باید در طراحی و اجرای ساختمان‌ها به عوامل حفاظتی مانند استفاده از سیستم‌های جریان سطحی، حفاظت از پوشش خاکی، استفاده از روش‌های سبزسازی و مدیریت منابع آب توجه کافی شود. همچنین، رعایت قوانین و مقررات مربوط به حفاظت از خاک و محیط‌زیست در فرآیند ساخت‌وساز نیز مهم است. صمت در این گزارش تاثیر ساخت‌وسازهای بی‌رویه را بر فرسایش خاک بررسی کرده است.

کاهش کیفیت خاک با استفاده مکرر از زمین

بررسی‌ها نشان می‌دهد مولفه‌های غیرمستقیم همانند آب و هوا، رشد جمعیت و عوامل اقتصادی در تخریب زمین موثرند. آب و هوا در بخش‌های مختلف کشور اثرات متفاوتی بر خاک دارد. به طور مثال، خاک استان‌های حاشیه دریای خزر بیشتر در معرض فرسایش ناشی از آب قرار دارد، حال آن که در نواحی بیابانی و کویری فرسایش ناشی از باد حاکم است. افزایش جمعیت نیز باعث بهره‌برداری بیش از ظرفیت خاک می‌شود. در ۴۰ سال گذشته جمعیت کشور بیش از ۳ برابر شده در حالی که مساحت اراضی مفید کاهش یافته است. از سوی دیگر، عوامل اقتصادی باعث استفاده مکرر از زمین می‌شود که این امر کیفیت خاک را پایین می‌آورد. همچنین افزایش نرخ زمین و تجارت اراضی کشاورزی، تغییر کاربری زمین‌های کشاورزی را در پی دارد. مهاجرت روستاییان به شهرها، افزایش جمعیت در شهرها و احداث جاده‌ها و راه‌های ارتباطی از جمله عوامل موثر در تخریب زمین و خاک هستند. به این ترتیب عواملی چون ساخت‌وساز در حاشیه شهرها و استقرار صنایع و تولید مصالح ساختمانی موجب فشردگی و تراکم خاک بر اثر توسعه ساخت‌وسازها شده و فعالیت بیولوژیک خاک را مختل می‌کند. همچنین رشد شهرنشینی افزایش پسماندهای شهری را در پی دارد و تجزیه ناپذیر بودن بعضی از این مواد از قبیل پلاستیک‌ها باعث آلودگی خاک می‌شود که صرف هزینه‌های گزاف و زمان طولانی نیز نمی‌تواند آنچنان که باید به حیات اولیه خاک کمک موثری کند.

کشت بی‌رویه، اراضی حاصلخیز را نابود می‌کند

کامبیز بازرگان، رئیس پیشین انجمن علوم خاک ایران در خصوص تاثیر ساخت‌وساز و شهرسازی بی‌رویه بر فرسایش خاک به صمت گفت: فرسایش خاک عموما با فرسایش آبی و بادی مرتبط است. فرسایش خاک تحت تاثیر باران‌های سیل آسا و بادهای شدید اتفاق می‌افتد و ذرات خاک به صورت فیزیکی جابه‌جای می‌شوند؛ اما شاید نکته مهم‌تر بحث کیفیت خاک باشد که از فرسایش بیشتر جلوگیری کند؛ زیرا در واقع صورت‌هایی از فرسایش به صورت درجای و ساکن اتفاق می‌افتد که به اصطلاح تخریب نام دارد و در این فرآیند خاک به اصطلاح شل و آلوده می‌شود. وی با تاکید بر توقف تغییر کاربری زمین‌های کشاورزی به ساخت‌وسازها و سایر استفاده‌های غیرکشاورزی گفت: تغییر کاربری باعث کاهش قابل توجه خاک‌های کشاورزی می‌شود که این موضوع نیاز به بازنگری قوانین مربوطه و اعمال مقررات سختگیرانه چها جلوگیری از تغییر کاربری دارد. به طور متوسط، هر سال حدود ۱۰ هزار هکتار از اراضی کشاورزی تحت تغییر کاربری قرار می‌گیرند و این درحالی است که ایران دارای مناطق خارج از کشت بسیاری است که می‌توانند برای توسعه شهری مورد استفاده قرار گیرند. بازرگان در رابطه با کاربری اراضی گفت: کشور ما مجموعا ۱۸.۵ میلیون هکتار اراضی قابل کشت دارد و حدود ۱۴ تا ۱۶ میلیون هکتار از این مساحت زیر کشت می‌رود. با توجه به رشد جمعیت و تغییرات رژیم غذایی مردم دنیا و ایران، فشار بر منابع پایه کشاورزی نظیر آب‌وخاک افزایش یافته و بیش از پیش، بر منابع اراضی حاصلخیز فشار وارد شده است.

کاهش سرانه خاک کشاورزی

به اعتقاد این کارشناس با توجه به اینکه سرانه خاک کشاورزی در دنیا حدود ۲ دهم هکتار به ازای هر نفر و این عدد در کشور ما ۱۸ صدم درصد است. بازرگان با اشاره به کاهش این سرانه با رشد جمعیت گفت: با توجه به وفور مناطق بیابانی، خاک شور و محدودیت منابع، ایران درحال‌حاضر شرایط توسعه در بعد سرانه خاک را ندارد. بنابراین مراقبت از اراضی قابل کشت موجود، وظیفه برنامه‌ریزان، مدیران و همه آحاد جامعه است. رئیس پیشین انجمن علوم خاک ایران با بیان اینکه مسلما تغییر کاربری اراضی کشاورزی نادرست است به صمت توضیح داد: همه می‌دانیم که کشور ما با توجه به وسعت مناسبی که دارد؛ دارای فضای کافی برای توسعه و استقرار کارخانه‌های صنعتی بوده و اراضی غیر قابل کشت نیز در کشور به‌وفور پیدا می‌شود. بنابراین دلیلی ندارد تا برای ساخت‌وساز، شهرک‌سازی، جاده‌سازی و... به سراغ زمین‌های کشاورزی برویم و با تغییر کاربری خاک مناسب و حاصلخیز را نابود کنیم. این موضوع نیازمند آمایش سرزمین اصولی و مبنی بر ظرفیت‌های اکولوژیک است تا فرسایش و نابودی خاک کاهش پیدا کند.

خطر افزایش مهاجرت در کمین محیط‌زیست

به گفته این کارشناس خاک؛ در چند سال اخیر بسیاری شهروندان مناطق گرمسیری و خشک، تمایل زیادی برای خرید ملک و زندگی در شهرهای شمالی پیدا کرده‌اند.

وی افزود: افزایش مهاجرت، نتیجه‌ای جز کاهش پوشش گیاهی، نابودی خاک و آسیب‌های جدی زیست‌محیطی ندارد و جنگل‌ها که منبع اصلی ذخیره آب هستند را نابود می‌کند. بازرگان با اشاره به پایین بودن سرعت تشکیل خاک و کاهش بارندگی در کشور گفت: تشکیل هر سانتی‌متر خاک در جهان، بین ۳۰۰ تا ۱۰۰۰ سال طول می‌کشد و از سوی دیگر بارندگی در تسریع فرآیند خاک‌سازی بسیار موثر است، بنابراین با توجه به بارندگی کم در کشور و پایین بودن سرعت تشکیل خاک، ما به لحاظ کمیت با محدودیت جدی خاک روبه‌رو هستیم به طوری که نزدیک به ۱۰ درصد خاک اراضی کشور قابل کشت است. با توجه به شرایط اقلیمی، نوع و پراکنش بارندگی و پستی و بلندی اراضی کشور، با سیل و خشکسالی روبه‌رو هستیم که فرسایش آبی و بادی خاک را تشدید می‌کند و برای مقابله باید عملیات آبخیزداری و آبخوان‌داری در سطح بیشتری اجرا شود.

وی در پایان خواستار افزایش سرعت در تصویب آئین‌نامه اجرایی قانون حفاظت خاک توسط دولت شد و گفت: تسریع در پیگیری مسئله شناسایی خاک، پایش و مقابله با تخریب و آلودگی خاک اولویتی است که باید هر چه زودتر پیگیری شود.

> تغییر کاربری باعث کاهش قابل توجه خاک‌های کشاورزی می‌شود که این موضوع نیاز به بازنگری و کنترل دارد

تاثیر ساخت‌وساز بر میزان خطرات زیست‌محیطی

محسن فردمنش، کارشناس محیط‌زیست به صمت گفت: فرسایش خاک موضوعی نیست که بخواهیم مستقیما به رشد ساخت‌وساز و مسائل مرتبط با آن نسبتش دهیم اما به طور کلی ساخت‌وساز غیرمجاز با تخریب پوشش گیاهی، تغییر در تراکم خاک، انتقال مواد آلوده و تغییر در جریان آب، تاثیر جدی و منفی بر فرسایش خاک دارد. این امر باعث افزایش خطرات زیست‌محیطی می‌شود؛ بنابراین، لازم است قوانین و مقررات مربوط به ساخت‌وساز را رعایت کرده و از ساخت‌وساز غیرمجاز پرهیز کنیم تا فرسایش خاک کاهش یابد و محیط‌زیست حفظ شود.

وی در ادامه بیان کرد: رشد بی‌رویه فعالیت‌های انسانی در اراضی حاصلخیز و مرغوب، تغییر ساختار خاک را به همراه دارد.

گیاهان حافظ سلامت خاک هستند

این کارشناس محیط‌زیست بیان کرد: گیاهان باعث حفظ ساختار خاک می‌شوند و میزان فرسایش خاک را کاهش می‌دهند. مناطقی که دارای کمترین تنوع گیاهی هستند، ممکن است نشانه‌های بیشتری از آسیب‌پذیری خاک در برابر فرسایش نشان دهند. در این مناطق، به دلیل کاهش پوشش گیاهی مانند درخت و درخچه، در صورت وزش باد ذرات خاک در فواصل بیشتری جابه‌جا شده و در نتیجه فرسایش و سایش خاک تشدید و تسریع می‌شود.

وی افزود: مدیریت صحیح در شهرسازی و نظارت ارگان‌های بازدارنده باید به گونه‌ای عمل کنند که مناطق بکر و استراتژیک محیط زیستی، کمتر دستخوش تغییرات شوند. این درحالی است که متاسفانه در سال‌های اخیر ساخت‌وساز غیر قانونی در حریم رودخانه‌ها و مناطق جنگلی رشد زیادی داشته و باعث آسیب رساندن کیفیت‌خاک‌ها شده است.

فردمنش در پایان گفت: افزایش آگاهی جامعه و آموزش درباره روش‌های کنترلی جهت پیشگیری از فرسایش خاک، می‌تواند به کاهش خطر بروز سیلاب، حفاظت از محیط‌زیست و ارتقای سطح زندگی جامعه کمک کند. از طریق اجرای کمپین‌های آموزشی و ترویجی، می‌توان به جامعه آگاهی بخشید و روش‌های موثر در مقابله با فرسایش خاک را به آنان آموزش داد.

البته در کنار این موضوع مسئولان و نهادهای ذی‌ربط نیز باید تغییر رویه دهند و با چالش‌های زیست‌محیطی بهتر مقابله کنند.

> مسئولان و نهادهای ذی‌ربط باید تغییر رویه دهند و با چالش‌های زیست‌محیطی بهتر مقابله کنند

سخن پایانی

خاک فرسایش یافته مواد آلی، مواد مغذی ضروری و میکروارگانیسم‌های خود را از دست می‌دهد که کاهش حاصلخیزی و بهره‌وری زمین را به دنبال دارد. ذرات خاک فرسایش یافته اغلب به مسیر رودخانه‌ها، دریاچه‌ها و دیگر آب‌ها ختم می‌شود و آنها را با رسوبات و مواد شیمیایی آلوده می‌کند و بر اکوسیستم‌های آبی تاثیر منفی می‌گذارد.

همچنین با تجمع خاک در رودخانه‌ها و نهرها، جریان آب مسدود شده و باعث بروز سیل و آسیب به زیرساخت‌ها می‌شود. خاک فرسوده زیستگاه‌ها را مختل کرده و بر بقای گونه‌های مختلف گیاهی و جانوری تاثیر می‌گذارد و تنوع زیستی کلی را کاهش می‌دهد. از طرفی در موارد شدید، فرسایشی شدن خاک می‌تواند منجر به تبدیل زمین حاصلخیز به شرایط بیابانی شود و آن را برای فعالیت‌های کشاورزی نامناسب کند.

در نتیجه فرسایش خاک یک چالش زیست محیطی مهم است که می‌تواند عواقب شدیدی برای کشاورزی، اکوسیستم و منابع آبی داشته باشد. با درک علل بروز فرسایش خاک و شناسایی اقدامات پیشگیرانه، می‌توانیم گام‌های مثبتی برای حفظ و حفاظت از خاک برداریم.

اجرای شیوه‌های مدیریت پایدار زمین، اتخاذ تکنیک‌های کنترل فرسایش و ترویج استفاده مسئولانه از زمین برای حفظ حاصلخیزی خاک، تضمین امنیت غذایی طولانی مدت و حفظ محیط‌زیست سالم برای نسل‌های آینده ضروری است.

عکس: آیدا فریدی

تحلیل صمت از گزارش تورم تولیدکننده مرکز آمار نشان داد

افزایش هزینه‌های تولید در تابستان

امیرعبـاس آذرموند: آخرین گزارش مرکز آمار ایران نشـان می‌دهد که خدمات با وجـود اینکه بیش از ۵۴ درصد از تولید کشور را در خود دارد، در تابستان امسال هم مانند بهار، نرخ تورم تولیدکننده آن بیش از ۵۸ درصد بوده است. این در حالی اسـت که نرخ تورم محصولات کشـاورزی برای دومین فصل مداوم جزو بالاتریـن تولیدکنندگان را با ۴۹ درصد از آن خود کرده است. با توجه به اینکه حذف ارز ترجیحی در سال گذشته تورمی سنگین را به مصرف‌کنندگان مواد خوراکی تحمیل کرده بود، به نظر می‌رسد موج دیگری از تورم مواد غذایی کشور را در برخواهد گرفت.

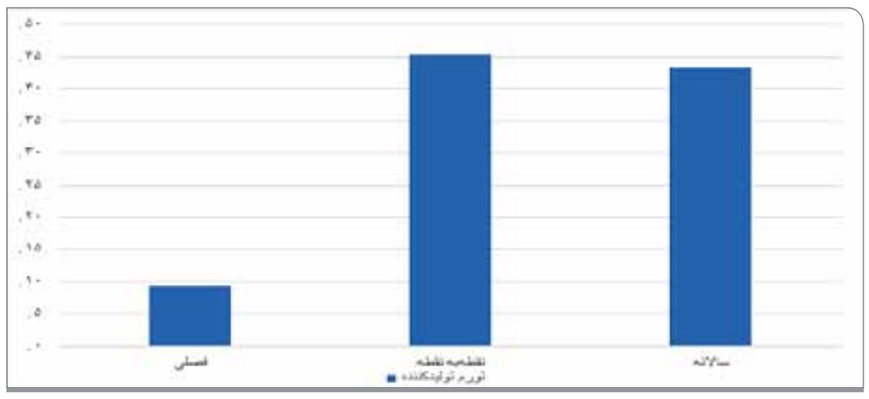
تعریف تورم تولیدکننده

مدتی پیش نشـریه تجارت فـردا در مورد تعریف تورم تولیدکننده نوشـته بود شـاخص بهای تولیدکننده مانند شـاخص بهای مصرف‌کننده از جمله شـاخص‌های قیمتی است که در بررسـی روند سطح قیمت‌ها مورد بررسـی قرار می‌گیرد. به گزارش صمت، شاخص بهای تولیدکننده یکی از معیارهایی است که به منظور سنجش عملکرد اقتصادی، از سطح عمومی قیمت‌ها محاسـبه و منتشـر می‌شـود. از این رو، تاثیر قابل توجهی بر تصمیم‌گیری صاحبان صنایع، سـرمایه‌گذاران و حتی سیاسـتمداران خواهد داشت. هدف از محاسبه شاخص بهای تولیدکننده، اندازه‌گیری تغییرات قیمت‌هایی اسـت که تولیدکنندگان در ازای فروش کالاها و خدمـات خود دریافـت می‌کنند. به عبارت دیگر می‌توان عنوان کرد که این شـاخص، نرخ کالاها در کارخانه و مبداء تولید را در نظر می‌گیرد. این شـاخص به صورت یک شـاخص وزنی از نرخ عمده‌فروشـی کالاها یا قیمت‌های تولیدکننده محاسبه می‌شود؛ به همین دلیل برخی شاخص بهای تولیدکننده را شاخصی می‌دانند که روندهای قیمتی در بازارهای عمده‌فروشی، صنایع تولیدی و بازار کالاها را منعکس می‌کند. اما اهمیت این شاخص در اقتصاد چیست؟

شاخص پیش‌نگر

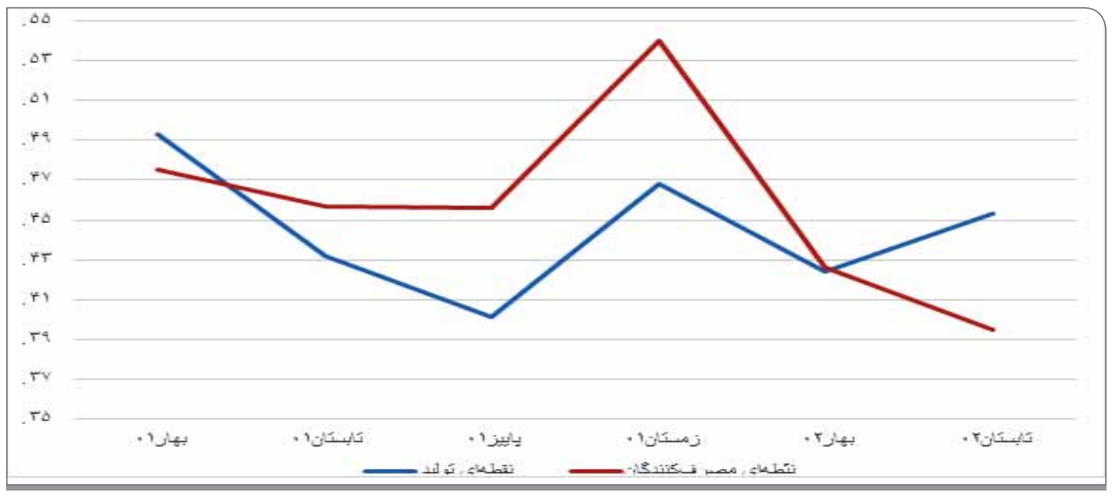
در ادبیات اقتصادی از شـاخص تورم تولیدکننده به عنوان یک شـاخص پیش‌نگر می‌شود؛ به این معنی که با بررسی این شاخص می‌توان از سطح تغییـر قیمت‌ها در بازار کالا و خدمات مصرفی یا تورم اطلاع کسـب کرد. به بیـان دیگر، هر افزایش یا کاهش نرخ در شـاخص بهای تولیدکننده با یـک وقفه زمانـی در شـاخص بهای مصرف‌کننده نیز مشـاهده می‌شـود. از ایـن رو از تغییرات شـاخص بهای تولیدکننـده بـه عنـوان پیشـگویی برای تـورم عنـوان می‌کننـد. علاوه بـر این، شـاخص بهـای تولیدکننده رونـد تغییرات قیمت‌هـا را از دیدگاه تولیدکننـده و خریـدار در بخش‌های مختلف اقتصادی (کشـاورزی، صنعت و خدمات) نشان می‌دهد.

ارقام منتشر شـده در گزارش اخیر مرکـز آمار ایـران نشـان می‌دهد که شـاخص نرخ کل تولیدکننده کشور در پایان تابستان امسال ۹۷۵.۲ است. این امر نشان می‌دهد که نرخ تورم فصلی نسبت به بهار امسال معادل ۹.۳ درصـد بوده و همچنین نرخ تورم نقطه به نقطه را هم ۴۵.۳ درصد و تورم سالانه هم ۴۳.۲ درصد برآورد شده است.

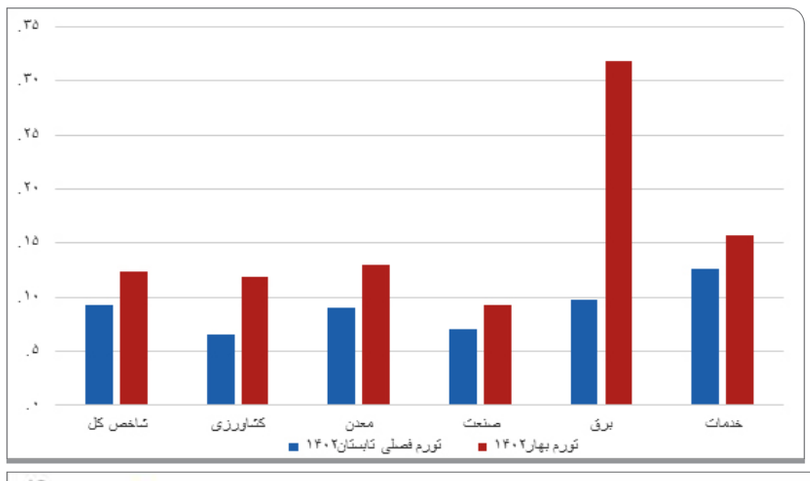
تورم تولید از تورم مصرف‌کننده پیشی گرفت

نرخ تورم نقطه به نقطه تولیدکننده در حالی در کانال ۴۰ درصدی در یک سال و نیم گذشته باقی مانده که بررسی روند این نرخ تورم برای کل اقتصاد نشان می‌دهد به گزارش مرکز آمار از خرداد امسال و با تخلیه فشار تورمی ناشـی از حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی ترجیحی، به کمتر از ۴۰ درصد رسـیده اسـت. با این وجود نرخ تورم تولید چند ماهی اسـت که بیش از نرخ تورم مصرف‌کننده است. این امر می‌تواند گواهی بر این باشد که اگر توجه کافی به این مسئله (تورم بالاتر بخش تولید) نشود به احتمال زیاد این فشار تورمی هم می‌تواند به مصرف‌کنندگان وارد شود.

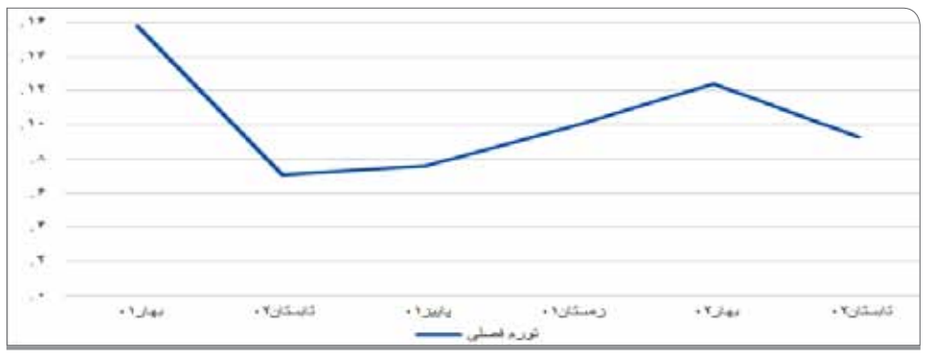

تورم فصلی

در تابسـتان سـال ۱۴۰۲ درصـد تغییرات شـاخص نرخ کل تولیدکننده نسبت به فصل گذشـته یا همان تورم فصلی ۹.۳ درصد است که در قیاس با گزارش مربوط به بهار امسـال که معـادل ۱۲.۴ درصد بود، کاهشـی معادل ۳.۱ واحد درصد را تجربه کرده است. منظور از تورم فصلی این اسـت که نرخ دریافتی توسط تولیدکنندگان به‌ازای تولید محصولاتشـان در داخل کشور، در تابستان امسال نسبت به بهار ۹.۳ درصد افزایش دارد. در تابسـتان امسـال بیشـترین نرخ تورم فصلی در میان گروه‌های مختلف بـا ۱۲.۶ درصد در بخـش خدمات و کمتریـن تورم فصلی هم در گروه کشـاورزی حاصل شد.

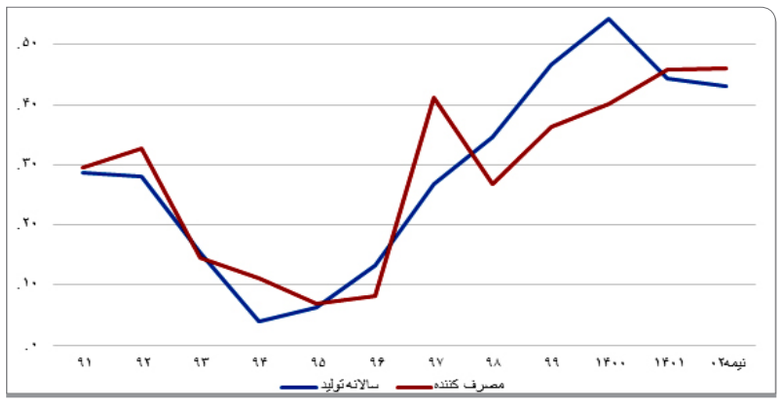
بررسـی عملکـرد تورم فصلـی بخـش تولیـد از ابتـدای ۱۴۰۱ نشـان می‌دهـد کـه بیشـترین نـرخ حاصل شـده در این بخـش در بهـار ۱۴۰۱ با نـرخ ۱۵.۸ درصد حاصل شد و کمترین نرخ هم در تابستان پارسال با نرخ ۷.۱ درصدی دست پیدا کرد.

همپوشانی نرخ تورم و تورم تولید

بررسـی عملکرد تورم سالانه تولید از ابتدای دهه ۹۰ تاکنون حاکی از همپوشانی بالای میان این نرخ و نرخ تورم سالانه مصرف‌کننده در کشور اسـت. ایـن امر به‌گونـه‌ای بوده که هر گاه فشـار تحریم‌ها و متعاقب آن مشکلات اقتصادی تشدید می‌شد ابتدا تورم بخش تولید دستخوش جهش‌هایی می‌شود و سـپس با حدود دو تا چهار فصل تاخیر به سرعت خود را تورم مصرف‌کننده نهایی هم نشان می‌داد.

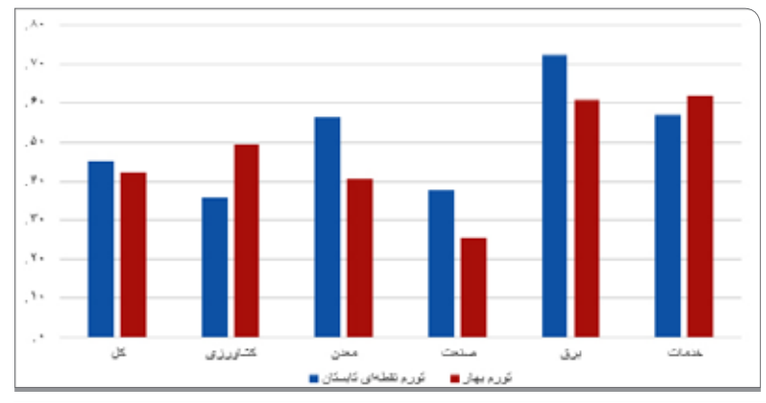
بالاترین تورم سـالانه بخش تولید کشور در سـال ۱۴۰۰ با نرخ ۵۴.۳ درصد حاصل شـد. نکتـه مهم این اسـت که نـرخ مورد بحث بیشـترین نـرخ تـورم تولیدکننده و مصرف‌کنندگان کشـور در دهه ۹۰ اسـت که هیچ‌گاه بیش از ۵۰ درصد نشـده بودند. بالاترین نرخ تورم کشـور در سال‌های پس از انقلاب از نظر مرکز آمار در سال ۷۴ با نرخ بیش از ۴۹ درصدی حاصل شده بود. به این ترتیب تورم تولید در حالی به بیش از ۵۰ درصد رسیده که چنین چیزی در هیچ گزارشی از سوی این نهاد دیده نشده است.

بیشترین و کمترین تورم نقطه به نقطه

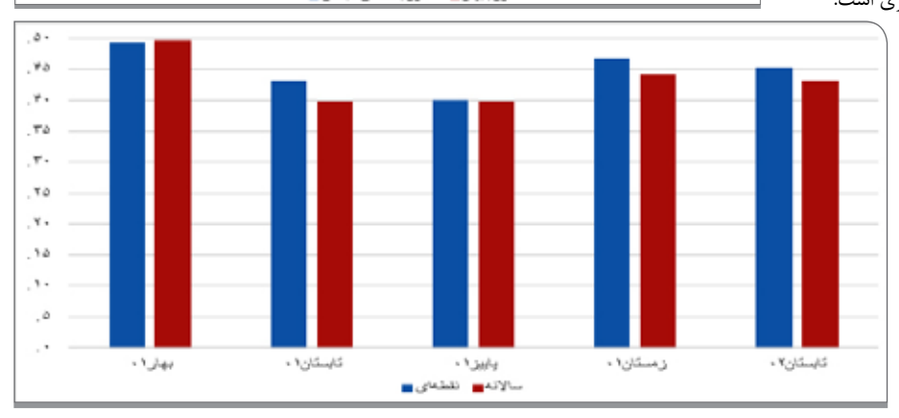
همچنیـن در تابسـتان امسـال درصـد تغییرات شـاخص نرخ کل تولیدکننده نسبت به بهار امسال ۴۵.۳ درصـد بـوده اسـت. این در حالی اسـت که گزارش قبلی مرکز آمار ایران نرخ تورم نقطه به نقطه را ۴۲.۴ درصـد برآورد کرده بـود که به این ترتیب می‌توان گفت تورم نقطه به نقطه در تابستان نسبت به بهار افزایش نزدیک به سـه واحد درصدی داشته است.

در تابستان امسال بیشترین تورم نقطه به نقطه به گـروه تولید برق با ۷۲.۳ درصد افزایش تعلق گرفت و در طـرف مقابل هم کمترین تورم نقطه به نقطه با ۳۵.۷ درصد مربوط به گروه کشاورزی است.

در ۶ فصـل گذشـته هرگز نرخ تـورم نقطه به نقطـه بخش تولید کشور کمتر از ۴۰.۱ درصد نشد.

این اتفاق نیز در پاییز ۱۴۰۱ رخ داد ولی در دیگـر فصل‌ها همواره نرخ تورم بیـش از ۴۰ درصد بوده اسـت. هر چند نرخ تورم نقطه به نقطه در ۶ فصل گذشته همواره به نرخ تورم سالانه بسیار نزدیک بوده اسـت که نشـان می‌دهد تورم در این بخش دچار نوسـانات چندانی نشده است.

سهم بخش خدمات در تورم تولیدکننده

از آنجایی که در آخرین گزارش‌های منتشـر شـده هم بخش خدمات ۵۴ درصد از کل ارزش افزوده کشور را تولید کرده، بررسی جزیی‌تر تورم تولیدکننده خدمات در کشـور می‌تواند حاکی نکات سودمندی باشد. از جمله اینکه بیشـترین نرخ تورم فصلی به زیر گروه «آب‌رسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه» تعلق گرفته است. تورم فصلی این زیرگروه ۲۳.۸ درصد محاسبه شده است. این نرخ جز تورم فصلی بخش تولیدکنندگان دام و طیور، بیشـترین تورم زیرگروه‌های مختلف اقتصاد کشور در تابستان امسال را تجربه کرده است. پس از آن زیر گروه «هنر، سـرگرمی و تفریح» با ۲۰ درصد حاصل شـده است. این موضوع گواهی اسـت بر اینکه حوزه فرهنگی و سـرگرمی به شدت دچار تورم بالایی در تولید خدمت خود شـده‌اند. همه آمارها نشـان می‌دهند که در یک سال گذشـته تورم بسیار بالا موجب شـده که برخی کالاهای غیر ضروری از جملـه اقلام و خدمات فرهنگی با کاهش مهمی در تقاضا مواجه شـدند که تورم بسیار بالای فصلی هم می‌تواند از کاهش دوباره تقاضا برای این بخـش حکایت کند. «فعالیت‌های خدماتـی مربوط به تامین جا و غذا» زیر گروهی است که بیشترین تورم نقطه به نقطه و سالانه را از مجموعه زیر گروه‌های بخش خدمات از آن خود کرده است. شاخص تورم نقطه‌ای این زیر گروه را ۹۱.۵ درصد برآورد کرده‌اند که نشـاندهنده یک ابر تورم در این بخش است. همچنین بیشترین نرخ تورم حاصل شده سالانه هم به همین زیرگروه با نرخ ۱۰۵.۱ درصدی حاصل شـده است. درواقع این زیرگروه جزو چند زیرگروه محدودی هستند که تولیدشان در فصل گرم امسال جهش سه رقمی در هزینه‌هایش تجربه کرده است.

در گفت‌وگوی صمت با کارشناس اقتصاد مطرح شد:

نیاز کشور مقابله با فساد است؛ نه تاسیس صندوقی جدید

عکس: صمت

عضو هیات علمی دانشگاه امام صادق درباره ایده تاسیس صندوق تثبیت نرخ ارز می‌گوید: «گویا اولین بار در دهه ۷۰ شمسی مرحوم نوربخش پیشنهاد تاسیس حساب ذخیره ارزی را در جلسه هیات دولت مطرح کرد. برمبنای این طرح، قرار بود هر وقت کشور از نظر درآمد ارزی در شرایط خوبی قرار داشت و هزینه‌های ضروری پرداخت شد، منابع مازاد در این حساب انباشته شوند تا در دورانی که دچار کسری درآمدهای ارزی شدیم که به‌معنای همزمانی با دوره کاهش نرخ نفت در بازار جهانی است، بتوانیم از این پس‌انداز استفاده و از افزایش نرخ ارز در بازار سیاه داخلی جلوگیری کنیم.»

کامران ندری، کارشناس حوزه پولی تصریح می‌کند: «مهم‌تر از ایجاد یک نهاد جدید، مقابله با فساد ناشی از سیستم ارزی چندنرخی فعلی است. به‌هر حال یا باید نظارت چنان باشد که منابع ارزی هدر نروند یا تبدیل به فساد نشوند یا اینکه باید این نظام تغییر کند. فساد ۱.۴ میلیارد دلاری در ماجرای چای، فساد بزرگی است. در ابعاد این فساد می‌توانم بگویم که اگر این منابع به‌جای اینکه به دست افراد سوداگر می‌افتاد، در همین صندوق تثبیت واریز می‌شد، دست‌کم برای ۴ ماه می‌شد تثبیت ارزی را حاکم کرد.»

آنچه در ادامه می‌خوانید متن کامل گفت‌وگوی صمت با این کارشناس اقتصاد است.

◉ به‌تازگی رئیس کل بانک مرکزی خبر از تاسیس صندوق تثبیت ارزی داده تا بتوان به‌واسطه آن برای تثبیت اقتصادی اقدام کرد. چقدر می‌توان به این اقدام خوش‌بین بود؟

از یک طرف باید بگویم این طرح چیز جدیدی نیست و در کشورمان تجارب متعددی از چنین نهادسازی‌هایی داریم، اما از طرف دیگر نباید نادیده گرفت که استفاده از این مکانیسم لزوما موفقیت‌آمیز نیست و از قضا بررسی گذشته نشان می‌دهد این راهکار باوجود اینکه از نظر تئوریک اشتباه نیست، چون در زمان اجرا، به‌درستی به قواعد چنین نهادسازی‌هایی توجه نمی‌شود، پیامدهای مثبت آن، چنان که باید محسوس نبوده است.

◉ برای نخستین بار چه زمانی در کشور ما از مکانیسم صندوق تثبیت یا مشابه آن استفاده شده است؟

اینکه در زمان رژیم پهلوی این دست از اقدامات موردتوجه بوده یا خیر را بهتر است بگذاریم به بحثی دیگر. اما پس از انقلاب، در واقع پس از پایان جنگ و در زمان اوج‌گیری نوسانات ارزی در کشورمان در اوایل دهه ۷۰ برای اولین بار تلاش شد با ایجاد نهادی، امکان مقابله با نوسانات ارزی در کشور فراهم شود. در دوره دولت سازندگی و ریاست‌جمهوری آقای رفسنجانی اتفاقاتی رخ داد که در نهایت نوسانات ارزی شدیدی در کشور به‌وجود آمد و همین امر موجب شد سران کشور در پی ایده‌ای باشند تا بتوانند با این نوسانات مقابله کنند.

◉ این نوسانات ناشی از اجرای سیاست‌های تعدیل ساختاری بود؟

برخی از اقتصاددانان این‌طور فکر می‌کنند، اما مسئله مهم این است که بحران دهه ۷۰ بیش از هر چیز ناشی از کاهش چشمگیر قیمت نفت در بازار جهانی و همچنین افزایش بدهی‌های ارزی به‌نحوی که در زمان نوسانات قیمتی، ذخایر بانک مرکزی چنان خالی شده بودند که دیگر توانایی مالی کافی برای این نهاد وجود نداشت تا بتواند با مداخله در بازار قیمت ارز را تثبیت کند، بود. این اتفاق در حالی بود که کشور در اوج سازندگی پس از جنگ قرار داشت و نوسانات ارزی و تورم آن زمان می‌توانست روند پیشرفت پروژه‌های عمرانی را به‌شدت کند و حتی دستخوش تغییراتی کند.

◉ معمار دهه ۷۰ این نهادسازی چه کسی بود؟

در آن زمان مرحوم نوربخش رئیس کل بانک مرکزی بود که در واقع جزو معدود رؤسای مقتدر این نهاد هم بود. گویا او پیشنهاد تاسیس حساب ذخیره ارزی را در جلسه هیات دولت مطرح کرد.

برمبنای این طرح، قرار بود هر وقت کشور از نظر درآمد ارزی در شرایط خوبی قرار داشت و هزینه‌های ضروری پرداخت شد، منابع مازاد در این حساب انباشته شوند تا در دورانی که دچار کسری درآمدهای ارزی شدیم که به‌معنای همزمانی با دوره کاهش نرخ نفت در بازار جهانی است، بتوانیم از این پس‌انداز استفاده و از افزایش نرخ ارز در بازار سیاه داخلی جلوگیری کنیم.

◉ چه سرنوشتی برای حساب ذخیره ارزی رقم خورد؟

شاید جالب باشد که بدانید همچنان از نظر قانونی حساب ذخیره ارزی وجود دارد، اما مدت‌هاست که بلااستفاده مانده است. این بی‌توجهی به حساب ذخیره ارزی از دولت آقای احمدی‌نژاد شروع شد. در دوران آقای خاتمی به‌هرحال حساب ذخیره ارزی برمبنای قوانین موجود مورداستفاده قرار می‌گرفت و حتی برخی از دست‌اندرکاران دولت او تاکید دارند منابع زیادی در این حساب بود که به دولت آقای احمدی‌نژاد منتقل شد. در این دوران ناگهان قیمت جهانی نفت به‌شکل عجیب و غریبی افزایش پیدا کرد و این نیز در دولت‌های نهم و دهم موجب غفلت فراوانی در زمینه انضباط مالی شد. در واقع در آن زمان دولت چنان با افزایش چشمگیر درآمدهای ارزی مواجه شد که فکر می‌کرد کل نهادهای تثبیت‌کننده اضافه هستند و به همین دلیل توجه به حساب ذخیره ارزی منتفی شد. درآمدهای سرشار ارزی اعتمادبه‌نفس بیجایی در مسئولان وقت دولت‌های نهم و دهم ایجاد کرد؛ به‌نحوی که آقای احمدی‌نژاد در آن زمان ادعا می‌کرد ما نه‌تنها نیازی به حساب ذخیره ارزی نداریم، بلکه اگر بخواهیم حتی می‌توانیم نرخ دلار را کاهش دهیم. در واقع از نظر دولت وقت نیازی به تثبیت نرخ ارز وجود نداشت و کشور چنان منابع انبوهی داشت که به‌واقع هم می‌توانستند در مقطعی نرخ دلار را کاهش هم بدهند؛ هرچند اگر در آن زمان تصور می‌کردند چقدر تحریم‌های سنگینی در راه است و تحریم هم کاغذپاره نیست شاید رویه دیگری در پیش گرفته می‌شد.

◉ چه شد صندوق توسعه ملی ایجاد شد و حتی تا اندازه‌ای جایگزین حساب ذخیره ارزی شد؟

صندوق توسعه ملی زیرمجموعه نهادهایی قرار می‌گیرد و باید برای اداره آن هیات مدیره و مدیرعامل تعیین کرد؛ یعنی نهادی است که نیاز به ساختمان، بروکراسی و همه وسایل مرسوم یک نهاد دارد. حال آنکه حساب ذخیره ارزی، حسابی در بانک مرکزی و زیرنظر رئیس و معاون بانک مرکزی قرار دارد و بدون اینکه نیازی به دستگاه اداری و بودجه اجرایی داشته باشد، کنترل می‌شود. از سوی دیگر حساب ذخیره ارزی صرفا برای پس‌انداز درآمدهای مازاد ارزی بود، اما صندوق توسعه ملی به‌دنبال این نبوده و نیست که درآمدهای کشور را برای روز مبادا پس‌انداز کند؛ این صندوق به‌اصطلاح بین‌نسلی است و بنا بوده بخشی از درآمدهای نفتی به این صندوق واریز شود. برای اینکه منابع ارزی حاصل از فروش نفت و گاز کشورمان حیف‌ومیل نشوند، قرار شد از طریق صندوق توسعه ملی این درآمدها در زمینه توسعه زیرساخت‌ها و سرمایه‌گذاری مولد به‌نحوی هزینه شود که بتوانیم بخشی از این سرمایه‌ها را به ثروت‌هایی ماندگار تبدیل کنیم تا نسل‌های بعدی هم از مواهب توسعه کشور و ثروت‌های زیرزمینی بهره‌مند شوند.

◉ چرا صندوق توسعه ملی به‌نوعی به سرنوشت حساب ذخیره ارزی دچار شد؟

شاید سیاست‌گذاران زمانی که راه‌اندازی صندوق توسعه ملی را تصویب کردند، فکر نمی‌کردند دوباره تحریم‌ها علیه کشور اعمال شود و کشور در تامین بودجه جاری خود به مشکل بخورد. همین امر موجب شد صندوق توسعه پیش از اینکه به بلوغ برسد، درآمدهای ارزی به‌شدت کاهش پیدا کند و تحریم‌ها کاری کردند که هزینه‌های جاری دولت از طریق منابع ارزی هم تامین نشود.

تحریم از یک طرف درآمد مدنظر را از کشور دریغ کرد و اجازه نداد نرخی پس‌انداز شود و از طرف دیگر با انداختن دولت در دست‌انداز کسری بودجه موجب شد منابع کافی برای اداره کشور نداشته باشد، به همین دلیل منابع واریزشده به صندوق توسعه ملی از سال‌های قبل هم مورد دست‌درازی دولت قرار گیرد و کار به جایی رسیده که گفته می‌شود اکنون دیگر منابع چندانی در صندوق توسعه ملی باقی نمانده است.

◉ می‌توان گفت صندوق توسعه ملی یک تجربه شکست‌خورده در کشورمان است؟

واقعیتی که تردیدناپذیر است این است که صندوق عملکرد مناسبی نداشته و تجربه موفقی هم ثبت نکرده است. البته باید توجه داشته باشیم که این شکست، ایده ایجاد صندوق‌های مشابه را زیرسوال نمی‌برد، زیرا ما هرچند نام و شیوه کار صندوق توسعه یا حساب ذخیره ارزی را از تجربه دیگر کشورها وام گرفتیم، اما آن را با الگوی ایرانی و وطنی عملیاتی کردیم که بسیار با الگوهای مشابه در جهان امروز فاصله دارد و من فکر می‌کنم همین رویکرد هم نقش پررنگی در ناموفق بودن صندوق توسعه داشته است.

◉ باتوجه به این تجربه، می‌توانیم امیدوار باشیم صندوق تثبیت ارزی که دولت درصدد ایجاد آن است، بتواند شکست‌های حساب ذخیره ارزی یا صندوق توسعه ملی را جبران کند؟

من فکر می‌کنم دیگر پرونده صندوق توسعه ملی مختومه شده و نمی‌توانیم دست‌کم تا زمانی که درآمدهای نفتی کشور عادی شود روی آن حساب کنیم. با این حال حرف من این است که آنچه آقای فرزین می‌گوید چیز تازه‌ای نیست و حتی هم‌اکنون هم حساب ذخیره ارزی وجود دارد و اگر بانک مرکزی و مدیرانش تمایل به استفاده از این مکانیسم دارند، نیازی نبود که یک سازکار جدید ایجاد کنند و می‌توانستند حساب ذخیره ارزی که از گذشته وجود داشته را احیا کنند.

◉ در شرایطی که کشور در تامین نیازهای حداقلی خود برای ارز دچار مشکل است، چقدر می‌توانیم تصور کنیم در شرایط کمبود منابع، مکانیسمی اینچنینی می‌تواند راهگشا باشد؟

واقعا این سوال مهمی است که وقتی کشور درآمدهای لازم برای اداره بدون کسری کشور را ندارد و نفت بسیار کمتر از نیاز کشور فروخته می‌شود، چرا باید در پی یک نهاد برای پس‌انداز درآمدهای مازاد بود.

به‌باور من پاسخ این سوال را باید آقای فرزین بدهند. گرچه من فکر می‌کنم به‌دلیل توافقی که میان تهران و واشنگتن حاصل شده، اکنون دولت رئیسی نسبت به دوره فشار حداکثری در دولت روحانی امکان فروش بیشتر نفت و به‌تبع آن وضعیت مالی بهتری دارد.

◉ بانک مرکزی در ماه‌های گذشته در زمینه کنترل قیمت ارز موفق نبود؟

چرا؛ یک موفقیت چندماهه در کارنامه آقای فرزین در زمینه کنترل بازار ارز وجود دارد.

◉ چه عاملی موجب شده برای کاری که بدون نهاد هم صورت می‌گیرد، نهادی جدید تاسیس شود؟

این هم پرسش مهم دیگری است که من هم دوست دارم پاسخ مسئولان بانک مرکزی به آن را بشنوم. به‌واقع بانک مرکزی باوجود حمله اسرائیل به مردم غزه و فلسطین که موجب افزایش نرخ ارز در ایران شد به‌سرعت وارد عمل شد و به هر نحوی که بود اجازه نداد قیمت دلار از مرز ۵۰ هزار تومان گذر کند؛ بدون اینکه نه از حساب ذخیره ارزی استفاده چندانی شود و نه صندوق تثبیت نرخ ارز وجود دارد.

◉ فکر می‌کنید اگر از مکانیسم‌های موفق در صندوق جدید استفاده شود، این نهاد تازه‌تاسیس در چه عرصه‌ای می‌تواند موفق باشد؟

مسئله این است که عامل اصلی کاهش ارزش ریال که پول ملی کشورمان است، از یک طرف نوسانات و شوک‌های موقتی هستند که همیشگی بودند و از طرف دیگر تحریم‌هایی که نه موانعی گذرا که مانعی پایدار در مقابل اقتصاد ایران به‌شمار می‌روند. از آنجایی که منابع پس‌اندازشده چندانی وجود ندارد، من فکر نمی‌کنم صندوق تثبیت نرخ ارز بتواند در مقابل بحرانی چون تحریم‌ها توفیق چندانی پیدا کند.

با این همه از این طریق می‌توانند شوک‌های موقتی را خنثی کنند، مثلا در مقابل نوساناتی که ناشی از جنگ اخیر ایجاد شد، صندوق جدید می‌تواند موفق باشد، اما در مقابل تحریم‌ها حداکثر بتوانند برای مدتی در نهایت یکساله تثبیت نرخ ارز را به‌طور مطلق محقق کند. اینجا باید ببینیم هدف آقای رئیس کل بانک مرکزی چیست و چه قصدی دارد.

ممکن است بگویند تثبیت نرخ ارز، اما یک سوال به‌وجود می‌آید که وقتی نرخ رشد اقتصادی کشورمان محدود است و نرخ تورم برای سومین سال پیاپی بیش از ۴۰ درصد، تا چه زمانی می‌توان نرخ دلار را ثابت نگه داشت؟ اینکه تا همیشه با این روش نرخ دلار ثابت بماند، اگر آرزوی کسی باشد نمی‌تواند سیاستی باشد که کسی به آن امیدوار بماند.

ضمن اینکه من فکر می‌کنم مهم‌تر از ایجاد یک نهاد جدید، مقابله با فساد ناشی از سیستم ارزی چندنرخی فعلی است. به‌هر حال یا باید نظارت چنان باشد که منابع ارزی هدر نروند یا تبدیل به فساد نشوند یا اینکه باید این نظام تغییر کند. فساد ۱.۴ میلیارد دلاری در ماجرای چای، فساد بزرگی است. در ابعاد این فساد می‌توانم بگویم که اگر این منابع به‌جای اینکه به دست افراد سوداگر می‌افتاد، در همین صندوق تثبیت واریز می‌شد، دست‌کم برای ۴ ماه می‌شد تثبیت ارزی را حاکم کرد.

فرم اشتراک

چنانچه تمایل به اخذ اشتراک و دریافت روزنامه صمت دارید لطفا فرم را تکمیل و وجه اشتراک به حساب شماره ۰۲۲۴۱۷۴۱۰۵۰۰۰ و یا شماره کارت ۷۰۷۲-۹۹۹۷-۹۹۱۸-۶۰۳۷ نزد بانک ملی به نام موسسه فرهنگی مطبوعاتی گسترش صنعت، معدن و تجارت واریز نمایید. اصل و کپی فیش واریزی را به همراه فرم اشتراک به نشانی خیابان قائم‌مقام-کوچه آزادگان شماره۲۶ ارسال یا برای تسریع امور فرم و فیش مربوط را به شماره ۸-۸۸۱۰۵۳۰۶ ارسال نمایید.

لطفا به این نکات توجه فرمایید:

۱- در صورت تمایل به دریافت نسخه‌های بیشتر خواهشمند است در این قسمت (..... نسخه) مشخص نمایید.

۲- روزنامه مشترکین تهران، هر روز از ساعت ۷ تا ۱۰:۳۰صبح توسط پیک تحویل می‌گردد.

هزینه ارسال در تهران رایگان است

هزینه اشتراک	روزنامه صمت
۱ ماهه	۲۲۰,۰۰۰ تومان
۳ ماهه	۶۶۰,۰۰۰ تومان
۶ ماهه	۱,۳۲۰,۰۰۰ تومان
۹ ماهه	۱,۹۸۰,۰۰۰ تومان
۱۲ ماهه	۲,۶۴۰,۰۰۰ تومان

متقاضیان محترم شهرستان‌ها برای اخذ اشتراک از طریق دفاتر سرپرستی و نمایندگی‌های روزنامه صمت در مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها اقدام فرمایند و یا به شماره ۸-۸۸۱۰۵۳۰۶ اطلاع دهند.

مشخصات مشترک
نام و نام خانوادگی:
عنوان موسسه:
تلفن ثابت یا تلفن همراه:
آدرس:
کدپستی:

فرسایش خاک و فرونشست زمین ابربحران‌های آینده ایران

مرگ خاک روی زمین ترک‌خورده

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

تقریبا تمام کارشناسان بر این باورند که فرسایش خاک و فرونشست از جمله مسائلی هستند که آینده سرزمینی ایران را تهدید می‌کنند، این در حالی است که سالانه نیز بر مقدار آنها افزوده می‌شود. فرسایش خاک در ایران دلایل مختلفی دارد که از جمله آنها می‌توان به روان‌آب‌ها، بادهای فرسایشی، چرای بی‌رویه دام، نابودی مراتع و جنگل‌ها اشاره کرد. از سوی دیگر فرونشست زمین نیز رابطه مستقیمی با فرسایش خاک دارد و افزایش یکی منجر به افزایش میزان دیگری می‌شود. به‌گفته پژوهشگران زمانی‌که فرسایش خاک افزایش پیدا کند، حتی اگر میزان بارندگی‌ها به اندازه کافی باشد، این آب‌ها کمتر می‌توانند در خاک نفوذ کامل داشته باشند؛ در نتیجه میزان آب‌های زیرزمینی کم و آب‌های جاری زیاد می‌شود، همین مسئله یکی از دلایل فرونشست زمین قلمداد می‌شود.

صمت در این گزارش در گفت‌وگو با کارشناسان به تاثیر متقابل این پدیده‌های مخرب بر یکدیگر در گستره سرزمینی ایران پرداخت.

افزایش سرعت فرسایش خاک در پی فرونشست زمین

بنا بر یک گزارش پژوهشی که در آذر سال ۱۳۹۷ منتشر شد، ۱۷ استان کشور درگیر پدیده فرونشست شده‌اند و روز به روز بر عمق فروچاله‌ها در نقاط مختلف سرزمین ایران افزوده می‌شود. پژوهش‌ها حاکی از آن است که در حال حاضر جز گیلان پدیده فرونشست در تمامی استان‌های کشور با شدت‌های کم و زیاد در حال رخ دادن است. این موضوع موجب شده سرعت فرسایش خاک هم در این استان‌ها افزایش پیدا کند.

علی بیت‌اللهی، رئیس بخش زلزله مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی، در گفت‌وگو با صمت درباره تاثیرات مخرب پدیده فرونشست گفت: از سال ۱۳۵۵ تاکنون نزدیک ۱۳۵ میلیون کیلومترمکعب آب زیرزمینی در کشور ما کم شده است. برای تجسم این میزان هدررفت آب باید گفت این میزان برابر است با استخری با پهنای یک کیلومتر که طول آن از ساحل مازندران تا جزیره قشم است و عمق آن تا صد متر یعنی ۳ برابر عمق متوسط خلیج‌فارس. نتیجه این کاهش میزان آب این است که ۶۰۹ دشت کشور به عارضه فرونشست مبتلا شده‌اند و نرخ فرونشست هر سال حدود ۱۰ سانتیمتر است و در برخی مناطق از جمله جنوب غرب تهران به ۲۴ سانتیمتر هم می‌رسد.

وی تنها ترک خوردن ساختمان‌ها را اثر مهم فرونشست ندانست و گفت: از مهم‌ترین عوارض فرونشست زمین از بین رفتن ظرفیت آبخوانی دشت‌های کشور است که باعث از دست رفتن قابلیت انتقال آب به زیر زمین می‌شود. در این شرایط اگر میزان نزولات جوی در سال‌های آینده بیشتر شود، به‌دلیل کاهش اثر نفوذ زمین روان‌آب‌ها خاک‌های مغذی دشت‌های ما را از بین می‌برند و همین امر موجب شدت گرفتن فرسایش خاک می‌شود.

وی با بیان اینکه یکی از مشکلات حال حاضر کشور فرسایش خاک است، گفت: چندین برابر استاندارد جهانی در کشور فرسایش خاک داریم؛ چرای بی‌رویه دام در مراتع، کمبود بارندگی، خشکسالی‌ها و فرونشست دست به‌دست هم داده و این فرسایش خاک را تشدید می‌کند.

بیت‌اللهی گفت: وقتی روان‌آب‌ها به‌صورت سیلاب یا پخش‌شدگی آب، خاک را می‌شوید و می‌برد، خاک‌شستگی و فرسایش خاک رخ می‌دهد. ارزش خاک برای کشاورزی در نیم متر اول آن است و بقیه آن مواد مغذی برای کشاورزی نداردکه وقتی فرسایش خاک رخ می‌دهد، این ارزش از بین می‌رود.

به‌گفته این زمین‌شناس، متاسفانه پدیده فرونشست در تمامی استان‌های کشور، غیر از گیلان در حال گسترش است. این معضل در کنار تمامی آثار زیانبار، فرسایش خاک را هم تشدید می‌کند که این موضوع از نظر زیست‌محیطی و کشاورزی خسارات سنگینی را به بار می‌آورد.

رئیس بخش زلزله مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی افزود: وقتی فرونشست در اثر کاهش سطح آب زیرزمینی رخ می‌دهد، رطوبت سطح زمین از بین می‌رود و خاک خشک می‌شود. در این زمان با جریانات جوی سطح بالایی خاک تبدیل به گرد و خاک و از جایی به جای دیگری جابه‌جا می‌شود و مواد معذی آن از بین می‌رود.

بیت‌اللهی بیان کرد: وقتی فرونشست زمین در گستره‌ای رخ دهد، قطع به یقین فرسایش خاک را در آن نقطه خواهیم داشت. در همین حوالی جنوب غرب تهران مساحتی در حدود ۱۸۰۰ کیلومترمربع درگیر فرونشست است و در ورامین، اصفهان و کرمان هم این پدیده را شاهدیم. همچنین در خراسان رضوی، کرمان و اصفهان بیشترین گستره فرونشست و فرسایش خاک را داریم و

بنا بر یک گزارش پژوهشی که در آذر سال ۱۳۹۷ منتشر شد، ۱۷ استان کشور درگیر پدیده فرونشست شده‌اند و روز به روز بر عمق فروچاله‌ها در نقاط مختلف سرزمین ایران افزوده می‌شود. پژوهش‌ها حاکی از آن است که در حال حاضر جز گیلان پدیده فرونشست در تمامی استان‌های کشور با شدت‌های کم و زیاد در حال رخ دادن است. این موضوع موجب شده سرعت فرسایش خاک هم در این استان‌ها افزایش پیدا کند.

علی بیت‌اللهی، رئیس بخش زلزله مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی، در گفت‌وگو با صمت درباره تاثیرات مخرب پدیده فرونشست گفت: از سال ۱۳۵۵ تاکنون نزدیک ۱۳۵ میلیون کیلومترمکعب آب زیرزمینی در کشور ما کم شده است. برای تجسم این میزان هدررفت آب باید گفت این میزان برابر است با استخری با پهنای یک کیلومتر که طول آن از ساحل مازندران تا جزیره قشم است و عمق آن تا صد متر یعنی ۳ برابر عمق متوسط خلیج‌فارس. نتیجه این کاهش میزان آب این است که ۶۰۹ دشت کشور به عارضه فرونشست مبتلا شده‌اند و نرخ فرونشست هر سال حدود ۱۰ سانتیمتر است و در برخی مناطق از جمله جنوب غرب تهران به ۲۴ سانتیمتر هم می‌رسد.

وی تنها ترک خوردن ساختمان‌ها را اثر مهم فرونشست ندانست و گفت: از مهم‌ترین عوارض فرونشست زمین از بین رفتن ظرفیت آبخوانی دشت‌های کشور است که باعث از دست رفتن قابلیت انتقال آب به زیر زمین می‌شود. در این شرایط اگر میزان نزولات جوی در سال‌های آینده بیشتر شود، به‌دلیل کاهش اثر نفوذ زمین روان‌آب‌ها خاک‌های مغذی دشت‌های ما را از بین می‌برند و همین امر موجب شدت گرفتن فرسایش خاک می‌شود.

وی با بیان اینکه یکی از مشکلات حال حاضر کشور فرسایش خاک است، گفت: چندین برابر استاندارد جهانی در کشور فرسایش خاک داریم؛ چرای بی‌رویه دام در مراتع، کمبود بارندگی، خشکسالی‌ها و فرونشست دست به‌دست هم داده و این فرسایش خاک را تشدید می‌کند.

بیت‌اللهی گفت: وقتی روان‌آب‌ها به‌صورت سیلاب یا پخش‌شدگی آب، خاک را می‌شوید و می‌برد، خاک‌شستگی و فرسایش خاک رخ می‌دهد. ارزش خاک برای کشاورزی در نیم متر اول آن است و بقیه آن مواد مغذی برای کشاورزی نداردکه وقتی فرسایش خاک رخ می‌دهد، این ارزش از بین می‌رود.

به‌گفته این زمین‌شناس، متاسفانه پدیده فرونشست در تمامی استان‌های کشور، غیر از گیلان در حال گسترش است. این معضل در کنار تمامی آثار زیانبار، فرسایش خاک را هم تشدید می‌کند که این موضوع از نظر زیست‌محیطی و کشاورزی خسارات سنگینی را به بار می‌آورد.

رئیس بخش زلزله مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی افزود: وقتی فرونشست در اثر کاهش سطح آب زیرزمینی رخ می‌دهد، رطوبت سطح زمین از بین می‌رود و خاک خشک می‌شود. در این زمان با جریانات جوی سطح بالایی خاک تبدیل به گرد و خاک و از جایی به جای دیگری جابه‌جا می‌شود و مواد معذی آن از بین می‌رود.

بیت‌اللهی بیان کرد: وقتی فرونشست زمین در گستره‌ای رخ دهد، قطع به یقین فرسایش خاک را در آن نقطه خواهیم داشت. در همین حوالی جنوب غرب تهران مساحتی در حدود ۱۸۰۰ کیلومترمربع درگیر فرونشست است و در ورامین، اصفهان و کرمان هم این پدیده را شاهدیم. همچنین در خراسان رضوی، کرمان و اصفهان بیشترین گستره فرونشست و فرسایش خاک را داریم و خاک مواد مغذی و اصلی خود را از دست می‌دهد.

وی افزود: براساس ارزیابی در مقیاس کشوری، وسعت و گستردگی پهنه‌های فرونشستی در ایران، حدود ۱۸۵هزار کیلومترمربع (۱۸میلیون و ۵۰۰هزار هکتار) و معادل تقریبی ۱۱درصد از وسعت سرزمینی ایران است، اما در همین بخش از محدوده‌های در معرض خطر فرونشست زمین در ایران، بخش‌های وسیعی از کلانشهرها، شهرهای بزرگ و آبادی‌های متعدد واقع شده که جمعیت ساکن در آنها حدود ۴۹ درصد جمعیت کل کشور را دربرمی‌گیرد که همین امر ریسک فرونشست زمین را دوچندان می‌کند.

استان تهران دارای بیشترین تراکم پهنه‌های فرونشستی است و به‌دنبال آن، استان‌های خراسان‌رضوی، اردبیل و گلستان قرار دارند. استان خراسان‌رضوی باتوجه به مساحت بالای آن، دارای تراکم بالای پهنه‌های فرونشستی است، به‌همین‌دلیل، توجه به مخاطره فرونشست زمین در استان خراسان‌رضوی باید اولویت بالاتری داشته باشد. روستاهای استان‌های خراسان‌رضوی، تهران، گلستان و فارس به‌طورنسبی در معرض قرارگیری بیشتری با خطر فرونشست زمین هستند. استان اصفهان از نظر تعداد شهرهای در معرض خطر فرونشست زمین، در صدر قرار دارد و استان‌های خراسان‌رضوی، فارس و تهران به‌ترتیب در رده‌های بعدی هستند. همچنین، از نظر تعداد جمعیت شهری در معرض خطر فرونشست زمین، استان‌های تهران، خراسان‌رضوی و اصفهان در ۳ رده اول کشوری هستند.

> از مهم‌ترین عوارض فرونشست زمین از بین رفتن ظرفیت آبخوانی دشت‌های کشور است که باعث از دست رفتن قابلیت انتقال آب در زیر زمین می‌شود

۵۰۰ دشت ایران، درگیر فرونشست

حمیدرضا رمضانی، استاد دانشگاه و کارشناس خاک در گفت‌وگو با صمت گفت: متاسفانه استفاده نادرست از منابع آب و خاک موجب شده بسیاری از مناطق کشور دچار فقر منابع آبی و خاکی شوند.

وقتی سفره‌های آب زیرزمینی نابود شوند، زمین دچار مرگ آبخوان می‌شود و متاسفانه این آخرین مرحله از بیابان‌زایی در سطح کره زمین است که به آن فرونشست می‌گویند.

در ایران در مجموع ۶۰۹ دشت وجود دارد که متاسفانه ۵۰۰ دشت دچار فرونشست شده و حدود ۱۰۰ دشت در مرحله بحرانی هستند و به‌عنوان دشت ممنوعه شناخته می‌شوند و کمتر از ۱۰ دشت در وضعیت مانایی و ایستایی قرار دارند. همچنین، به‌دلیل حفر بی‌رویه چاه‌های عمیق و نیمه‌عمیق، فرونشست زمین در کشور به مرز بحرانی رسیده، این در حالی است که طول دوره بازگشت زمین در دنیا ۷۰ هزار سال است. متاسفانه نزدیک یک میلیون حلقه چاه غیرمجاز در کشور داریم که تمام این مسائل باعث شده اراضی زمین غیرقابل‌کشت و به پهنه بیابانی کشور افزوده شود.

به‌گفته رمضانی، نزدیک ۵ میلیون سال زمان می‌برد تا یک سفره زیرزمینی یا آبخوان تشکیل شود؛ آبخوان‌هایی که به‌شکل مویرگی در داخل زمین وجود دارند، اما در کشور ما با بی‌تدبیری روزافزون نابود شده‌اند.

۳۰ هزار آبادی خالی از سکنه

این استاد دانشگاه تاکید کرد: متاسفانه فرونشست زمین به شهرها و روستاها رسیده، اما واقعیت‌ها را به‌دلایلی بازگو نمی‌کنند. بیش از ۳۰ هزار پارچه آبادی در کشور خالی از سکنه شده که اینها موجب افزایش اراضی بیابانی می‌شود.

به‌گفته وی، سالانه در شهرستان دماوند ۲۰ میلیمتر فرونشست زمین داریم، در حالی که استاندارد فرونشست در جهان سالانه ۱.۵تا ۲ میلیمتر است. همچنین، سالانه در ورامین بیش از ۴۰۰ میلیمتر فرونشست زمین داریم. از سوی دیگر، بسیاری از مناطق ایران را تبدیل به منطقه بی‌قرار به‌لحاظ زیست‌محیطی کرده‌ایم؛ مناطقی که دیگر کاربری قبلی خود را ندارند و در آستانه تبدیل شدن به بیابان هستند. این کارشناس خاک در ادامه بااشاره به کشت محصولات آب‌بر در مناطق خشک کشور که موجب افزایش تنش‌های زیست‌محیطی می‌شود، گفت: متاسفانه با جای‌گذاری صنایع آب‌بر و آب‌برترین محصولات کشاورزی در خشک‌ترین استان‌ها تیشه به ریشه محیط‌زیست زده شده است. برای مثال، سطح زیر کشت برنج در اصفهان به ۶ هزار هکتار می‌رسد، در حالی که میزان بارش متوسط اصفهان ۸۰ میلیمتر است و به‌ازای تولید هر تن برنج در این استان بیش از ۳۵ هزار لیتر آب مصرف می‌شود. طبق استانداردهای جهانی، برنج باید در مکان‌هایی که میانگین بارش سالانه آن حداقل ۷۰۰ میلیمتر و میزان تبخیر آن هم به‌طورمیانگین ۷۰۰ میلیمتر در سال است، کشت شود.

وی درباره میزان تخریب جنگل‌های هیرکانی گفت: جنگل‌های هیرکانی شمال ایران در یک دوره زمانی ۴۰ساله کاهش اراضی داشته است؛ جنگل‌هایی که دارای قدیمی‌ترین پوشش گیاهی کره زمین است و عمر آنها به ۴۵ میلیون سال می‌رسد؛ یعنی از پیش از عصر یخبندان این جنگل‌ها توانسته‌اند تاب‌آوری خود را حفظ کنند. متاسفانه طی یک بی‌فرهنگی محض این جنگل‌ها رو به نابودی هستند.

> وقتی سفره‌های آب زیرزمینی نابود شوند، زمین دچار مرگ آبخوان می‌شود و فرونشست رخ می‌دهد

شهرهای بیابانی

این کارشناس خاک ویلاسازی در زمین‌های حاصلخیز را یکی دیگر از نمودهای بیابان‌زایی دانست و گفت: متاسفانه در ۲۵ سال اخیر، ۴ میلیون هکتار زمین کشاورزی را با تغییر کاربری از دست داده‌ایم که این خود نوعی از بیابان‌زایی است. رمضانی در ادامه بیان کرد: با تغییر کاربری زمین‌های کشاورزی در مناطق خوش‌آب‌وهوا که جای آن ویلا یا ساختمان‌های بلندمرتبه ساخته می‌شود و تبدیل زمین کشاورزی به ویلا مصرف آب ۷ برابر می‌شود و این اقدامات هم بر بیابان‌زایی می‌افزاید.

سخن پایانی

فرونشست‌هایی که در ایران اتفاق افتاده به خاطر از بین رفتن خاک است و متاسفانه این روند در کشور رو به افزایش است و در حال حاضر شاهد فرونشست سالانه ۳۰ سانتیمتری خاک در کشور هستیم. باتوجه به فرصت اندکی که برای جلوگیری از بروز بحران‌های زیست‌محیطی خطرناک باقی مانده لزوم پیگیری راهکارها بیش از گذشته احساس می‌شود. برای مثال برای تزریق آب به سفره‌های زیرزمینی، در مواقع بارندگی و در فصل بارش با روش‌های نوین آبخیزداری آب‌های جاری به سفره‌های آب‌های زیرزمینی هدایت می‌شوند تا آبی که در طول سال برداشت شده، برگشت داده شود. همچنین شیوه‌های آبیاری هم جزو موارد مهم در کاهش فرونشست است.

اگر محصولی متناسب با اقلیم مکانی کاشته می‌شود، باید شیوه‌هایی که منجر به صرفه‌جویی بیشتر در مصرف آب می‌شود را به کار گرفت. اغلب شیوه‌های آبیاری در کشاورزی استان اصفهان غرقابی است که آب زیادی در این روش هدر می‌رود.

در واقع روش‌های نوین آبیاری از رویکردهایی است که برخی از کشورهای مترقی به کار گرفتند و توانستند بر فرونشست زمین غلبه کنند.

یادداشت

فناوری با محیط‌زیست چه می‌کند؟

حسین آخانی، استاد دانشگاه تهران و کارشناس محیط‌زیست

تعامل با محیط‌زیست ابعاد گوناگونی دارد که کاربرد فناوری به‌منظور رفع معضلات محیطی یکی از آنها است. امروزه موضوع مهم در بحث تعامل فناوری با محیط‌زیست، کاربرد دستاوردهای فناورانه در بخشی از محیط‌زیست است که باید به رفع معضلات موجود بینجامد، نه اینکه بسان گذشته هدف، بهره‌برداری از طبیعت باشد. از آنجایی که محیط‌طبیعی و انسانی دو عرصه مهم محیط‌زیست هستند، نمی‌توان تعامل فناوری با محیط را به‌عنوان یک نگرش واحد در نظر گرفت و در هر جایی، ابزارهای فناورانه را به کار انداخت. کاربرد فناوری در عرصه‌های طبیعی نظیر تالاب‌ها، جنگل‌ها، کوه‌ها و... نمی‌تواند موثر و سودبخش باشد.

در شرایط فعلی محیط‌زیست، بهترین خدمتی که می‌توان به محیط طبیعی کرد، دور نگه داشتن ابزارهای فناورانه از این عرصه است؛ به‌عبارت‌روشن‌تر، کاربردهای فناورانه چندان به سود این بخش از محیط‌زیست نیست و عموما رویکرد بهره‌برداری و تخریب‌گونه دارد. به‌همین‌دلیل، بیشتر کارشناسان تاکید می‌کنند برای کاهش تخریب یا به‌عبارت‌دیگر جلوگیری از تخریب‌های احتمالی تا حد ممکن محیط طبیعی تحت‌تاثیر ابزارهای فناورانه قرار نگیرد.

پژوهش‌های اخیر نشان می‌دهد اینترنت مسبب ۲ درصد آلودگی‌های کربن در جهان است؛ از آنجایی که محتوای سایت‌ها در دیتاسنترهای بزرگی ذخیره می‌شوند، تامین انرژی آنها مستلزم مصرف میزان برق بالایی است و همین مصرف زیاد برق منبع تولید ۲ درصد از آلودگی دی‌اکسیدکربن جهان است. گفتنی است، این مقدار با آلودگی ناشی از تمام هواپیماهای جهان برابری می‌کند. البته مشکل اصلی در تعدد بالای سرورها نیست؛ از آنجا که این سرورها همیشه روشن هستند، خنک کردن حرارت ناشی از فعالیت زیاد آنها بدون استفاده از مقدار زیادی برق امکان‌پذیر نیست. همچنین، کارخانه‌هایی که سازنده قطعات کامپیوتری هستند، معمولا مواد سمی زیادی از جمله تری‌کلرواتیلن تولید می‌کنند که این ماده بسیار مضر است و ورود آن به آب‌های زیرزمینی منجر به آلودگی وسیع منابع آب شیرین می‌شود. متاسفانه در کارخانه سیلیکون ولی نمونه چنین اتفاقی رخ داد؛ چندی پیش مواد سمی موجود در خاک و آب‌های زیرزمینی از طریق فرآیندی که پیشرانی بخار نام دارد، وارد هوا و سیستم تهویه ساختمان‌ها شد و در نهایت، سیستم تنفسی افراد ساکن در منطقه را با اخلال مواجه کرد. این مواد سمی می‌توانند موجب اختلالاتی در سیستم ایمنی بدن انسان شوند. در نمونه‌ای دیگر، دریاچه شهر بائوتو در کشور چین به‌دلیل استخراج مواد اولیه سخت‌افزارها به یک دریاچه سمی تبدیل شده و سرشار از مواد رادیواکتیو، اسیدی و سمی است، به‌گونه‌ای که نمی‌توان به فاصله چندصد متری آن نیز نزدیک شد. این مواد سمی بیماری‌های مختلفی را برای محیط‌زیست و موجودات زنده به‌دنبال خواهد داشت.

باتوجه به ماهیت فناوری که عموما در راستای رفع مشکلات خلق می‌شوند، کاربرد آنها در محیط‌زیست انسانی منطقی‌تر است. برای مثال، می‌توان از دستگاه‌های پالایش هوا به‌منظور کاهش آلودگی‌ها استفاده کرد.

از آنجایی که ایران رتبه ششم انتشار گازهای گلخانه‌ای را در جهان به خود اختصاص داده، این امر تاثیرات مستقیم بر محیط‌زیست انسانی و افزایش آلودگی‌ها در مقیاس وسیع دارد و کشور را با معضلات جدی روبه‌رو کرده است. پیش‌بینی می‌شود دانش‌بنیان‌ها و فناوران برای کاهش این میزان از انتشار گازهای گلخانه‌ای تولیدات موثرتری داشته باشند.

متاسفانه حیات اقتصاد و صنعت در کشور وابسته به توسعه فرآیندهایی است که مسبب اصلی انتشار گازهای گلخانه‌ای هستند و سیاهه انتشار ایران همپای کشورهای بزرگ صنعتی است، اما هنوز به توسعه کشورهای رده اول در سیاهه انتشار نرسیده‌ایم. به همین دلیل، فعالیت فناوران و شرکت‌های دانش‌بنیان در هر زمینه‌ای که بتوانند در کاهش گازهای گلخانه‌ای موثر باشند، به نفع کشور است.

دولتی بودن صنایع بزرگ در کشور، عامل اصلی انتشار بالای گازهای گلخانه‌ای است؛ بنابراین مقصر اصلی انتشار بالای گازهای گلخانه‌ای در ایران دولت است؛ به همین دلیل تاکنون شرکت‌های کوچک دانش‌بنیانی که توانمندی بالقوه بالایی برای بهبود اوضاع محیط‌زیست دارند، نتوانسته‌اند نقش مهمی در این زمینه ایفا کنند. شاید تذکرات اخیر بین‌المللی، عاملی باشد برای کاربرد بیشتر ابزارهای فناورانه در این حوزه که بی‌شک بدون توان دانش‌بنیان‌ها امکان‌پذیر نیست.

شاید منافع بزرگ دولتی و شبه‌دولتی است که نمی‌گذارد مسیر سبزی را در صنعت و تولید در پیش بگیریم؛ مگر آنکه دانش‌بنیان‌ها تعاملات بیشتری در این عرصه داشته باشند.

توسعه فناورانه حمل‌ونقل جزو آن دسته از حوزه‌هایی است که پیش‌بینی می‌شود به‌منظور ایجاد مسیر سبز در صنعت، دانش‌بنیان‌ها در راستای این هدف، تولیدات ارزنده‌ای داشته باشند.

البته ناگفته نماند تا زمانی که مدیریت کلان کشور نگاه خود را به‌سمت توسعه پایدار تغییر و کشور روابط خود را با دنیا به‌شکل گسترده توسعه ندهد، نمی‌توان به این هدف رسید. تمامی این اقدامات و کاربرد فناوری در محیط‌زیست زمانی به بهبود وضعیت می‌انجامد که ضمانت اجرایی قانونی وجود داشته باشد.

باجه خبر

حمایت بانک پاسارگاد از دانشجویان

بانک پاسارگاد برای شانزدهمین سال پیاپی از رتبه‌های برتر کنکور سراسری تجلیل و آنها را موردحمایت قرار داد.به‌گزارش روابط‌عمومی بانک پاسارگاد، این بانک که همواره فعالیت‌های فرهنگی و ارتقا و رشد علمی کشور را به‌عنوان بخشی از فعالیت‌های خود در راستای اعتلای نام پرآوازه ایران اسلامی موردتوجه قرار می‌دهد، برای شانزدهمین سال متوالی حمایت از نخبگان ملی و استعدادهای کشور عزیزمان را در دستورکار قرار داد و از نفرات برتر پنج گروه آزمایشی کنکور سراسری ۱۴۰۲، با تقدیم رتبه (بورس تحصیلی تا هر زمان که در داخل کشور ادامه‌تحصیل دهند) و اختصاص سهام بانک حمایت کرد.در مراسمی که با حضور مجید قاسمی مدیرعامل بانک پاسارگاد، جمعی از مدیران این بانک و رتبه‌های برتر کنکور سراسری ۱۴۰۲ در محل ساختمان هزاره بانک پاسارگاد برگزار شد، قاسمی ضمن تبریک به رتبه‌های برتر، به گفت‌وگو و تبادل‌نظر با ایشان پرداخت و بر لزوم توجه به ارحام و الطاف الهی و علم و دانش در توسعه همه‌جانبه کشور تأکید کرد. گفتنی است بانک پاسارگاد از سال ۱۳۸۷ تاکنون، از ۲۳۷ نفر از نخبگان و نفرات برتر آزمون سراسری تقدیر به عمل آورده است و حمایت از نخبگانی که درحال‌حاضر در مقاطع کارشناسی‌ارشد، دکتری و پسا دکتری مشغول به تحصیل هستند، همچنان ادامه دارد. این اقدام در راستای تفکر ارزشمند این بانک، با هدف کاهش دغدغه‌های فرزندان و نخبگان جوان کشورمان در راستای کسب دانش و بهره‌مندی از آن در توسعه و رشد ایران عزیز صورت پذیرفته است.

افزایش تسهیلات بانک سپه

بانک سپه در آبان‌ماه سال جاری مبلغ ۲۰ هزار و ۲ میلیارد و ۱۲۴ میلیون ریال تسهیلات خرد به ۱۳ هزار و ۹۷۹ فقره پرونده در حوزه‌های ازدواج، فرزندآوری، قرض‌الحسنه اشتغالزایی و کمک ودیعه مسکن مستأجران اختصاص داده است.به گزارش بانک سپه، این بانک که در زمره بانک‌های برتر در زمینه پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج است، در راستای اجرای تکالیف ابلاغی بانک مرکزی، به ۶ هزار و ۲۸۰ پرونده میزان ۱۳ هزار و ۹۰ میلیارد و ۹۰۰ میلیون ریال تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج با کارمزد ۴ درصد درآبان‌ماه سال جاری پرداخت کرده است.این بانک همچنین در حوزه تسهیلات قرض‌الحسنه فرزندآوری در مدت مذکور ۲ هزار و ۱۶۹ میلیارد و ۴۰۰ میلیون ریال برای ۳ هزار و ۳۷۲ فقره پرونده اختصاص داده است.در همین راستا بانک سپه میزان ۴ هزار و ۵۶ میلیارد و ۲۹۹ میلیون ریال در قالب ۳ هزار و ۲۱۷ فقره پرونده تسهیلاتی قرض‌الحسنه خوداشتغالی به معرفی‌شدگان کمیته امداد امام خمینی(ره) و بنیاد برکت و نیز ۶۸۵ میلیارد و ۵۲۵ میلیون ریال در رابطه با تسهیلات کمک ودیعه مسکن مستأجران بر اساس مصوبه شورای پول و اعتبار برای یکهزار و ۱۱۰ پرونده در مدت مورد اشاره پرداخت کرده است.

پرداخت وام قرض الحسنه به اشخاص حقوقی توسط موسسه اعتباری ملل

موسسه اعتباری ملل در راستای حمایت از کسب وکار اشخاص حقوقی وام قرض الحسنه تا ۵/۷ میلیارد ریال پرداخت می‌نماید. به گزارش روابط عمومی موسسه اعتباری ملل: این موسسه پیرو دستورالعمل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به اشخاص حقوقی (کسب و کارهای خرد و دانش بنیان) وام قرض‌الحسنه حداقل به مبلغ ۵۰میلیون ریال و حداکثر به مبلغ ۵/۷ میلیارد ریال و بازپرداخت حداکثر ۶۰ ماهه براساس میانگین موجودی حساب قرض‌الحسنه پس‌انداز پرداخت می‌نماید. این گزارش می‌افزاید: مدت بازپرداخت تسهیلات جهت تامین سرمایه در گردش و خرید لوازم مصرفی اشخاص حقوقی حداکثر ۱۲ ماهه و تسهیلات جهت توسعه کسب‌وکار اشخاص حقوقی حداکثر ۶۰ ماهه می‌باشد. متقاضیان محترم جهت کسب اطلاعات بیشتر و نحوه افتتاح حساب به سایت رسمی موسسه اعتباری ملل به نشانی www.melalbank.ir و یا شعب موسسه در سراسر کشور مراجعه نمایند.

قدردانی وزارت کار از بانک رفاه کارگران

همکاری سازنده و اثربخش اسماعیل لله‌گانی مدیرعامل بانک رفاه کارگران در راه‌اندازی سامانه جامع امور مجلس و تعامل موثر این بانک در امور مجلس شورای اسلامی، مورد قدردانی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی قرار گرفت.به گزارش روابط عمومی بانک رفاه کارگران، صحبت‌اله رحمانی معاون امور حقوقی و مجلس این وزارتخانه در نامه‌ای خطاب به لله‌گانی، تحصیل دستاوردهای مهم در بانک رفاه کارگران را شایسته اعلام عالی‌ترین مقامات تقدیر و تقریر شریف عبارت «شرف المکان بالمکین» توصیف کرده است.

بر اساس این گزارش در بخشی از این تقدیرنامه آمده است: تحصیل دستاوردهای معظم و ذی‌قیمت در بانک رفاه کارگران که بی‌تردید محصول همت عالی، اهتمام و جهاد جنابعالی و همکاران‌تان و مرهون تدابیر مدبرانه آن برادر گران‌قدر در راهبری مجموعه ستاد و مدیریت‌های استانی آن بانک می‌باشد؛ شایسته اعلام عالی‌ترین مقامات تقدیر و تقریر شریف عبارت شرف‌المکان بالمکین است.

دو محصول جدید بیمه زندگی به سبد محصولات بیمه سامان اضافه شد

گروه بانک و بیمه
editor@smtnews.ir

معاون فنی بیمه های زندگی شرکت بیمه سامان، از افزوده شدن دو محصول جدید بیمه زندگی به سبد محصولات این شرکت خبر داد.شیما آراء با بیان این که میانگین سنی جامعه در حال افزایش است و در نتیجه کشور به طراحی محصولات بیمه زندگی متناسب با نیازمندی‌های سالمندان نیازمند است، گفت: بر همین اساس، طراحی و ارائه محصول مراقبت بلندمدت سالمندی در دستور کار شرکت بیمه سامان قرار گرفت.وی با بیان این که شرکت بیمه سامان، موفق به اخذ مجوز ارائه این محصول از بیمه مرکزی شده است؛ افزود: در ۳ ماه پایانی امسال، این محصول به بازار عرضه خواهد شد.آراء همچنین یکی از نیازمندی‌های مهم افراد در دوران بازنشستگی را دریافت مستمری دانست و تبدیل بیمه عمر به بیمه مستمری را یکی از راه حل‌ها برای مشکلات معیشتی عنوان کرد.وی افزود: شرکت بیمه سامان با توجه به این مساله، طراحی محصول بیمه نامه مستمری را عملیاتی کرد و این محصول نیز به سبد بیمه عمر شرکت اضافه خواهد شد.

معاون فنی بیمه های زندگی شرکت بیمه سامان با بیان این که توسعه فروش بیمه‌های زندگی، جزو اهداف استراتژیک این شرکت است، گفت: اکنون حدود ۴۰ درصد پرتفوی شرکت بیمه سامان را بیمه‌های زندگی تشکیل می‌دهند.او بیمه عمر و تشکیل سرمایه، بیمه سنوات بازنشستگی، بیمه عمر مانده بدهکار، بیمه عمر زمانی انفرادی و بیمه عمر و حوادث گروهی را از جمله محصولات موجود در سبد بیمه زندگی این شرکت عنوان و خاطرنشان کرد: ارائه محصولات و خدمات با کیفیت، باعث جلب رضایت بیمه گذاران شده است، به‌گونه‌ای که در ۸ ماهه اول امسال با رشد ۴۰ درصدی در بیمه‌های زندگی شرکت بیمه سامان، حدود ۱۲۰۰ میلیارد تومان حق بیمه از این محل وصول شده و تعداد بیمه نامه‌های زندگی شرکت به ۵۰ هزار فقره رسیده است.آراء با تاکید بر این که شرکت بیمه سامان، محصولات خود را متناسب با نیاز بازار طراحی می‌کند، اظهار امیدواری کرد با ادامه این روند نه تنها رضایت مشتریان بیش از پیش جلب شود، بلکه ضریب نفوذ بیمه نیز افزایش یابد.

انعقاد تفاهمنامه همکاری بین مجتمع صنعتی اسفراین و گروه ملی صنعتی فولاد ایران

به گزارش روابط عمومی مجتمع صنعتی اسفراین، درپی حضور تیم مجتمع در بیستمین نمایشگاه بین‌المللی متافو تهران، تفاهمنامه همکاری میان مجتمع صنعتی اسفراین و گروه ملی صنعتی فولاد ایران منعقد گردید. این تفاهمنامه درراستای تامین شمش اولیه کارخانه‌های لوله‌سازی گروه ملی صنعتی فولاد ایران از طریق فرایند ریخته‌گری پیوسته و همچنین سایر قطعات مورد نیاز این شرکت منعقد گردیده است.

قائم مقام بیمه مرکزی:

بیمه باید در اولویت مسئولان ارشد کشور قرار گیرد

صنعت بیمه کشور در مسیر ارتقای سطح امنیت اقتصادی، آرامش عمومی و رفع دغدغه های حاکمیت حرکت می کند.مجید مشعلچی که در جمع نخبگان بیمه ای استان خراسان رضوی سخن می‌گفت با اعلام این مطلب افزود: صنعت بیمه، ظرفیت‌های بی نظیر خود را برای پوشش تمامی ریسک‌های کوچک و بزرگ کشور به اثبات رسانده و باید بیش از پیش مورد توجه مسئولان قرار گیرد.قائم مقام بیمه مرکزی، تقویت بیمه های پایه را زمینه ساز و تسهیل‌گر شرکت‌های بیمه بازرگانی دانست و اظهار داشت: نمی شود از صادرکنندگان بیمه نامه تکمیلی توقع داشت که علاوه بر ایفای تعهدات خود بار ناکارآمدی بیمه های پایه را نیز به دوش بکشند.وی پیش بینی کرد که تا پایان سال جاری حدود ۷۰ میلیون پرونده بیمه‌ای در بخش‌های صدور و خسارت تشکیل شود که این عدد هم اکنون در تاکنون در حدود ۴۵ میلیون پرونده است.مشعلچی در همین راستا خاطرنشان کرد: اراده صنعت بیمه بر پرداخت خسارت منصفانه، استوار شده و و در این پرونده حق مردم تا جایی که در بیمه نامه‌ها بوده، پرداخت شد. بیمه‌گران خود را موظف می‌دانند که حقوق بیمه‌گذاران را رعایت کنند.

پیام هادی اویار حسین، نایب‌رئیس هیات‌مدیره و مدیرعامل بیمه پارسیان به مناسبت گرامیداشت روز بیمه

«بیمه به‌عنوان یک نیاز و یک الزام، امروزه در تمام زوایای زندگی و کار انسان‌ها کارکرد خود را به خوبی نشان داده و در این راه جوامع با استفاده از انواع بیمه ها به مدیریت و آینده نگری در حفظ منابع مالی خود تاکید دارند»رشد تکنولوژی و بهره‌گیری از امکانات و فضای دیجیتال و نوآوری های این عرصه باعث تغییرات فراوانی در صنایع و جوامع گردیده که صنعت بیمه نیز می بایست از این فضا استفاده لازم را برده و خود را با تغییرات روز جهان همراه نماید تا بتواند خدمات مطلوب را به جامعه و جهان در حال رشد و تغییر ارایه نماید.

در کشور عزیز ما نیز این صنعت همواره سعی نموده با ارایه خدمات مناسب و مطلوب، موجبات رضایت بیمه گزاران و در مجموع آحاد جامعه را فراهم نماید و امید است در این راه همواره با نگاه رشد و توسعه‌ای، گام های بهتر و محکمتری در خدمت به جامعه بردارد.

اینجانب ضمن تبریک ۱۳ آذر ماه روز بیمه به تمامی دست‌اندرکاران این صنعت در کشور و بخصوص همکاران پرتلاش بیمه پارسیان اعم از کارکنان و نمایندگان آرزوی توفیق و سربلندی همگان را از درگاه خداوند متعال خواستارم

نشان عالی مدیر سال به مدیرعامل بانک مسکن رسید

در هشتمین اجلاس سراسری مدیران نمونه و موفق کشور، نشان عالی مدیر سال با عنوان مدیرتاثیرگذار سال در اقتصاد کشور، به سید عباس حسینی مدیرعامل بانک مسکن اعطا شد.در این نشست که به همت وزارت امور اقتصاد و دارایی و دانشگاه تهران برگزار شد؛ از مدیر عامل بانک مسکن به دلیل فعالیت‌های تاثیرگذار در حوزه اقتصادی و بانکی و در راستای اجرای سیاست‌های دولت در بخش توسعه مسکن و رشد اقتصادی به عنوان مدیر برتر سال قدردانی شد.در این نشست که با حضور علی آقامحمدی، نماینده ولی فقیه در کمیته عالی بیت رهبری و عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام و نیز میرهاشم موسوی مدیرعامل سازمان تامین اجتماعی تشکیل شد؛ سخنران مطالبی را درخصوص نقش مدیران در اقتصاد کشور، راهبری ومدیریت سازمان‌های اقتصادی،بررسی راهکارهای لازم درخصوص مهار تورم و رشد تولید،روش‌های نوین مدیریت در حوزه اقتصاد،بررسی فرصت‌ها و چالش‌های توسعه مدیریت در چشم انداز آینده اقتصاد جامعه ارائه کردند.

سعید خزائی، رییس مرکز تجارت جهانی در ایران یکی از سخنرانان این اجلاس بود که در خصوص آینده پژوهی در مدیریت سخنرانی کرد و همچنین لطف اله سیاهکلی عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی و هادی قوامی عضو هیات علمی دانشگاه فردوسی مشهد نیز مطالبی درخصوص نقش مدیران در مهار تورم و رشد تولید بیان کرد.هشتمین اجلاس سراسری نقش مدیران ارزش آفرین و تاثیرگذار در مهار تورم و رشد تولید چهارشنبه ۸ آذرماه سال جاری در مرکز سالن همایش‌های صداو سیما برگزار شد.

با حمایت های مدیر عامل شرکت فولاد اکسین محقق شد

پس از ۱۲ سال تعاونی مصرف فولاد اکسین صاحب ملک اختصاصی شد

حسین ناطقی، مدیرعامل تعاونی مصرف کارکنان شرکت فولاد اکسین خوزستان در آخرین وضعیت عملکرد تعاونی را تشریح کرد و گفت: رسالت اصلی ما در مجموعه تعاونی مصرف خلق رضایت‌مندی پایدار کارکنان و خانواده محترم آنان می باشد،در همین راستا با همدلی اعضا محترم هیات‌مدیره تعاونی اقدامات خوبی برای اولین بار در سال جاری انجام گرفته است.

ناطقی با اشاره به موفقیت‌های اخیر در تعاونی شرکت عنوان کرد: با حمایت‌های محمدی مدیر عامل شرکت فولاد اکسین خوزستان و اعضای هیات‌مدیره آن شرکت پس از ۱۲ سال تعاونی مصرف کارکنان صاحب یک ملک اختصاصی با شرایط ویژه شد که تا نوروز ۱۴۰۲ بمنظور رفاه پرسنل و در راستای ارائه خدمات بلاواسطه افتتاح خواهد شد.

مدیر عامل شرکت تعاونی افزود: صورت‌های مالی به خوبی می‌تواند به عملکرد یک مجموعه نمره بدهد و یا آن را مورد ارزیابی قرار دهد که خوشبختانه با هم‌افزایی همه‌جانبه ارکان مدیریتی در شرکت فولاد اکسین و پیگیری‌های هیات‌مدیره این تعاونی توانستیم توفیقات بسیاری را برای اولین بار به ارمغان آوریم و امید است تا پایان سال جاری رکوردهای خود را بیش از پیش اعتلا بخشیم.

وی در پایان گفت: تنوع خدمات تعاونی، رضایت‌مندی اعضا و سهامداران، حضور فعال و سازنده در عرصه تعاون و تعاون‌گری، سرمایه گذاری جهت ملک تجاری برای راه‌اندازی کلان فروشگاه، میزان گردش مالی تعاونی، افزایش تعداد سهامداران بالغ برهزار نفر و ایفای نقش موثر در میان تعاونی‌های استان از عمده‌ترین دلایل تحول و موفقیت‌های این تعاونی می باشند که تمام این توفیقات مرهون حمایت‌های مدیرعامل شرکت فولاداکسین خوزستان می‌باشد.

هلدینگ پتروپالایش اصفهان طی ۲ هفته ۲ مقام برتر کشوری را کسب کرد

هلدینگ پتروپالایش اصفهان طی ۲ هفته متوالی ۲ مقام برتر کشوری در هجدهمین جشنواره ملی انتشارات روابط عمومی کشور و هشتمین اجلاس نشان عالی مدیر سال را به خود اختصاص داد.به گزارش روابط عمومی و بین‌الملل هلدینگ پتروپالایش اصفهان، هلدینگ پتروپالایش اصفهان طی ۲ سال اخیر با تغییر در سطح مدیریت و به دنبال آن تغییر در رویکرد، اهداف و برنامه‌های این مجموعه موفقیت‌های زیادی را در سطح ملی وحتی بین‌المللی به دست آورده است.این موفقیت‌ها در همه حوزه‌های سودآوری، کیفیت تولید، نحوه مدیریت، مشتری مداری، حوزه مسئولیت اجتماعی، تولیدات فرهنگی و رسانه‌ای و ... بوده است.در این راستا یادآور می‌شویم که این هلدینگ طی دوهفته متوالی موفق به کسب چندین نشان برتر در ۲ جشنواره شامل هشتمین اجلاس نشان عالی مدیر سال و هجدهمین جشنواره ملی انتشارات روابط عمومی کشور شد.گفتنی است با برنامه ریزی و روند اجرای پروژه‌ها در همه بخش‌ها در هلدینگ پتروپالایش اصفهان این موفقیت‌ها ادامه دار خواهد بود.

بازدید قائم مقام و معاون اعتبارات بانک تجارت از شرکت فولاد سرمد ابرکوه

در راستای توسعه فعالیت‌های مشترک بانک تجارت و شرکت فولاد سرمد ابرکوه، قائم‌مقام و معاون اعتبارات بانک از این شرکت بازدید کردند.

به گزارش روابط عمومی شرکت فولاد سرمد ابرکوه، در این برنامه که مدیرعامل و جمعی از مدیران شرکت حضور داشتند، پس از بازدید از سایت نورد، طرح‌های توسعه‌ای واحد فولادسازی، واحد آهن اسفنجی و واحد کلاف‌سازی، جلسه مشترک برگزار شد.

در این جلسه در زمینه ارائه خدمات بانک تجارت به فولادسرمد ابرکوه به ویژه انتشار اوراق مشارکت در آینده نزدیک بحث و تبادل نظر شد.علیرضا رحیم مدیرعامل شرکت اظهار امیدواری کرد با گسترش این تعاملات خوب، بانک‌ها و صنایع می‌توانند دست در دست یکدیگر شرایط دستیابی به اهداف اقتصاد مقاومتی را تسهیل کنند.

وضعیت نگران کننده خاک خوزستان

کیفیت اراضی کشاورزی رو به افول است

گروه استان‌ها
editor@smtnews.ir

خاک به عنوان یکی از مهم‌ترین عناصر حیاتی برای تولید و به عنوان ثروت خدادادی از اهمیت بسیاری برخوردار است که صیانت آن به عنوان میراث گذشتگان برای آیندگان ضروری است. این منبع حیاتی نقش به سزایی در تولید و حفظ محیط‌زیست ایفا می‌کند، از فراهم کردن بستری برای زندگی بشر تا تولید انواع مواد غذایی گرفته و حفظ اکوسیستم از اهمیت برخوردار است. با این وجود هنوز اهمیت خاک برای جوامع مختلف به درستی تبیین نشده و همین امر باعث حساسیت زیادی در خصوص حفظ این منبع حیاتی وجود نداشته باشد. به گفته کارشناسان درحال‌حاضر سهم سرانه هر ایرانی از کل اراضی کشاورزی کمتر از ۰.۱۸ هکتار است که این میزان با سرعت زیاد در حال کاهش است این در حالی است که طبق اعلام سازمان غذا و کشاورزی، حد بحرانی سهم سرانه اراضی کشاورزی حدود ۰.۱۴ هکتار است.

به گفته استاد گروه خاکشناسی دانشگاه چمران اهواز و عضو هیات علمی انجمن علوم خاک ایران، ضرورت آگاهی دادن و بیان اهمیت خاک سالم و حمایت از مدیریت پایدار منابع خاک باعث شده روزی به نام روز جهانی خاک نامگذاری شود.

به گفته احمد لندی، خاکشناسان به دنبال تامین غذای سالم و مغزی به منظور تضمین زندگی سالم و فعال بدون به خطر انداختن اکوسیستم‌ها هستند چرا که خاک نیز مانند هوا و آب برای زندگی ضروری است.

وی ادامه داد: خاک بستر زندگی انسان است، بیش از ۹۵ درصد مواد غذایی ما از خاک تهیه می‌شود و رکن مهم اکوسیستم و تعدیل‌کننده تغیرات اقلیمی است.

این استاد گروه خاکشناسی دانشگاه چمران اهواز ادامه می‌دهد: با داشتن خاک سالم، هر متر مکعب از آن می‌تواند ۲۵۰ هزار لیتر آب نگهداری کند این در حالی است که اگر بر اثر سهل‌انگاری و عملکرد بد، فرسایش خاک را نمی‌توان جبران کرد.

لندی با اشاره به اینکه خاک حتی از آب نیز اهمیت بیشتری دارد گفت: بی‌توجهی به مبانی محیط‌زیست گاهی چنان مشکلاتی ایجاد می‌کند که قابل جبران نیست.

طبق برآوردهای وزارت کشاورزی امریکا، به ازای هر تن فرسایش خاک حدود ۲۸ دلار خسارت در ابعاد مختلف به کشور وارد می‌شود؛ بر این اساس خسارت سالانه فرسایش ۲ میلیارد تن خاک در ایران، افزون بر ۵۰ میلیارد دلار برآورد شده که به شدت مورد غفلت قرار گرفته است.

وی می‌گوید: خاک بزرگ‌ترین توزیع‌کننده آب در دنیاست و بررسی‌های جهانی نشان داده که رطوبت خاک بیش از هشت برابر رطوبت تمام رودخانه‌هاست در واقع رطوبت خاک موجب توسعه پوشش‌های گیاهی و مرتع می‌شود. بنابراین حل مشکل آب کشور بدون درنظر گرفتن مشکل خاک امکان‌پذیر نیست و باید برای حل مشکل آب به خاک توجه شود.

لندی با بیان اینکه ۸۰ درصد کشت‌های کشور دیم است که ۶۰ درصد غذای ما را تولید می‌کند ادامه داد: تحقیقات نشان داده با وسعت تخریب فعلی اراضی، ۶۰ سال دیگر فقط می‌توان برای جمعیت جهان غذا تهیه کرد در حالی که برای تامین غذای انسان‌ها تا سال ۲۰۵۰ باید ۶۰ درصد تولید محصولات کشاورزی افزایش یابد.

وی به مشکلات خاک‌ها اشاره می‌کند و می‌گوید: فرسایش، تغییر کاربری اراضی، کمبود مواد آلی، کاهش حاصلخیزی، شوری، آلودگی و تنوع زیستی، از جمله مشکلات خاک است در نتیجه توسعه استقرار حکمرانی خاک و سیاست‌های مرتبط با آن، توسعه سرمایه‌گذاری در مدیریت پایدار خاک، تحقیقات با تاکید بر خاک و آموزش موثر و بسط برنامه‌های خاک باید در اولویت باشد.

لندی ادامه می‌دهد: خاک‌ها تنها ۲۳ درصد از بستر زمین را تشکیل می‌دهند و باید در حفظ و نگهداری آن کوشا باشیم.

اخبار نگران‌کننده درباره خاک

یک عضو هیات علمی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی استان خوزستان نیز می‌گوید: منابع طبیعی یکی از نهاده‌های مهم در فرآیند تولید بوده و به ۲ نوع تجدیدپذیر مانند جنگل‌ها، مراتع حیوانات، گیاهان، و تجدیدناپذیر مانند خاک و معادن تقسیم می‌شوند؛ خاک از لحاظ وسعت و کیفیت روز به روز در حال تخریب و از بین رفتن است و چنین انتظار می‌رود که بشر با کاهش تامین مایحتاج خود به ویژه غذا در آینده بیشتر از قبل دست به گریبان خواهد بود.

به گفته سیروس جعفری، با وجود اهمیت خاک برای تداوم زندگی بشری، اخبار نگران کننده‌ای در این حوزه به گوش می‌رسد.

این عضو هیات علمی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی استان خوزستان، آبیاری بی‌رویه با آب شور یکی از معضلات خاک‌ها محسوب می‌شود که نمونه بارز آن در برخی نقاط استان خوزستان از جمله مناطق شمالی باعث مشکلاتی شده است.

به گفته جعفری، علاوه بر کاهش سطح اراضی قابل استفاده برای زراعت، کیفیت اراضی نیز در حال کاهش است.

وی تصریح کرد: عواملی چون آبیاری بی‌رویه با استفاده از آب‌های شور، بی‌توجهی به ظرفیت اراضی برای بهره‌برداری، تغییر کاربری اراضی بدون توجه به استعداد آن، تغییرات رژیم هیدرولوژی زیست بوم‌ها، از بین بردن پوشش گیاهی بومی منطقه در اثر خشکسالی‌های انسان ساز و عدم امکان توسعه مجدد آن، عدم به کارگیری فن‌آوری‌های نوین در بهره‌برداری از اراضی، عدم استفاده از تناوب کشت خاک را تحت تاثیر قرار می‌دهد.

تنها یک میلیون هکتار خاک سالم داریم

علیرضا جعفرنژادی معاون پژوهشی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان خوزستان نیز به چالش‌های مهم خاک‌های خوزستان با نگرش خاک‌های کشاورزی اشاره کرده و می‌گوید: انسان از دیرباز به اهمیت منابع خاک پی برده و از آن برای تهیه غذای خودش غذا تهیه کرده برای همین برایش ارزش قایل است.

به گفته وی، تغییرات اقلیمی خواه یا ناخواه کشاورزی را دستخوش تغییر کرده و باعث شده کربن به جای خاک در اتمسفر باشد؛ دنیا در حوزه خاک دچار محدودیت و چالش است و این موضوع فقط خاص استان ما نیست.

این پژوهشگر با اشاره به اینکه میزان خاک‌های درجه یک کشور درحال‌حاضر یک میلیون هکتار است افزود: از طرف دیگر در جایی از کره زمین با محدودیت آب واقع شدیم و قرار گرفتن در کمربند خشک زمین نیز مزید بر علت است.

جعفرنژادی به چالش‌های عدیده خاک‌ها در کشور و خوزستان اشاره کرده و می‌گوید: یکی از مهم‌ترین چالش‌ها میزان مواد آلی خاک‌های کشور محسوب می‌شود. در واقع یکی از محدودیت‌های خاک کشور، محدودیت شوری است؛ از هشت میلیون هکتار اراضی آبی، ۳.۳ میلیون هکتار آن محدودیت شوری دارند از طرف دیگر با انواع تنش‌ها از جمله سرما، گرما، آفات، خشکی و بارندگی‌های سیل آسا در کشور و استان خوزستان مواجه هستیم.

به گفته جعفرنژادی، خاک‌های خوزستان جوان هستند و فعل و انفعالات زیادی روی آنها انجام نشده است به طوری که اراضی بدون محدودیت قابل کشت خوزستان حدود ۳.۱۵ درصد کل اراضی است.

برخورداری اندک خوزستان از خاک‌های باکیفیت

وی ادامه می‌دهد: ۱۴.۱ درصد از اراضی کلاس ۲ و ۱۸.۵ درصد از خاک‌های کلاس سه قابل کشت است در واقع خوزستان در داشتن خاک‌های باکیفیت نیز محدودیت دارد. شوری خاک، یکی از مهم‌ترین محدودیت‌های خاک‌های خوزستان است

این پژوهشگر به تحقیقی که در خصوص شوری خاک خوزستان انجام داده اشاره کرد و می‌گوید: طی بررسی‌های صورت گرفته سال ۱۳۹۹ از وضعیت خاک‌های استان، مشخص شد شوری ۳۷ درصد خاک‌های حوزه کشاورزی، بیشتر از چهار دسی زیمنس بر متر بوده؛ این میزان در سال ۱۴۰۰ به ۶۰ درصد رسیده یعنی ۲۳ درصد خاک‌های خوزستان بیشتر شور شده است.

جعفرنژادی، یکی از مهم‌ترین دلایل شوری خاک‌های خوزستان را کیفیت آبهای ورودی به مزارع دانسته و ادامه می‌دهد: اگر شوری آب ورودی کشاورزی را ۲ دسی زیمنس بر متر در نظر بگیریم، حدود یک هزار و ۲۸۰ میلی گرم نمک در یک لیتر آب دارد که باید شیوه کشت و آبیاری مدیریت شود.

این پژوهشگر یکی دیگر از چالش‌های خاک‌های خوزستان را ph عنوان کرد و گفت: میانگین ph خاک‌های خوزستان ۷.۴ است که تقریبا بعد از ۱۰ سال این میزان دستخوش تغییر نشده و چالش ایجاد می‌کند زیرا محدوده ph خاک ما به گونه‌ای است که عناصر را به مرحله تثبیت می‌کشاند.

خاک‌های خوزستان آهکی است

وی یکی دیگر از چالش‌های خاک‌های کشاورزی خوزستان را وضعیت آهکی آنها عنوان کرد و توضیح داد: میانگین میزان آهک در خاک‌های خوزستان ۴۶.۳ درصد است یعنی با خاک فوق‌العاده آهکی مواجه هستیم.

جعفرنژادی به میانگین آهک در خاک برخی شهرستان‌ها اشاره کرده و می‌گوید: در سال ۱۳۹۰، ۲۰ درصد خاک‌های خوزستان دارای کربن آلی کمتر از نیم بودند در صورتی که در سال ۱۴۰۰ به ۲۵ درصد رسیدند؛ میزان کربن آلی در ۷۸ درصد از خاک‌های موردمطالعه کمتر از یک درصد بوده در صورتی که در سال ۱۴۰۰ به ۹۰ درصد تغییر کرد که یک زنگ خطر محسوب می‌شود چون با کاهش ارگانیک کربن در خاک، جمعیت میکروبی نیز کم شده و در این حالت اوره تبدیل نمی‌شود.

جعفرنژادی میزان کربن در خاک‌های کشور و خوزستان را ۸۳.۳ درصد اعلام کرد و افزود: وضعیت کربن آلی در کشور مطلوب نیست و با افزایش میزان کربن آلی به میزان یک درصد در خاک ها، طبق مطالعات انجام شده ۳۰۰ کیلوگرم بر عملکرد گندم افزوده می‌شود.

خاک‌ورزی شدید، دلیل کاهش مواد آلی خاک

این پژوهشگر خاک، خاک‌ورزی شدید خاک را از مهم‌ترین علل کاهش مواد آلی خاک ذکر کرد و گفت: خاک‌ورزی مرسوم نتوانسته مواد آلی را در خاک نگه دارد؛ درصد کمبود عناصر غذایی در فاصله زمانی سال ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ به گونه‌ای است که ec بیشتر از چهار در خاک طی این مدت به ۶۰ درصد رسیده است.

وی نامناسب بودن فرمول‌های کودی و تک عنصری بودن کودهای شیمیایی را یکی دیگر از عوامل محدودیت تولید عنوان کرد.

جعفر نژادی معتقد است: برخی کشاورزان خرده پا اصلا توجهی به حرف کارشناسان نکرده و در برابر توصیه‌های کارشناسی مقاومت می‌کنند.

معاون پژوهشی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان خوزستان توضیح داد: علاوه بر موارد ذکر شده، آتش زدن بقایای گندم نیز از معضلاتی است که با وجود اقدامات فرهنگی انجام شده موفق به ممانعت نشدیم این در حالی است که بر اساس یک مطالعه صورت گرفته بعد از ۱۷ سال میزان کل کربن آلی خاک حدود ۲ تن کاهش یافته و این همان چیزی است که موجب تغییر اقلیمی می‌شود.

به گفته وی، تجویز یک کود در همه شرایط یکی از محدودیت‌های دیگر محسوب می‌شود چون می‌توان برای هر کشت یک نسخه پیچید.

جعفرنژادی به وضعیت حاصلخیزی خاک‌های استان خوزستان با دیدگاه خاک‌های کشاورزی در سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ می‌پردازد و می‌گوید: طی این مدت، ec خاک خوزستان افزایش یافته در حالی که پتاسیم، آهن و عناصر ریزمغذی خاک عمدتا کاهش یافتند؛ با وجود تمام اقدامات در مراکز تحقیقاتی وضعیت خاکی برای تولید و بهره‌برداری، نامطلوب است.

این پژوهشگر خاک رعایت نکردن برنامه محوری را یکی دیگر از محدودیت‌های موجود کشاورزی استان دانسته و می‌افزاید: از سال ۱۳۹۳ تلاش شد برنامه محوری مصرف کود در خوزستان نهادینه شود تا کشاورز بداند گیاهش در چه مرحله‌ای است و چه کودی نیاز دارد؛ خوزستان یکی از استان‌های پیشرو در این زمینه محسوب می‌شود و تمام برنامه‌های غذایی در دست کشاورزان خوزستانی است.

وی به پدیده بدمصرفی کود اشاره کرد و گفت: میزان کود مصرفی بیشتر از نیاز است و یا نابهنگام کود مصرف می‌شود؛ در کشور ما مشکل بخش کشاورزی در توجه نکردن به عناصر غذایی آب و خاک، بی‌توجهی به فیزیک خاک و بیماری‌های آن خلاصه می‌شود و برای حل این مشکل باید منابع آب و خاک و بقیه نهاده‌ها مدیریت شود.

تحقیقات نشان داده با وسعت تخریب فعلی اراضی فقط تا ۶۰ سال دیگر می‌توان برای جمعیت جهان غذا تهیه کرد

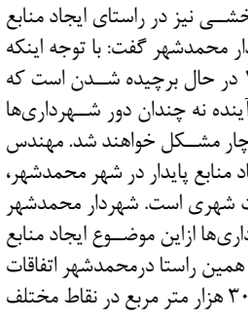
میانگین میزان آهک در خاک‌های خوزستان ۴۶.۳ درصد است؛ یعنی با خاک فوق‌العاده آهکی مواجه هستیم

سخن پایانی

با توجه به ضرورت اهمیت خاک برای تداوم زندگی بشری و بیان آمار نگران‌کننده در خصوص این عنصر طبیعی انتظار می‌رود وضعیت بحرانی موجود برای قشرهای مختلف به ویژه کشاورزان تشریح شود و با ارائه برنامه‌های فرهنگی، آموزشی و ترویجی بهره برداران خاک را نسبت به این موضوع حساس کرد تا شاهد فرسایش بیش از پیش خاک نباشیم. حمایت از کشاورزان، آموزش و ترویج، تقبل برخی هزینه‌ها توسط دولت از دیگر راهکارهایی است که بسیاری از کارشناسان برای برون رفت از این وضعیت موثر می‌دانند.

روی خط خبر

ایجاد منابع درآمدی پایدار اولویت مدیریت شهری

مهرداد حسن‌زاده، شهردار محمدشهر در نشست بررسی مسائل شهرهای شهرستان کرج که در شورای اسلامی شهر محمدشهر برگزار شد ضمن خوش آمد گویی به میهمانان حاضر در جلسه گفت: در جهت مباحث مشترک فی مابین شهر محمد شهر، شهر مهربانی و مناطقی که مشترکاتی داریم این جلسه برگزار شده است که انشالله خروجی مطلوبی داشته باشد. به گزارش خبرنگار صمت از استان البرز، شهردار محمد شهر افزود: بودجه سال ۱۴۰۲ این شهر، ۵۴۷ میلیارد و ۷۰۰ میلیون تومان مصوب شده که حدود ۵۴ درصد آن یعنی ۳۰۰ میلیارد تومان صرف اعتبارات عمرانی است. وی تصریح کرد: به نظر می‌رسد تا پایان امسال، نیاز به متمم و افزایش بودجه در سرفصل‌های عمرانی داشته باشیم. شهردار محمدشهر گفت: از ابتدای امسال نیازهای شهر احصا و به کمیسیون عمران شورای اسلامی شهر ارائه شده و اولویت‌ها تعیین شد که اسناد مناقصه تهیه شدو پیمانکاران انتخاب شدند، پروژه‌ها ی عمرانی با سرعت و دقت آغاز شد. حسن زاده ادامه داد: حدود ۱۸۰ هزار مترمربع از معابر سطح شهر آسفالت شده، بیشترین رویکرد ما فارغ از وظایف ذاتی مدیریت شهری شامل بهسازی عبور و مرور، توسعه و تجهیز پارک‌ها و همچنین بخشی نیز در راستای ایجاد منابع درآمدی پایدار است. شهردار محمدشهر گفت: با توجه اینکه جرائم کمیسیون ماده ۱۰۰ در حال برچیده شدن است که درصورت اصلاح قوانین درآینده نه چندان دور شهرداری‌ها در زمینه درآمدهای پایدار دچار مشکل خواهند شد. مهندس حسن‌زاده تصریح کرد: ایجاد منابع پایدار در شهر محمدشهر، شهر مهربانی اولویت مدیریت شهری است. شهردار محمدشهر افزود: تنهاراه نجات شهرداری‌ها ازاین موضوع ایجاد منابع درآمدی پایدار است که در همین راستا درمحمدشهر اتفاقات خوبی رقم خورده که شامل ۳۰ هزار متر مربع در نقاط مختلف سطح شهر در خصوص ایجاد منابع پایدار کلنگ زنی شده که شامل پارکینگ طبقاتی درزمینی به مساحت ۱۵۰۰متر زیربنا وحدود سه هزارمترمربع شامل پنج طبقه پارکینگ باظرفیت حدود ۱۵۰ پارکینگ و۱۵باب مغازه تجاری درهمکف، بازارچه زیتون با مساحت ۱۱ هزار و ۷۰۰ متر مربع زیر بنا شامل ۱۴۰ پارکینگ که با مشارکت بخش خصوصی آغاز به کار کرده است همچنین بازارچه نارنج با مساحت ۳ هزارو ۱۵۰ متر مربع که معروف به شهید کریم زاده و بازارچه دیگری در وردی جعفرآباد احداث می‌گردد که با پنج هزار مترمربع بنای مفید بازارچه است وی اظهار کرد: محمدشهرو مناطق ۲، ۹ و ۳ شهرداری کرج دارای حرائم مشترکی با یکدیگر هستند که این موضوع عبور و مرور شهروندان را با مشکلاتی مواجه کرده است، سال گذشته بخشی از مسیر منتهی به محمدشهر روکش آسفالت شد اما قسمتی از آن باقی مانده که تقاضا داریم این دو لاین غرب و شرق بهسازی و آسفالت شود. حسن زاده تصریح کرد: خیابانی مشترک بین شهرداری‌های محمدشهر، مشکین دشت و منطقه دو کرج که به بلوار بسیج معروف است که در بودجه سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ اعتباری برای زیرسازی و جدول‌گذاری آن توسط شهرداری محمدشهر انجام شدکه مقرر شد آسفالت این مسیر را نیز شهرداری کرج تقبل کند که در صورت انجام این اقدام هم بار ترافیکی محمدشهر کاهش می‌یابد و هم راهی برای اتصال به مشکین دشت و شهرستان فردیس باز می‌شود. حسن زاده ادامه داد: در راستای تجهیز نوسازی مدارس اعتبار ۱ میلیارد تومان هزینه شده، سال گذشته محمد شهر به عنوان شهر فرهنگی استان معرفی شد.

بازنگری در برنامه ۱۴۰۵ اصفهان با روش تحلیل لایه‌ای

بهروز راعی: معاون برنامه‌ریزی و توسعه سرمایه انسانی شهرداری اصفهان گفت: در بازنگری برنامه پنج‌ساله ۱۴۰۵ اصفهان، از روشی جدید با نام تحلیل لایه‌ای علت‌ها استفاده شده است. به گزارش خبرنگار صمت از استان اصفهان سعید ابراهیمی با اعلام این خبر گفت: در بازنگری برنامه ۵ ساله ۱۴۰۵ شهرداری اصفهان، از روشی جدید با نام تحلیل لایه‌ای علت‌ها استفاده کردیم. وی گفت: بر اساس این روش یک سطح آشکار از مشکلات وجود دارد، اما دلیل و علت واقعی پدیده‌ها و مشکلات سطوح پنهان است که دیده نمی‌شود که علل سیستمی، گفتمان غالب و استعاره‌ها و اسطوره‌های پس‌ذهنی افراد به عنوان لایه‌های پنهان در این روش بررسی می‌شود. ابراهیمی تصریح کرد: به‌عنوان نمونه در خصوص مشکل شلوغی شهرها، در روش تحلیل لایه‌ای علت‌ها علل سیستمی این مشکل را وجود امکانات در شهرها و به‌تبع آن شلوغی معرفی می‌کنند و در سطح بالاتر، گفتمان حاکم و غالب درباره این مشکل عنوان می‌شود که شهر از روستا بهتر است یا شهر بزرگ‌تر از روستا است. وی افزود: همچنین در سطح بالاتر، این روش طبق استعاره بیان می‌کند که ماهی کجا بزرگ می‌شود؟ در اقیانوس؛ پس باید در فضای بزرگ همچون شهر زندگی کرد تا بزرگ شد. این استعاره به معنی تشویق مردم برای حضور در شهرها است. ابراهیمی گفت: بر این اساس استعاره‌ها و اسطوره‌های موجود در ذهن افراد باید اصلاح شود تا مشکل اصلی رفع شود، استعاره مقابل این مطلب آن است که «کوچک، زیبا است» و همیشه بزرگی خوب نیست؛ بنابراین از روش تحلیل لایه‌ای علت‌ها برای شبکه مسائل استفاده کردیم و ویژگی این روش آن است که متناسب با سطح مشکل، راهکار مقابله با آن را در همان سطح و لایه معرفی می‌کند. معاون برنامه‌ریزی و توسعه سرمایه انسانی شهرداری اصفهان درباره تدوین برنامه اصفهان ۱۴۱۰ هم گفت: پس از تدوین برنامه راهبردی ۱۴۱۰ و به‌منظور تعیین نقاط تمرکز مجموعه شهرداری اصفهان شامل ستاد (شهرداری مرکزی)، سازمان‌ها و مناطق در سال اول اجرایی شدن برنامه، راهبردهای اولویت‌دار برنامه در سال ۱۴۰۳ طی جلسات مختلف با حضور ذی‌نفعان مشخص شد.

سه‌شنبه
۱۴ آذر ۱۴۰۲- ۲۱ جمادی‌الاول ۱۴۴۵ - ۵ دسامبر ۲۰۲۳- شماره ۲۴۶۲-پیاپی ۳۷۸۰

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»

مدیرمسئول: عاطفه خسروی

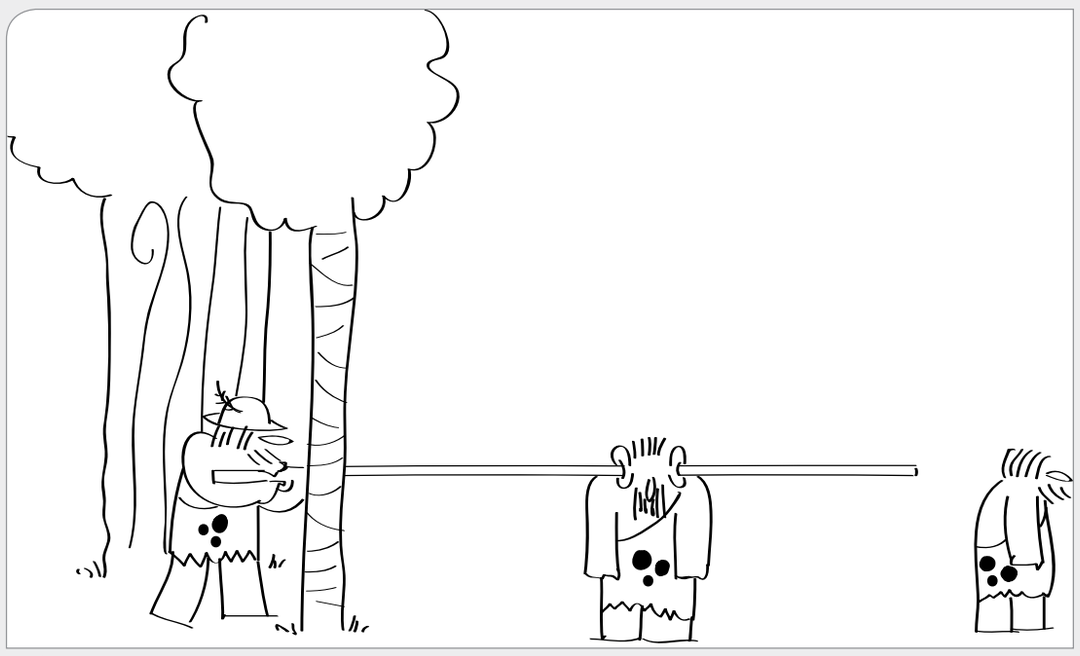
سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۰۳۵۱۰۰۹۴۲
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر:(داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶- کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: صمیم

www.smtnews.ir
telegram.me/smtnews
info@smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

تشدید آلودگی از عواقب انحصار زمین است

هوا جان می‌گیرد

بر اساس آمار رسمی، در بازه ۵ ساله ۷۵ هزار نفر بر اثر آلودگی هوا جان خود را از دست داده‌اند. این در شرایطی است که طبق پژوهش‌های انجام شده در تهران تراکم ساختمانی یکی از عوامل تعیین‌کننده در ایجاد آلودگی هوا بوده و پایه‌گذار این بلندمرتبه‌سازی، انحصار زمین و عدم گسترش محدوده شهری است.

عکس: صمت

حبس هوا در تهران با بلند مرتبه‌سازی

طبق پژوهش‌های انجام شده بلندمرتبه‌سازی مخصوصا در غرب تهران یک عامل تعیین‌کننده در کاهش کیفیت هوا است. اما می‌توان رد پای دیگر متهمان این فاجعه زیستی را در سیستم حمل‌ونقل و جانمایی اشتباه صنایع و مسائل نظیر آن جست‌وجو کرد. در گزارش مرکز پژوهش‌ها در این مورد آمده است که خودروها، موتورسیکلت‌ها و سیستم حمل‌ونقل عمومی، مصرف انرژی در صنایع و بخش خانگی، پایانه‌های مسافربری و جایگاه‌های سوخت، الگوی نامناسب توسعه شهری و توسعه نامتوازن شهرها از عوامل آلودگی هوا و تشدید آن هستند.

نکته مهمی که در گزارش مرکز پژوهش‌ها با عنوان «بررسی مطالعات منشا یابی آلودگی هوا در کشور به همراه ارائه راهکارهای بهبود» بر آن تاکید شده، آن است که سهم‌بندی منابع نامبرده درمکان‌های جغرافیایی مختلف گوناگون است.

آنچه مشخصا درباره تهران صدق می‌کند آن است که ۴۷ درصد از غلظت مواد آلاینده از منابع سیار ناشی می‌شود. بنابراین تنظیم برنامه هدفمند برای کیفیت هوا که متناسب با کالبد شهری تهران باشد، تاثیر معناداری در بهبود مدیریت سلامت هوا دارد چرا که با وجود جریان مناسب حرکت هوا منابع سیار آلودگی سریع‌تر از فضای شهر خارج می‌شوند.

اما همان‌طور که به آن اشاره شد، الگوی نامناسب توسعه شهری تهران از عوامل بسترساز ایجاد آلودگی است چرا که از عمده مسائلی که توجه به آن در سطوح مختلف شهر می‌تواند باعث خروج آلودگی از محیط شود، نحوه جریان حرکت هوا در بین ساختمان‌ها است. این بخش تحت تأثیر ارتفاع ساختمان‌ها و حجم توده ساخته شده قرار می‌گیرد. تهران با تراکم شهری ۱۴۴ نفر بر هکتار، توان ایجاد جریان هوا را در خود نخواهد داشت. همین حبس هوا در تهران عاملی است برای کاهش چشمگیر کیفیت هوا.

آثار توسعه اشتباه شهر

احمدرضا مقیمی، بوم‌شناس و فعال محیط‌زیست عامل اصلی بحران‌های محیط زیستی از جمله آلودگی هوا را الگو اشتباه توسعه شهری می‌داند، وی در این باره در گفت‌وگو با مهر توضیح داد: به صورت کلی در تهران و کلانشهرها الگو توسعه شهری برای زیست مطلوب نیستند. در جهان سومی که ما در آن واقع هستیم سرانه‌های شهری مناسب برای مردم شهرها از جمله تهران در نظر گرفته نشده است و با الگوی مطلوب شهری فاصله زیادی داریم. تراکمی که در تهران و کلانشهرها وجود دارد، مشکلات محیط زیستی مانند آلودگی هوا و از بین رفتن منابع طبیعی را به همراه داشته است که دود آن مستقیم به چشم مردم می‌رود. این فعال زیست‌محیطی با اشاره به لزوم استفاده از زمین‌های دارای قابلیت ساخت در اطراف کلان‌شهر تهران، ادامه داد: در حالی تراکم ساختمانی در تهران و کلانشهرها بسیار بالا است که زمین‌های موجود در حاشیه شهر غالبا قابلیت ساخت‌وساز دارند، در نتیجه باید آن بخشی که دارای قابلیت است حتما زیر ساخت‌وساز برود. به تبع این اقدام جمعیت مردم در مساحت جغرافیایی بیشتری پخش می‌شود. در این صورت مشکلات کمتری بر شهرعارض خواهد شد. مقیمی درباره مانع محیط زیستی توسعه شهرها این‌گونه توضیح داد: استفاده از زمین‌ها و اراضی موات بلامانع است. فقط جایی که مسئله صدمه زیست‌محیطی مطرح می‌شود، نباید در آن ساخت‌وساز کرد. برای مثال در شرایطی که اراضی در حاشیه شهر تهران رها شده و قابلیت استفاده را دارد، برخی می‌روند در ارتفاعات و کوه‌ها، خانه و دانشگاه می‌سازند. البته که اغلب ساخت‌وسازها در این مناطق، برج و سازه‌های بلندمرتبه است. این چه کاری است؟ طبق قانون نباید بالای ۱۴۰۰ متر ساخت‌وساز داشت. اما در شهر تهران به وفور خلاف آن را می‌بینیم. چندی پیش نیز ناسا، اداره کل ملی هوانوردی و فضا، طبق داده‌های حسگر Thematic Mapper در ماهواره لندست ۵ ناسا، گزارشی را در خصوص توسعه تهران منتشر کرده است. در این گزارش آمده است تهران، پایتخت ایران، در میان شهرهای با رشد سریع جهان در رتبه بالایی قرار دارد. در اوایل دهه ۴۰ جمعیت تهران حدود ۷۰۰ هزار نفر بود. تا سال ۱۳۴۵ به ۳ میلیون نفر رسید و در سال ۱۳۶۵ در طول جنگ ایران و عراق، جمعیت مهاجران به ۶ میلیون نفر رسید. امروزه این کلان شهر بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت دارد. این رشد انفجاری پیامدهای زیست محیطی و بهداشت عمومی از جمله آلودگی هوا و آب و از دست دادن زمین‌های قابل کشت دارد.

تدوین و تصویب ناقص قانون هوای پاک

۲۵ تیر سال ۱۳۹۶ بود که قانون هوای پاک به‌منظور اجرای اصل صدوبیست‌وسوم قانون اساسی به تصویب نمایندگان مجلس رسید و در تاریخ ۱۱ مرداد ۱۳۹۶ مهر تایید شورای نگهبان بر آن خورده شد. پیش‌تر نیز در سال ۷۴، کارشناسان و دغدغه‌مندان حوزه محیط‌زیست و شهرسازی بیانیه هوای تهران ۷۴ را منتشر کرده‌اند که برای نخستین بار از آلودگی هوا به‌عنوان بحران ملی یاد شد. در قانون هوای پاک پیش‌بینی شده بود صنایع آلاینده از شهرهای بزرگ خارج شود و در شهرک‌های صنعتی مستقر شوند، همچنین قرار بر این بود که دیگر دولت‌ها برای جبران کمبود سوخت، مازوت نسوزانند. اقدامی که همچنان در حال اجراست و گفته می‌شود یکی از عمده دلایل آلودگی هوای کلان‌شهر تهران است. اما همان‌طور که قابل مشاهده است هیچ اشاره‌ای به لزوم کنترل بلند مرتبه‌سازی و مدیریت تراکم جمعیت نشده در نتیجه وظایف قانونی ناظر بر آن هم در نظر گرفته نشده است. بنابراین خیلی غیرقابل انتظار نیست که شاهد تغییرات قابل توجهی در کاهش آلودگی هوا نباشیم.

آلودگی هوا «جان» می‌گیرد

بنا بر آیین‌نامه فنی موضوع ماده ۲ قانون هوای پاک، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است برآورد سالیانه تخمین هزینه‌های مستقیم آلودگی هوا در خصوص بیماری‌ها و مرگ‌ومیرهای منتسب به آلودگی هوا را به تفکیک آلاینده‌های معیار و شهرهای دارای اولویت کشور منتشر کند. در این راستا تابستان امسال وزارت بهداشت طی گزارشی اعلام کرد در یک بازه ۵ ساله، ۷۵ هزار نفر به علت آلودگی هوا فوت کرده‌اند، که طبق این آمار روزانه صورت میانگین روزانه ۴۱ نفر به علت آلودگی هوا جان خود را از دست می‌دهند. عمده این فوتی‌ها هم به کلان‌شهرهایی به ویژه تهران تعلق داشته‌اند. نکته جالب توجه خسارت اقتصادی ناشی از مرگ‌ومیر به علت آلودگی هوا است که فقط در سال ۱۴۰۰، ۱۲ میلیارد دلار برآورد شده است.

در حالی مدیران شهری همچنان به تراکم فروشی ادامه داده و ساختمان‌های تهران را بلند و بلندتر می‌کنند که همین بلند مرتبه‌سازی قاتل جان و مال مردم شده است. اما به گفته کارشناسان و همچنین بر اساس سند آزمایش سرزمینی مانعی در استفاده از زمین‌های اطراف تهران برای ساخت‌وساز نیست. پافشاری بر توسعه عمودی شهرها و عدم استفاده از زمین‌های مناسب اطراف شهر، برآیند سیاست انحصار زمین و محدوده شهری است.

سیاستی که اجازه ساخت خانه خارج از محدوده مشخصی را نداده اما در عین حال اجازه ساخت خانه‌های بلند را می‌دهد. این مدل الگوی توسعه، مشکلات مختلفی دارد از جمله آلودگی هوا. نتیجه این سبک از توسعه، شهری فشرده، گران، با شهروندانی است که سلامت جسمی و روانی آنها به مخاطره افتاده است. درهرصورت ادامه مسیر توسعه عمودی شهرها فاجعه زیستی برای شهر رقم خواهد زد.

آنچه شرایط حال حاضر تهران ضرورت آن را ایجاب می‌کند گسترده شدن محدوده شهری این کلان‌شهر است. با باز شدن محدوده شهری هم مدیریت شهر در تمامی سطوح آن آسان‌تر خواهد شد و هم مردم از کیفیت زیسته بهتری را تجربه می‌کنند.

سخن پایانی

طبق تحقیقات دانشگاه‌های علوم پزشکی کلان‌شهرها، عوامل اصلی آلاینده برای شهرهای مختلف، بسته به میزان صنعتی بودن، تعداد وسایل حمل‌ونقل و مسائل خاص هر شهر، متفاوت است. برای مثال در قم و شیراز، سهم منابع ثابت شامل کارخانه‌ها، کارگاه‌ها و نیروگاه‌ها به ترتیب ۹۶ و ۸۵ درصد و در تهران و اهواز ۴۱ و ۲۸ درصد است. اما در تهران یک عامل محلی در کنار دیگر عوامل آتش آلودگی هوای این کلان‌شهر را شعله‌ورتر کرده است. برج‌سازی در غرب تهران منطقه‌ای که به‌عنوان ریه‌های این کلان‌شهر به حساب می‌آید، شرایط مدیریت سلامت هوا را در تهران پیچیده‌تر کرده است. عاملی که بارها از زبان کارشناسان شنیده شده اما هیچ راهکار تاثیرگذاری که ناظر بر آن باشد مطرح نشده است.

دریچه

نسخه تکراری «تعطیلی»

طی سالیان اخیر با ورود به فصل سرما با آلودگی هوا مواجه بوده‌ایم که در برخی مواقع با افزایش آلودگی، مدارس، ادارات و... تعطیل شده‌اند تا وضعیت به مرحله قابل کنترلی برسد.

امسال نیز با وجود اینکه تا اواسط مهر، شرایط سلامت هوا «قابل قبول» بود اما با توجه به افزایش تردد خودروها و کاهش ناپایداری‌های جوی، از روزهای پایانی مهر، هوای تهران آلوده و برای گروه‌های حساس ناسالم شد و این روند همچنان ادامه دارد. تداوم این مشکل تکراری باز هم به تعطیلی مدارس و دورکاری ادارات رسید.

در هیچ شرایطی، کلاس‌ها تعطیل نمی‌شوند!

هر چند که وزیر آموزش و پرورش ۲۱ آبان در جمع خبرنگاران با بیان اینکه به‌هیچ‌عنوان در هیچ شرایطی رای به غیر حضوری شدن مدارس نمی‌دهیم، تاکید کرد: بخشنامه‌ای در این هفته ابلاغ می‌شود تا اگر به دلیل آلودگی هوا مدارس غیر حضوری شد، کلاس‌ها تعطیل نشوند.

به گزارش فارس، رضا مراد صحرایی با بیان اینکه اگرچه موضوع صنعت و تولید بسیار مهم است ولی در بلند مدت، تربیت دانش آموزان و آموزش مهم‌تر است، افزود: تعطیل کردن یا غیر فعال کردن مدرسه باید اولویت آخر باشد؛ نه اینکه اولویت اول باشد.

وزیر آموزش و پرورش با تاکید بر اولویت مدارس در شرایط انتخابی بین مدارس و صنایع گفت: حتما اولویت ما، فعالیت مدارس است، صنایع مدتی خاموش شود تا آلودگی هوا برطرف شود و اگر این امکان وجود ندارد، آماده غیرحضوری شدن مدارس هستیم اما به شرطی که از قبل به ما اعلام شود. با این همه باز هم تعطیلی مدارس، گزینه انتخابی مسئولان برای رفع مشکل آلودگی هوا بود که در روزهای گذشته اجرایی شده است.

تصمیمات آنی مشکلی را حل نمی‌کند

داریوش گل‌علیزاده، رئیس مرکز ملی هوا و تغییر اقلیم سازمان حفاظت محیط‌زیست درباره اقداماتی همچون تعطیلی مدارس و ادارات در روزهایی که هوا آلوده است، اظهار کرد: تعطیلی مدارس و اقدامات مشابه، تصمیمات آنی است همچون زمانی که بحرانی رخ می‌دهد و باید تصمیمات آنی و لحظه‌ای برای رفع حادثه گرفته شود. این تصمیمات حلال مشکلات نیست، اما پرسش مهم این است که چرا مدارس، ادارات و در بدترین شرایط شهرها تعطیل می‌شوند؟

گل‌علیزاده افزود: هنگام آلودگی هوا اقداماتی برای جلوگیری از ورود به مراحل و شرایط حادتر همچون محدود کردن تردد خودروها، تعطیلی مدارس و ادارات و برخی اماکن انجام می‌شود که دلایل بسیار مهمی دارد.

از جمله آنها کاهش مصرف انرژی و به دنبال آن کاهش انتشار آلاینده است. از جمله دلایل مهم دیگر این است که این تعطیلی‌ها حکم بازدارنده دارند تا به شرایط بدتری ورود نکنیم و مسئله مهم دیگر حفظ سلامتی و مراقبت بهداشتی برای کاهش مواجهه مردم با هوای آلوده است که در تمام دنیا نیز انجام می‌شود، اما تعطیلی مداوم مدارس به علت آلودگی هوا نشان‌دهنده موفق نبودن در انجام تکالیف است که با گذشت سالیان متوالی همچنان آلاینده‌ها منتشر می‌شوند.

رئیس مرکز ملی هوا و تغییر اقلیم سازمان حفاظت محیط‌زیست ادامه داد: در این راستا برخی اقدامات همچون اجرای قانون هوای پاک و برخی طرح‌ها و توصیه‌ها باید انجام شوند اما بعضی اقدامات نیز نباید انجام شوند، از جمله آنها می‌توان به خودداری از بارگذاری زیاد زباله و آلاینده‌هایی اشاره کرد که موجب آلودگی هوا می‌شوند.

هرچقدر کارخانه‌های بیشتری ایجاد شوند و هرچقدر میزان ورودی آلاینده‌ها زیاد باشد، اقدامات مناسبی که انجام می‌شوند به دلیل ورودی بالای آلاینده‌ها تاثیر خود را از دست می‌دهند. گل علیزاده در پایان تصریح کرد: افزایش سالانه جمعیت، خودرو و مصرف انرژی به افزایش انتشار آلاینده منجر می‌شود و اقدامات مثبت را خنثی می‌کند. در نتیجه باید سرعت انجام اقدامات مناسب برای کاهش آلاینده‌ها نسبت به ورودی آلاینده‌ها به هوا سرعت بیشتری داشته باشد.

برخورد جدی با هر نوع ترک فعل در مقابله با آلودگی هوا

سمیه رفیعی، رئیس فراکسیون محیط‌زیست مجلس هم درباره وضعیت آلودگی هوا گفت: نظارت بر موضوع آلودگی هوا در این مجلس در دستورکار جدی فراکسیون محیط‌زیست قرار گرفت و بدین ترتیب ترک فعل‌کنندگان در این حوزه پس از بررسی‌های کارشناسی به دستگاه قضائی معرفی شدند و قوه قضاییه نیز برای این افراد حکم‌های قضائی صادر کرد که این نظارت همچنان ادامه دارد.

وی ادامه داد: فراکسیون محیط‌زیست مجلس تا پایان دوره یازدهم موضوع آلودگی هوا و اجرای وظایف دستگاه‌ها با این موضوع و سلامت شهروندان را قویا پیگیری می‌کند و با هرگونه ترک فعل قانون هوای پاک برخورد جدی خواهد داشت. در این راستا تمامی دستگاه‌های ذی‌ربط در این خصوص گزارش‌های ماهانه از عملکرد خود ارائه می‌کنند و پس از راستی آزمایی گزارشات موضوع به صورت مستمر رصد می‌شود.

سخن پایانی

در نهایت اینکه تعطیلات راهکار مهار آلودگی هوا نیست و باید به‌دنبال روش‌های اساسی برای کاهش آلودگی هوا در فصل سرما بود.